

DİCLE KALKINMA AJANSI

2019 YILI FAALİYET RAPORU

DİCLE KALKINMA AJANSI

2019

DEĞİŞİM HEP BİRLİKTE MÜMKÜN

Dicle Kalkınma Ajansı

2019 Yılı Faaliyet Raporu

“Beşerî ve doğal kaynakları ile mekânsal potansiyelini en etkin şekilde kullanarak rekabet gücü ve refah düzeyi açısından Ülkemizi yakalamış bir bölge”

DİCLE KALKINMA AJANSI

2019

DEĞİŞİM BAŞLADI

İçindekiler

Tablo Listesi	5
Şekil Listesi	5
Kısaltmalar	6
Sunuş.....	7
I. GENEL BİLGİLER	8
A. Misyon ve Vizyon	8
B. Yetki, Görev ve Sorumluluklar	8
C. Ajansa İlişkin Bilgiler	9
1. Fiziksel Yapı	9
2. Teşkilat Yapısı.....	9
3. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar.....	9
4. İnsan Kaynakları	10
5. Sunulan Hizmetler.....	11
6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi	15
D. Diğer Hususlar.....	16
1. 2014-2023 TRC3 Bölge Planı	16
2. 2019-2023 Kurumsal Stratejik Planı.....	17
2.1. Paydaş Analizi Çalışması.....	17
2.2. Taslak Birim Hedefleri	18
II. AMAÇ VE HEDEFLER	19
A. Ajansın Amaç ve Hedefleri	19
1. Ajansın Temel İlke ve Değerleri	19
2. Ajansın Stratejik Amaçları	19
B. Temel Politikalar ve Öncelikler	19
III. 2019 YILI AJANS FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	19
A. Mali Bilgiler	19
1. Bütçe Uygulama Sonuçları	19
2. Mali Denetim Sonuçları	21
2.1. Dış Denetim.....	21
2.2. Sayıştay Denetimi.....	21
2.3. Mali Yönetim Yeterliliği.....	21
B. Performans Bilgileri.....	21
1. Proje ve Faaliyet Bilgileri.....	21

1.1.	Kurumsal Gelişim ve Yönetim	21
1.1.1.	Eğitim	21
1.1.2.	Genel Yönetim Faaliyetleri.....	22
1.2.	İletişim ve Tanıtım.....	24
1.2.1.	İletişim.....	24
1.2.2.	Tanıtım	24
1.3.	Dış İlişkiler ve Fonlar	27
1.3.1.	Geliştirilen Projeler	27
1.3.2.	Çalışma Ziyaretleri.....	30
1.3.3.	Diğer Faaliyetler	30
1.4.	Planlama, Programlama ve Koordinasyon	32
1.4.1.	Sektörel Analiz Çalışmaları.....	32
1.4.2.	Tematik Analiz Çalışmaları	32
1.4.3.	Koordinasyon Faaliyetleri	36
1.4.4.	Diğer Faaliyetler	42
1.5.	Proje ve Faaliyet Destekleme.....	43
1.5.1.	Doğrudan Finansman Destekleri.....	43
1.5.2.	Teknik Destek.....	46
1.5.3.	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)	47
1.5.4.	Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP)	48
1.5.5.	Ajans Destekleri Bilgilendirme ve Eğitim Faaliyetleri.....	49
1.6.	İzleme ve Değerlendirme	50
1.6.1.	Sözleşme Yönetimi ve İzleme Ziyaretleri	50
1.6.2.	İlerleme ve Kapanış Raporları	52
1.6.3.	Diğer Faaliyetler	53
1.7.	Yatırım, Destek ve Tanıtım	54
1.7.1.	Yatırım Analiz ve Strateji Çalışmaları	54
1.7.2.	Yatırım Teknik Destek ve Danışmanlık Çalışmaları	55
1.7.3.	Yatırım Tanıtım ve İş Birliği Faaliyetleri.....	56
1.7.4.	Diğer Faaliyetler	58
IV.	KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	59
V.	ÖNERİ VE TEDBİRLER.....	62
EKLER	.....	64

Tablo Listesi

Tablo 1. Ajans Genel Sekreteri ile Uzman ve Destek Personelinin Mezun Olduğu Bölümler	11
Tablo 2. TRC3 2014-2023 Bölge Planı Stratejik Çerçevesi	17
Tablo 3. Kurumsal Stratejik Plan Taslak Birim Hedefleri	18
Tablo 4. Ajansın 2019 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları	20
Tablo 5. 2019 Yılında Ajans Tarafından Personele Yönelik Verilen Eğitimler	21
Tablo 6. 2019 Yılında Diğer Kurumlarla İş birliği İçinde Personele Sağlanan Eğitimler	22
Tablo 7. Mardin Yer-Mek Anketleri	35
Tablo 8. Batman Yer-Mek Anketleri	35
Tablo 9. Şırnak Yer-Mek Anketleri	35
Tablo 10. Siirt Yer-Mek Anketleri	35
Tablo 11. Proje Kapsamında Coğrafi İşaret Alınması Planlanan Ürün Tablosu	40
Tablo 12. Programa Başvuran Fizibilite Projeleri	43
Tablo 13. Program Kapsamında Başarılı Bulunan Fizibilite Projeleri	43
Tablo 14. 2019 Yılında Sözleşmesi İmzalanan GÜDÜMLÜ Projeler	46
Tablo 15. 2019 Yılı Teknik Desteği Kapsamında Alınan Başvuru Sayıları	47
Tablo 16. 2019 Yılı SOGEP Proje Başvuruları	47
Tablo 17. Desteklenmeye Hak Kazanan SOGEP Projeleri	48
Tablo 18. 2019 Yılı CMDP Kapsamında Geliştirilen Projeler	48
Tablo 19. Uygulama Aşaması Devam Eden CMDP Projeleri	48
Tablo 20. Ajans Destek Programları Ödeme Gerçekleşme Oranları Tablosu	50
Tablo 21. Ajans Destek Programları Sözleşme Durumları Tablosu	50
Tablo 22. Yatırım Destek Ofisleri Tarafından Yeni Teşvik Sistemi Kapsamında Yapılan Çalışmalar	55

Şekil Listesi

Şekil 1. Ajans Personelinin Unvanlarına Göre Cinsiyet Dağılımları	10
Şekil 2. Ajans Personelinin Yaş Dağılımı	10

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
AR-GE	Araştırma ve Geliştirme
ASGPB	Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi
CMDP	Cazibe Merkezleri Destekleme Programı
DFD	Doğrudan Faaliyet Desteği
DİKA	Dicle Kalkınma Ajansı
EAG MDP	Ekonomik Altyapının Geliştirilmesi Mali Destek Programı
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
FZD	Fizibilite Desteği
GAP BKİ	Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi
GAP	Güneydoğu Anadolu Projesi
GPD	Güdümlü Proje Desteği
GZFT	Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler
IKGSOP	İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sektörel Operasyonel Programı
IPA	Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İDB	İzleme ve Değerlendirme Birimi
İşGEM	İş Geliştirme Merkezi
İşKUR	Türkiye İş Kurumu
KAGM	Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
KAYS	Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KKB	Kurumsal Koordinasyon Birimi
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KÜSİ	Kamu Üniversite Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi
KYKİ MDP	Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi Mali Destek Programı
MDP	Mali Destek Programı
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
PYB	Program Yönetimi Birimi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SOGEP	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı
SOP	Sonuç Odaklı Program
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TD	Teknik Destek
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRC3	Mardin, Batman, Siirt ve şırnak illerinden oluşan Düzey 2 Bölgesi
TSO	Ticaret ve Sanayi Odası
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UNDP	United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
YDO	Yatırım Destek Ofisi

Sunuş

Dicle Kalkınma Ajansı, 2019 yılında Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illerinde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, bölgesel ve bölgeler arası sosyo-ekonomik farklılıkların azaltılması, bölgesel gelişmenin hızlandırılması ve yerel ve bölgesel aktörlerin eşgüdümünün geliştirilmesi amacıyla, Bölgenin geleceğine yön veren faaliyetlerini gerçekleştirmeye devam etmiştir. Yeni bir vizyonla başlatılan dönüşüm sürecinde ajansların daha pro-aktif roller üstlenerek bulundukları bölgenin kalkınmasında lider kurum olabilmelerini sağlamak amacıyla hayata geçirilen Sonuç Odaklı Programların (SOP), bu dönem içerisinde paydaşlar tarafından benimsenmesi ve farkındalığın artırılmasına çalışılmıştır.

Turistik, sinai ve ticari yatırım ve girişimlerin gelişmesine olanak sağlayacak altyapının desteklenerek Bölgenin rekabet gücünün artırılması amacıyla tasarlanan Ekonomik Altyapının Geliştirilmesi (EAG) ve Şırnak Merkez, İdil, Cizre, Silopi, Nusaybin, Derik ve Dargeçit ilçe merkezlerinde kentsel üstyapı ve ortak yaşam alanlarının geliştirilerek kent merkezlerinde yaşanabilirlik düzeyinin artırılması amacıyla tasarlanan Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi (KYKİ) Mali Destek Programları (MDP) kapsamında başarılı bulunarak sözleşmeleri imzalanmış ve uygulama aşamasına geçilmiş 39 adet proje (EAG MDP için 29 adet ve KYKİ MDP için 10 adet) bulunmaktadır. 2019 yılında EAG MDP kapsamında 8, KYKİ MDP kapsamında 6 proje; başarıyla tamamlanmıştır. Ajans tarafından, Proje Teklif Çağrısı destek mekanizması haricinde, iş ve yatırım ortamının geliştirilmesi, yüksek katma değerli ürünlerin üretimine yoğunlaşılması, AR-GE ve yenilik faaliyetlerinin geliştirilmesine katkı sağlanması ve girişimciliğin desteklenmesi maksadıyla 2017 yılından bu yana GÜDÜMLÜ Proje Desteklerine ağırlık verilmiştir. 2019 yılı sonu itibarıyla, geliştirilen güdümlü projelerden 8 tanesi uygulama aşamasındadır. Bu projeler haricinde, güdümlü projelerden 3 tanesi Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden başvuru sürecinde olup, diğer 1 proje Ajans değerlendirme aşamasında ve 1 proje de Bakanlık onay aşamasındadır. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında önceki yıllarda desteklenmeye hak kazanan 2 adet altyapı projesinin uygulama aşaması devam etmektedir. Ayrıca ilgili program kapsamında 2019 yılında paydaşlarla birlikte geliştirilen projelerden 1 tanesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ön onay almıştır. Ajans 2019 yılında Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı kapsamında her ilden 3'er adet olmak üzere 12 projeyi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sunmuş ve bu projelerden 3 tanesi desteklenmeye hak kazanmıştır.

Ajans, Bölge'de yatırım yapmak isteyen yararlanıcılara Yatırım Destek Ofisleri üzerinden hizmet vermeye ve yatırımcıların teşvik ve destekler ile izin ve ruhsat alınmasına yönelik teknik destek taleplerini karşılamaya devam etmektedir. Mevcut işlevlerinin yanı sıra özellikle AB katılım öncesi mali fonlarına yönelik teknik iş birliği ve koordinasyon faaliyetlerini 2012 yılından başlayarak somutlaştırmaya ve pratik uygulamalar geliştirmeye başlayan Ajans, geri kalmış olan Bölge için kısıtlı kamu kaynaklarından ve diğer kaynaklardan etkin bir şekilde faydalanmayı hedeflemiştir. Bu amaçla British Council "Kültürel Mirası Koruma Programı" çerçevesinde Ajans tarafından ilgili paydaşlarla geliştirilen "Yukarı Dicle Vadisi Somut Olmayan Kültürel Mirasını Koruma ve Farkındalık Yaratma Projesi" başarıyla uygulanarak 31/03/2019 tarihinde tamamlanmıştır. Ayrıca IPA II dönemi kapsamında revize edilerek Bakanlığa sunulan "TRC3 Bölgesinde Genç İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu" başarılı bulunarak onaylanmıştır. Dış fonlar kapsamında geliştirilen diğer bir proje olan Şırnak Asfaltlı Ocaklarının İşyeri Sağlığı ve Güvenliği İyileştirilmesi Projesi ise Şırnak asfaltlı ocaklarında çalışan madencilerin iş güvenliğini artırıcı önlemlerin alınmasını sağlamak amacıyla Ajans ve Şırnak Üniversitesi tarafından geliştirilmiş ve projenin ilgili programa başvurusu yapılmıştır.

Bu rapor, Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 90'ıncı maddesi hükümleri doğrultusunda, Ajansın 2019 yılında gerçekleştirdiği faaliyetleri; malî saydamlık ve hesap verme sorumluluğunu sağlayacak şekilde, doğru, güvenilir, önyargısız ve tarafsızlık ilkeleri ile ilgili tarafların ve kamuoyunun bilgi sahibi olmasını sağlamak üzere açık, anlaşılır ve sade bir şekilde hazırlanmıştır. Bu çalışmalarda emeği geçen başta Yönetim Kurulu üyelerine, Genel Sekreter'e, Bölgedeki tüm paydaşlara ve Ajans personeline teşekkürlerimi sunuyorum ve önümüzdeki dönemde de başarılarının devamını diliyorum.

Hulusi ŞAHİN

Batman Valisi

Dicle Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı

I. GENEL BİLGİLER

A. Misyon ve Vizyon

Ajans, kurumsal stratejik planının vizyon ve misyon çerçevesini aşağıdaki şekilde belirlemiştir:

Ajansın Vizyonu

“Zengin tarihi ve kültürel mirasını, doğal sermayesini ve jeo-stratejik konumunu akılcı, yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla etkin ve sürdürülebilir bir şekilde değerlendirerek; yeniden üretim, ticaret ve medeniyet merkezi olmayı başarmış, istikrar içinde gelişen, herkesin güven ve umutla yaşamak istediği bir bölge” olmak

Ajansın Misyonu

Teknik ve uzmanlık kapasitesi ile mali kaynaklarını **etkin ve uygun** alanlara yönlendirerek ve paydaş tüm aktörlerin kalkınma faaliyetlerinin **eşgüdümünü** sağlayarak **“kalkınmış ve müreffeh bir bölge”**ye dönüşümde referans kurum olarak pro-aktif rol almak

B. Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Ajansın görev ve yetkileri, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 188’inci maddesinde ifade edildiği üzere aşağıdaki gibidir:

- Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak.
- Bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bildirmek.
- Bölge plân ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak.
- Bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plân ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek.
- Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini geliştirmek.
- Bölgesel gelişmeye yönelik Ajansa tahsis edilen iç ve dış kaynaklı fonları, bölge plân ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak.
- Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek.
- Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla iş birliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak.
- Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek.
- Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla iş birliği sağlayarak KOBİ’lerle yeni girişimcileri desteklemek.
- Türkiye’nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak.
- Ajansın faaliyetleri, malî yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayımlanacağı bir internet sitesi oluşturmak.

C. Ajansa İlişkin Bilgiler

1. Fiziksel Yapı

Ajansın 23/06/2014 tarihinde yapımına başlanan yeni hizmet binası 19/09/2016 tarihinde tamamlanmıştır. Yeni hizmet binası, yaklaşık 6.000 m2 kapalı alanı, yarı açık otoparkı, 190 kişilik konferans salonu, ihtiyaca yönelik yapılan sosyal alanları ve Amerikan Yeşil Bina Konseyi (USGBC) tarafından verilen LEED Gold çevreci bina sertifikası ile Mardin’de önemli ve yenilikçi bir bina niteliğindedir. Ajans merkez birimleri ve Mardin Yatırım Destek Ofisi Yenişehir Mah. Kızıltepe Cad. No:6/1 Artuklu/Mardin adresinde bulunan yeni hizmet binasında hizmet vermektedir. Batman, Siirt ve Şırnak illerinde hizmet veren Yatırım Destek Ofisleri binaları, kiralama yoluyla temin edilmektedir.

2. Teşkilat Yapısı

Dicle Kalkınma Ajansının teşkilat yapısı, Kalkınma Kurulu, Yönetim Kurulu ve Genel Sekreterlikten oluşmaktadır. Ajansın “danışma organı” olan Kalkınma Kurulu, bölgesel gelişme hedefine yönelik olarak; bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında iş birliğini geliştirmek ve Ajansı yönlendirmek üzere oluşturulmuştur. 2016 yılında Bakanlar Kurulunun 2016/9112 no.lu kararı ile kaldırılan Kalkınma Kurulu 15/07/2018 tarihinde yayınlanan 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden yürürlüğe girmiştir.

Yönetim Kurulu, Ajansın “karar organı” olup 15 kişiden oluşmaktadır. Kurul üyeleri Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinin Valileri, Belediye Başkanları, İl Genel Meclisi Başkanları (Mardin Büyükşehir Belediyesi olduğundan İl Genel Meclisi Başkanı bulunmamaktadır) ile Sanayi ve Ticaret Odaları Başkanlarından oluşmaktadır. Ajansı temsil etme yetkisine sahip Yönetim Kurulu başkanlığı görevi, her yıl sırayla Bölge illerin valisi tarafından yürütülmektedir. 2019 yılında Şırnak Valisi Ali Hamza PEHLİVAN Ajans Yönetim Kurulu Başkanı olmuştur.

Ajansın “yürütme organı” Genel Sekreterliktir. Genel Sekreterlik; Kurumsal Koordinasyon Birimi, Araştırma Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi, Program Yönetimi Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi, Dış İlişkiler ve Fonlar Birimi ile Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illerinde kurulu bulunan Yatırım Destek Ofislerinden (YDO) oluşmaktadır (Ek 1).

3. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Ajansın faaliyetlerini, mali yapısını ve Ajansla ilgili diğer hususları güncel olarak yayınladığı, kamuoyunu zamanında ve doğru olarak bilgilendirildiği kurumsal bir internet sitesi bulunmaktadır (<http://dika.org.tr/>).

Ajansın resmi yazışma programı EBYS’ye <https://ebys.dika.org.tr/EBYS/Giris.aspx> internet adresinden erişim sağlanmaktadır.

KAYS’a <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr/Kays/KaysIstemci/giris.jsp> adresinden erişim sağlanmaktadır. KAYS üzerinden harcama belgeleri düzenlenmekte, personel bordroları oluşturulmakta, tüm muhasebe iş ve işlemleri gerçekleştirilmekte ve ayrıca yararlanıcılardan proje başvuruları alınabilmektedir.

Ajansın taşınırlarının kayıt ve takibinin yapılması için SGB net adlı program kullanılmaktadır.

Ajansta personel izin taleplerinin alınması ve onaylanması, mesai takip formlarının oluşturulması, telekonferans sistemi ile YDO’lar ile iletişim halinde toplantı yapılabilmesi, faks gönderileri yapılabilmesi ve araç görevlendirme işlemlerinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak <https://dikanet.dika.org.tr/Auth/Login/> adresinde DİKANET internet portalı hizmet vermektedir.

Ajansta istihdam edilen uzman ve destek personelinin 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile belirlenen emsal kadrolara göre maaşlarının hesaplanabilmesi için http://simsek.web.tr/appserver/modules/memur/dika_580/maas.php adresinde Maaş Otomasyon Programı hizmeti alınmıştır.

Ajans kurumsal hafızasının oluşması ve ortaya konulan çalışma belgelerinin kurum içinde paylaşılması amacıyla NUSAYBİN adlı ortak paylaşım dosyası [\\10.10.15.200\1_nusaybin](https://10.10.15.200/1_nusaybin) kurum içi ağ adresinden hizmete sunulmuştur.

Ajans personelinin kurum içinde haberleşmesinin sağlanması, ortaya çıkan gelişmelerin iletilmesi, görevlerin duyurulması, dosyaların ve çalışma kağıtlarının aktarılması amacıyla Outlook mail programı etkin şekilde kullanılmaktadır. <https://mail.dika.org.tr/owa> internet adresi üzerinden etki alanı yazılmak suretiyle mail programına online erişim sağlanmaktadır.

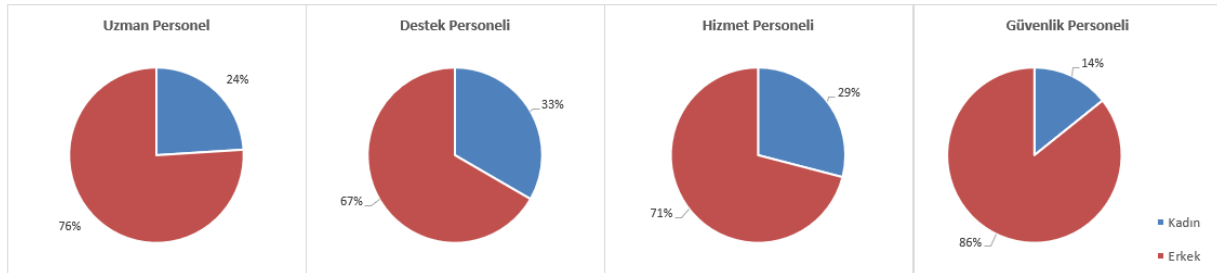
Ajans Bilgi Sistemlerinin merkezi yedekleme ve sistem çökmelerine karşı üç farklı yerde veri yedekleri tutulmaktadır. Ajans internet güvenliği açısından anti-virüs programı kullanılmaktadır. Ajans personeline sorumluluk alanındaki faaliyetleri ile mali destek programlarında ve eğitimlerde kullanılmak üzere dizüstü, masaüstü bilgisayarlar temin edilmiştir. 2019 yılı içerisinde metro ethernet internetinin bir yedeği oluşturulmuş (yedek hat) ve bu sayede internet kesintilerinin önüne geçilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

4. İnsan Kaynakları

Ajans 2019 yılı sonu itibarıyla, 1 Genel Sekreter, 25 uzman personel, 3 destek personeli, 31 hizmet personeli ve 7 güvenlik personeli olmak üzere toplam 67 personel ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

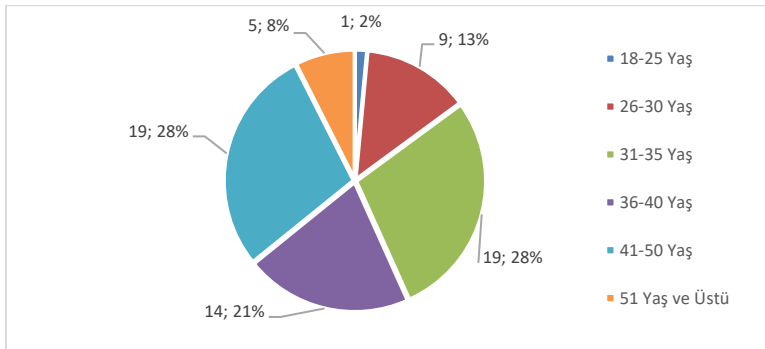
Ajans personelinin unvanlarına göre cinsiyet dağılımları, aşağıdaki grafiklerde verildiği gibidir.

Şekil 1. Ajans Personelinin Unvanlarına Göre Cinsiyet Dağılımları

Ajans personelinin yaş durumu aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Şekil 2. Ajans Personelinin Yaş Dağılımı

Ajans Genel Sekreteri ile uzman ve destek personelinin mezun olduğu bölümler aşağıdaki tabloda detaylandırıldığı gibidir. Uzman personelden 13 kişi yüksek lisans eğitimine, 2 kişi de doktora eğitimine devam etmektedir.

Tablo 1. Ajans Genel Sekreteri ile Uzman ve Destek Personelinin Mezun Olduğu Bölümler

Personel Unvanı	Mezun Olunan Bölüm Adı	Sayı (kişi)
Genel Sekreter	Mimarlık	1
Uzman	İşletme	6
	İktisat	1
	Maliye	2
	Ekonomi	1
	Uluslararası İlişkiler	3
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	1
	Çevre Mühendisliği	2
	Endüstri Mühendisliği	2
	İşletme Mühendisliği	1
	Elektrik Mühendisliği	1
	İnşaat Mühendisliği	2
	Gıda Mühendisliği	2
	Jeofizik Mühendisliği	1
Destek Personeli	İşletme	2
	Gazetecilik	1

05/06/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 18 inci maddesi kapsamında Ajansta, 17/09/2018-07/06/2019 eğitim döneminde Mardin'de 4, Batman ve Siirt'te 1'er kişi, 09/09/2019-19/06/2020 eğitim döneminde Mardin'de 4, Batman, Siirt ve Şırnak'ta 1'er kişi olmak üzere toplamda 13 mesleki ve teknik lise öğrencisi stajyer olarak istihdam edilmiştir.

5. Sunulan Hizmetler

Genel Sekreterliğe bağlı birimler ve yatırım destek ofisleri tarafından sağlanan hizmetler aşağıda detaylandırılmıştır.

Kurumsal Koordinasyon Birimi

- Birim ve Yatırım Destek Ofislerinin kurum içi iletişim ve koordinasyonunu sağlamak,
- Destek hizmetlerini sevk ve idare etmek,
- İdari ve mali süreçleri yürütmek,
- Kalkınma Kurulu ve Yönetim Kurulu toplantılarının ön hazırlık çalışmalarını yapmak,
- Genel Sekreterin randevu ve ziyaret programını düzenlemek,
- Ajans yazışmalarının tasnifini ve havalesini yapmak ve arşivlemek,
- Kurum toplantılarını organize etmek, alınan kararları duyurmak ve arşivlemek,
- Ajansın personel alımı ile ilgili işlerini yürütmek,
- Ajansın insan kaynakları politikasını belirlemek ve geliştirilmesini sağlamak,
- Hizmet içi eğitim programlarını ve ihtiyaç duyulan eğitimleri organize etmek,
- Ajansın gelirlerini toplamak,
- Ajansın her tür ödeme evrakını hazırlamak, kontrol etmek, ödemeleri gerçekleştirmek ve arşivlemek,
- Ajansın ilgili birimlerce tespit edilen ihtiyaçlarının teminini sağlamak,
- Ajansın iç kontrol ve mali yönetim sisteminin alt yapısının oluşturmak ve iç denetim (faaliyetler, hesaplar, işlemler ve performans) işlemlerini takip etmek,
- Ajansın dış denetimi (her türlü harcama ve işlemlerini bağımsız denetim kuruluşlarca incelenmesi) için gerekli çalışmaları yapmak,
- Mali yönetim yeterliliğinin sağlanması için gerekli çalışmaları yapmak,
- Mali verilerin Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemini (KBS) kullanarak Maliye Bakanlığına (Muhasebat Genel Müdürlüğüne) göndermek.

Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi

- Bölgenin sosyo-ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere üst ölçekli planlar ile uyumlu olarak ve yerel aktörlerin katılımı ile Bölge Planlarını hazırlamak,
- Bölge Planının paydaşlar tarafından benimsenmesi için gerekli çalışmaları yürütmek,
- Alt ölçekli planların ve Bölgedeki kurum/kuruluşların stratejik planlarının, Bölge Planında oluşturulan stratejik çerçeve doğrultusunda hazırlanmasını sağlamak üzere gerekli faaliyetleri yürütmek,
- Yerel yönetimlerin planlama çalışmalarına destek sağlamak,
- Yerel, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve kapasite geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmak,
- Ulusal ve uluslararası düzeyde yatırım programlarını incelemek ve takip etmek,
- Bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen projeleri takip etmek ve bölge plan ve programları açısından uygun görülenlere katkıda bulunmak,
- Bölge Planına uygun olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak ve rekabet gücünü artırmak üzere operasyonel programlar hazırlamak,
- Bölge planı ve programları ile uyumlu olarak sağlanacak desteklerin çerçevesini oluşturmak, zamanlamasını planlamak ve tasarlanan destek programları için ayrılacak tutarların belirlenmesine ilişkin çalışma yapmak,
- Destek programları ile ilgili yapılacak etki analizi çalışmalarına katkı sağlamak,
- Bölge ile ilgili veriler toplamak, güncellemek ve veri tabanları oluşturmak,
- Kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak üzere Bölgenin sosyal, ekonomik, kültürel ve çevresel potansiyelini ortaya çıkaracak, gelişmesini hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırma ve analiz çalışmalarını yerel aktörlerin katılımı ile yapmak ve/veya yaptırmak ve bu araştırmaları yapanlara destek olmak,
- Ajansın kurumsal kapasitesini ve kaynaklarını geliştirmeye yönelik araştırmalar yapmak,
- Ajansın yıllık çalışma programını ve bütçe önerisini diğer birimlerle iş birliği içerisinde hazırlamak, gerekli durumlarda revizyon çalışmalarını gerçekleştirmek,
- Ajansın altı aylık ara faaliyet raporlarını ve yıllık faaliyet raporlarını diğer birimlerin katkıları ile hazırlamak,
- Ajans gelir ve giderlerinin aylara göre gerçekleşme tahminlerini gösteren Harcama Programlarını üçer aylık dönemler halinde hazırlamak.
- Stratejik olarak belirlenmiş kalkınma hedeflerini yakalamak üzere ilgili kurumlarla işbirliği halinde, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olan, orta vadeli Sonuç Odaklı Programlar hazırlamak.

Program Yönetimi Birimi

- Sağlanacak destekler için genel çerçeve oluşturmak ve güncellemek,
- Başvuru koşullarını ve değerlendirme kriterlerini belirlemek,
- Başvuru rehberi hazırlamak, belli aralıklarla düzenlemek, güncellemek,
- Başvuru rehberini tanıtmak,
- Proje teklif çağrısını hazırlayıp ilan etmek ve gerekli güncellemeleri yapmak,
- Proje teklif çağrısına ilişkin tanıtım toplantıları düzenlemek ve tanıtıma ilişkin materyalleri düzenlemek,
- Proje teklif çağrısını kamuoyuna duyurmak ve kamuoyunu bilgilendirmek,
- Proje tekliflerinin hazırlanmasında yararlanıcılara teknik destek sağlamak,
- Potansiyel yararlanıcılara yönelik proje hazırlama konusunda eğitim faaliyetlerini düzenlemek,
- Potansiyel başvuru sahiplerinin aynı anda ve eşit düzeyde bilgilendirilmesini sağlamak,
- Proje başvurularını kabul etmek ve kayıtlarını yapmak,
- Bağımsız değerlendiricilerin seçim kriterlerini belirlemek ve seçim sürecinde etkin rol oynamak,
- Bağımsız değerlendiricilerin performans denetimini yapmak,

- Yönetim kurulunca onaylanan proje listesini ilan etmek,
- Sözleşme öncesi proje sahiplerini bilgilendirmek,
- Hibe almaya hak kazanan projelerin sahiplerini sözleşme imzalamaya davet etmek,
- Hibe almaya hak kazanan projelerin belgelerini İzleme ve Değerlendirme Birimi'ne devretmek,
- Proje önerisine yönelik değişiklik taleplerini değerlendirme ve yönetim kuruluna sunmak.

İzleme ve Değerlendirme Birimi

- Bölge planı ve programları ile destek programlarının değerlendirilmesine yönelik program düzeyinde performans göstergelerinin belirlenmesine katkı sağlamak,
- Proje düzeyinde yararlanıcılar tarafından kullanılacak, sektörel bazda hazırlanmış geniş göstergeler setini belirlemek,
- Genel Sekreterin talep ettiği projelere, sözleşme öncesi ön izleme ziyaretlerini ve bu ziyaretlerde yapılacak projenin risk ve ihtiyaç analizlerini yapmak,
- PYB ile birlikte destek almaya hak kazanan projelerin sahipleri ile imzalanacak sözleşmeleri hazırlamak ve sözleşme imzalamaya davet etmek,
- Sözleşmelerin imzalanmasını müteakip, sözleşme bilgilerinin doğruluğunu teyit etmek, yararlanıcının uygulama kapasitesini değerlendirmek ve yararlanıcı ile birlikte proje uygulamasına ilişkin bir yol haritası hazırlamak, bunların sonuçlarını ön ödemenin yapılabilmesi için Muhasebe ve Ödeme Birimine bildirmek,
- Projelerin uygulama ve izleme sürecine ilişkin olarak yararlanıcılara eğitimler vermek,
- Proje ve program kapsamında ihtiyaç duyulan verilerin KAYS'a aktarılmasının genel koordinasyonunu sağlamak,
- Yararlanıcıları projenin uygulanması ve KAYS'ın etkin kullanımına yönelik bilgilendirmek,
- Proje uygulama ve izleme faaliyetleri kapsamında elde edilen verilerin KAYS'a aktarılmasını sağlamak,
- Yararlanıcıların projelerin uygulama aşamasındaki sorularını yanıtlamak, Sıkça Sorulan Sorulardan (SSS) oluşan bir listeyi cevapları ile birlikte ajansın internet sitesinde yayınlamak,
- Sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesini sağlamak ve projelerin sözleşmelerde belirtilen kural ve usullere göre uygulanmasını temin etmek,
- Sözleşme değişikliği, durdurma, fesih, erken uyarı raporları ile düzeltici tedbirler ve usulsüzlük hakkında işlemleri gerçekleştirmek ve geri ödemelerin temini için gerekli durumlarda Muhasebe ve Ödeme Birimini bilgilendirmek,
- Yararlanıcıların ara ve nihai raporları ile ödeme taleplerini teknik ve mali açıdan değerlendirmek ve uygun bulunması durumunda ödemelerin zamanında yapılabilmesi için Muhasebe ve Ödeme Birimine görüşünü iletmek,
- Projelere izleme ziyaretleri gerçekleştirmek,
- Yararlanıcılara, uygulamada karşılaştıkları problemlerin çözümüne yönelik destek vermek,
- Program ve projelere ilişkin düzenli risk analizleri yapmak ve riskleri önceden tespit ederek, düzeltici ve önleyici tedbirleri almak,
- Destek programları ile ilgili değerlendirme raporlarının hazırlanmasına katkı sağlamak,
- Etki analizi çalışmalarının koordinasyonunu sağlamak,
- Proje ve faaliyet uygulamalarının yoğun olduğu dönemlerde, Ajans uzmanlarının yeterli olmadığı durumlarda, Yönetim Kurulu Başkanının talebi ve ilgili kurumların uygun görmesiyle, yararlanıcı konumunda olmayan kamu kurum ve kuruluşlarından izleme faaliyetlerinde görev yapmak üzere ilave personel görevlendirilmesini temin etmek,
- Tamamlanan projelerin ve programların sonuçlarını ve etkilerini değerlendirmek,
- Destek programlarının ve projelerin değerlendirilmesine yönelik performans/başarı gösterge setinin belirlenmesine katkı sağlamak ile program ve projelerin performansını ölçmek,
- Önceki destek programları uygulamalarından elde edilen deneyimler ışığında başvuru rehberlerinin hazırlığına destek vermek,

- Çeşitli kaynaklardan elde edilecek verileri ve değerlendirme anketleri sonuçlarını kullanarak, programların ara dönem, nihai ve etki değerlendirmelerini yapmak, bu değerlendirme sonuçlarını Yönetim Kuruluna ve Bakanlığa sunulmak üzere Genel Sekretere raporlamak,
- Teknik destek projelerinin izlemesini gerçekleştirmek.

Dış İlişkiler ve Fonlar Birimi

- IPA II (2014 -2020) döneminde IKSOP ve RYSOP (Rekabetçilik ve Yenilikçilik Sektörel Operasyonel Programı) Sektörel Operasyonel Programları için Coğrafi Odaklanma Yaklaşımı çerçevesinde, TRC3 Bölgesinden sunulacak projelere aracılık edilmesi, ilgili paydaşlarla koordinasyon sağlanması, toplantılar tertip edilmesi ve proje geliştirilmesi,
- Türkiye'nin 2014-2020 yılları arasında katılım sağlayacağı AB Birlik Programları Erasmus+ Programı, Ufuk 2020 Programı, İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği (COSME) Programlarının izlenmesi ve TRC3 Bölgesi kamu, özel ve sivil toplum kurum ve kuruluşları ile koordinasyon sağlanması, toplantılar tertip edilmesi proje geliştirilmesine teknik destek sağlanması,
- Avrupa Birliği programları dışında kalan uluslararası hibe ve fonların izlenmesi ve TRC3 Bölgesi kamu, özel ve sivil toplum kurum ve kuruluşları koordinasyon sağlanması, toplantılar tertip edilmesi proje geliştirilmesine teknik destek sağlanması,
- Ajansın kurumsal kapasitesini geliştirmesi ve TRC3 Bölgesi sosyoekonomik profiline katkı sunabilecek uluslararası düzeyde TRC3 Bölgesi'nin tanıtımı ve TRC3 Bölgesinde ortak sektörel ve tematik alanlarda proje geliştirilmesi odaklı ikili ve çoklu iş birlikleri geliştirilmesi,
- Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara, protokollere (AB programları dâhil) ilişkin araştırma ve inceleme çalışmaları yapılması, bu programlara ilişkin faaliyetlerin TRC3 Bölgesi'nde tanıtılması amacıyla toplantılar tertip edilmesi; Ajans ve yatırım destek ofislerinin internet sitelerinde tanıtım yapılması ve paydaşların bilgilendirilmesi, bu programlar kapsamında, Bölgedeki kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılması ve proje geliştirilmesine teknik destek sağlanması,
- Bölgedeki kamu, özel ve sivil toplum kurum ve kuruluşlarının başvuru yapabileceği açık hibe çağrılarına ilişkin duyuruların Ajans internet sitesi "Açık Hibeler" bölümü ve Ajans sosyal medyasında duyurusunun yapılması,
- Yatırım destek ofisleriyle iş birliği yapılarak TRC3 Bölgesi illerinin ve yatırım imkânlarının, uluslararası alanda tanıtımının yapılması, TRC3 Bölgesi ve bölge ülkeleri arasında iş dünyası temsilcileri arasında iş birliği geliştirilmesine yönelik organizasyonlar gerçekleştirilmesi,
- Ajansın ve TRC3 Bölgesi kamu, özel ve sivil toplum kurum ve kuruluşlarının bu alanda eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve kurumsal kapasite geliştirilmesine yönelik eğitimler organize edilmesi,
- Ajansın uluslararası düzeyde, bölgesel kalkınma, sektörel alanlar kapasite geliştirilmesi ve rekabet gücünün arttırılmasına yönelik teknik destek alınabilecek, ortak faaliyet geliştirilebilecek kurum ve kuruluşlara üye yapılması ve üyelik sürecinde gerekli koordinasyonun sağlanması,
- Ajansın uluslararası platformda tanıtımına ve bilinirliğini arttırmaya yönelik faaliyetler gerçekleştirilmesi, ülke içinde ve dışında düzenlenen uluslararası yurt dışı fuarlarının izlenmesi ve TRC3 Bölgesinin potansiyel sektörel yatırım alanlarının tanıtımı ve Ajans ve TRC3 Bölgesi kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı hususunda bilgilendirme ve koordinasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Ajans tarafından düzenlenecek yurt dışı çalışmalarına ilişkin ön hazırlık çalışmaları yapılması, ziyaretlerin organize edilmesi ve ziyaret sonrası raporların hazırlanması.

Yatırım Destek Ofisleri

Ajansın Yatırım Destek Ofisleri, 27/08/2014 tarihli ve 29101 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kalkınma Ajansları Yatırım Destek Ofisleri Yönetmeliğinin 6. maddesine göre aşağıda yazılan görevleri yapar.

- İlin iş ve yatırım ortamına ilişkin analiz, rapor ve strateji çalışmaları yapmak/yaptırmak,
- İlin iş ve yatırım ortamına ilişkin envanter çalışmaları yürütmek,
- Yatırımcılara bilgi sağlamak ve onları yönlendirmek,
- İş ve yatırım ortamının geliştirilmesine yönelik olarak ilgili kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmak,
- Yatırımları izlemek,
- İlin iş ve yatırım ortamını tanıtmak ve ile yatırımcı çekmek,
- Devlet yardımlarına ilişkin olarak, ilgili mevzuatta belirtilen iş ve işlemleri yapmak,
- Yatırımcıların izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemlerini, ilgili makam ve merciler nezdinde sonuçlandırmak üzere ajans yönetim kurulu adına tek elden takip ve koordine etmek,
- Bilgilendirme ve raporlama çalışmaları yapmak,
- 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 187’inci maddesine dayanılarak düzenlenen iş ve işlemleri yapmak.

6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

Ajansın karar organı olan Yönetim Kurulu, 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 194’üncü maddesi 1’inci fıkrası gereğince aşağıdaki görev ve yetkilere sahiptir.

- Yıllık çalışma programını kabul etmek ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayına sunmak.
- Yıl içinde ihtiyaçlara göre bütçeyi revize etmek.
- Yıllık malî raporu ve kesinleşen bütçe sonuçlarını onaylamak.
- Taşınır ve taşınmaz mal alımı, satımı ve kiralanması ile hizmet alımına karar vermek.
- Altı aylık ara rapor ile yıllık faaliyet raporunu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına göndermek.
- Ajans bütçesini onaylamak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına göndermek.
- Genel sekreterlik tarafından sunulan program, proje ve faaliyetlerin desteklenmesine ilişkin teklifler ile kişi ve kuruluşlara yapılacak yardımları onaylamak.
- Ajansa yapılacak bağış ve hibeleri kabul etmek.
- Personelin işe alınması ve işine son verilmesine karar vermek.
- Genel sekreterce belirlenen çalışma birimlerini ve bunlar arasındaki iş bölümünü onaylamak.
- Taşıt dışındaki taşınır malların alımı, satımı ve kiralanması ile hizmet alımı konularında genel sekreterin yetkili olacağı sınırları tespit etmek.

Kararnamenin 194’üncü maddesi 2’inci fıkrası gereğince, Yönetim Kurulu gerekli gördüğü hallerde yukarıda sayılan yetkilerinden bir kısmını, sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla genel sekretere devredebilir.

Ajansın icra organı Genel Sekreterliktir. Genel sekreterliğin ve yatırım destek ofislerinin en üst amiri genel sekreterdir ve genel sekreter yönetim kuruluna karşı sorumludur. Genel Sekreter, 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 196’ıncı maddesi 1’inci fıkrası gereğince aşağıdaki görev ve yetkilere sahiptir.

- Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak.
- Yıllık çalışma programı ile bütçeyi hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak.
- Ajans gelirlerini toplamak, belirlenecek usul ve esaslar ile bütçe ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak harcamaları yapmak.
- Yönetim Kurulu tarafından tespit edilecek sınırlar içerisinde, taşıt dışındaki taşınır malların alımına, satımına, kiralanmasına ve hizmet alımına karar vermek.

- Bölgedeki kişi, kurum ve kuruluşların proje üretme ve uygulama kapasitesini geliştirici faaliyetlerde bulunmak.
- Özel kesim, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin proje ve faaliyet tekliflerini değerlendirerek malî destek sağlamak üzere Yönetim Kurulu'na öneri götürmek.
- Desteklenen proje ve faaliyetleri izlemek, değerlendirmek, denetlemek ve raporlamak.
- Bölgesel kalkınmayla ilgili yurt içindeki ve dışındaki ajans ve kuruluşlarla iş birliği yapmak ve ortak projeler geliştirmek.
- Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak.
- Personelin performans ölçütlerini belirlemek ve performansını değerlendirmek.
- Personelin işe alınması ve işine son verilmesini Yönetim Kurulu'na teklif etmek.
- Ajans Genel Sekreterliği'ni temsilen, bölgesel gelişme ile ilgili ulusal ve uluslararası toplantılara katılmak ve yurt dışı temaslarda bulunmak.
- Ajansın sekretarya işlerini ve görev alanına giren diğer hizmetleri yürütmek.
- Yönetim Kurulunun devrettiği yetkileri kullanmak.

4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 207'inci maddesinde Ajanslarda iç ve dış denetim yapılması öngörülmüştür. İç denetim sisteminde ajansın faaliyetlerinin, hesaplarının, işlemlerinin ve performansının yönetim kurulu başkanı veya genel sekreter ile bir iç denetçi tarafından denetlenmesi ve iç denetim raporlarının yönetim kurulu ile kalkınma kuruluna sunulması düzenlenmiştir. Bu kapsamda Ajansın iç denetim faaliyetlerini yürütmek için istihdam edilen İç Denetçi 11/05/2012 tarihi itibarıyla görevinden ayrılmış olup sonrasında 2013, 2015 ve 2017 yıllarında ilan edilen tüm personel alımlarında iç denetçi alınması öngörülmüş ise de nitelikli başvuru alınamadığından iç denetçi istihdamı gerçekleştirilememiştir.

D. Diğer Hususlar

1. 2014-2023 TRC3 Bölge Planı

Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illerini kapsayan TRC3 Bölgesi'nde faaliyet gösteren Dicle Kalkınma Ajansı tarafından mülga Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda ve yerel aktörlerin katılımı ile hazırlanan TRC3 2014-2023 Bölge Planı, dört ili bir bütün olarak değerlendiren, mevcut durumu ve ihtiyaçları analiz eden, paydaşlarla birlikte Bölge'nin stratejik eksenlerinde önceliklerini belirleyen bir yol haritası niteliğindedir.

Bölge'deki paydaşların katılımı ile belirlenen "Beşerî ve doğal kaynakları ile mekânsal potansiyelini en etkin şekilde kullanarak rekabet gücü ve refah düzeyi açısından ülkemizi yakalamış bir bölge olmak" vizyonu ile hazırlanan TRC3 2014-2023 Bölge Planı, Ajansın 2019 yılı faaliyetlerine de altyapı oluşturmuştur. Bölge'nin on yıllık geleceğini şekillendirmeye katkı sunacak olan bu stratejik dokümanda; Bölge için tespit edilen güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditler baz alınarak Bölge'deki paydaşlar ile birlikte, Bölge'nin içsel dinamiklerini harekete geçirmeyi hedef alan üç stratejik eksen (Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme, Katma Değerli Üretim ve Hizmet, Sürdürülebilir Çevre ve Mekânsal Yerleşim) ve bir yatay eksen (Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi) çerçevesinde öncelikler belirlenmiş ve bunları somutlaştırmaya yönelik olarak tedbirler ortaya konmuştur. TRC3 2014-2023 Bölge Planı'nda belirlenen stratejik eksen ve öncelikler aşağıdaki tabloda verildiği gibidir:

Tablo 2. TRC3 2014-2023 Bölge Planı Stratejik Çerçevesi

1	Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme
1.1.	Örgün Eğitime Erişimin Artırılması ve Eğitim Hizmetlerinin İyileştirilmesi
1.2.	Bölge'nin Üretim ve Hizmet İhtiyaçlarını Karşılacak Şekilde Mesleki ve Teknik Eğitimin Yapılandırılması
1.3.	Sağlık Hizmetlerine Erişimin Artırılması ve Hizmet Kalitesinin İyileştirilmesi
1.4.	Kayıt Dışı İstihdam Oranının Azaltılması
1.5.	Dezavantajlı Grupların Toplumsal ve Ekonomik Yaşama Katılımının Artırılması
1.6.	Kırsal Alan Yaşam Kalitesinin Artırılması
1.7.	Girişimcilik Kültürünün Geliştirilerek İstihdamın Artırılması
1.8.	Bölgedeki Kültürel Yaşamın Geliştirilmesi ve Sporun Yaygınlaştırılması
2.	Katma Değerli Üretim ve Hizmet
2.1.	Katma Değerli Tarımsal Üretimin Artırılarak Markalaştırılması ve Hayvancılık Sektöründe Rekabetçiliğin Geliştirilmesi
2.2.	Mevcut Sanayi Alanlarının Geliştirilmesi ve Markalaştırılması
2.3.	Katma Değeri Yüksek Alanların Bölgeye Çekilmesi
2.4.	Maden Potansiyelinin Etkin ve Verimli Kullanılması
2.5.	Bölgenin Yenilenebilir Enerji Potansiyelinin Ortaya Çıkarılması ve Değerlendirilmesi
2.6.	Bölge Turizminin Rekabetçiliğinin Artırılması
2.7.	Bölge'nin Dış İlişkilerinin Geliştirilmesi
2.8.	Yatırımcı ve Girişimcilere Yönelik Finansman, Kurumsal ve Teknik Destek Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması
2.9.	İşletmelerin Tanıtım, Markalaşma ve Pazarlama Kapasitelerinin Geliştirilmesi
3	Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim
3.1.	Doğal Alanların ve Ekolojik Kaynakların Korunması ve Geliştirilmesi
3.2.	İçme ve Kullanma Suyu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması
3.3.	Atıksu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması
3.4.	Çevre Kirliliğinin Önlenmesi
3.5.	Temiz ve Sürekli Enerji Arzının Sağlanması
3.6.	Enerji Verimliliği Uygulamalarının Yaygınlaştırılması
3.7.	Tarımsal Altyapının Güçlendirilmesi
3.8.	İletişim, Ulaştırma ve Lojistik Altyapısının İyileştirilmesi
3.9.	Sanayi Bölgelerinin Altyapısının Geliştirilmesi
3.10.	Kentlerin Güvenli ve Daha Yaşanılabilir Mekanlar Olarak Planlanması ve Geliştirilmesi
4	Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi
4.1.	STK'larda, Yerel Yönetimlerde ve Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

2. 2019-2023 Kurumsal Stratejik Planı

Tüm kamu idarelerinde stratejik plan hazırlanmasına ve uygulanmasına ilişkin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9 uncu maddesinde yer alan hüküm uyarınca ve Kamu İdarelerince Stratejik Plan Hazırlama Kılavuzu gereğince Ajansta 2019-2023 yıllarını kapsayacak olan Kurumsal Stratejik Planın taslak hali 28/08/2019 tarihinde tamamlanarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına iletilmiştir. DİKA'nın kurumsal kapasitesinin ve sahip olduğu kaynakların daha verimli ve planlı bir şekilde kullanılması ve hizmet kalitesinin artırılması amacıyla hazırlık çalışmaları yürütülen DİKA 2019-2023 Kurumsal Stratejik Planı, gelecek beş yıl için Ajansın yol haritası niteliği taşımaktadır.

Planın hazırlık sürecinde ilgili uzman personele 12-14/06/2019 tarihleri arasında eğitim verilmiştir. Taslak raporun yol haritasını belirlemek amacıyla 11/07/2019 tarihinde taslak rapor hazırlama toplantısı düzenlenmiştir. Plan hazırlık ekibi oluşturulduktan sonra zaman çizelgesinin belirlenmesi ve tüm birimlerin aktif katılım sağladığı plan oluşturulmuştur. Taslak stratejik planda durum analizi, kurumsal tarihçe, mevzuat analizi, üst politika belgeleri analizi, faaliyet alanları, ürün ve hizmetlerin belirlenmesi, paydaş analizi, kurum içi analiz, PESTLE analizi, GZFT analizi ve ihtiyaçların belirlenmesi çalışmaları yapılmıştır. Paydaş analizi çalışması iç ve dış paydaş (kâr amacı güden/gütmeyen) olacak şekilde ayrı olarak gerçekleştirilmiştir.

2.1. Paydaş Analizi Çalışması

Ajansın 2019-2023 Kurumsal Stratejik Planı'nın hazırlanması sürecinde paydaşların görüş ve önerilerinin alınarak beklentilerinin Plan'a yansıtılması, Ajansın iyileştirmeye açık alanlarının tespit edilmesi ve paydaşların stratejik planlama sürecine dahil edilerek Plan'ın paydaşlarca sahiplenilmesi amacıyla 33'ü Ajans personeline 196 adedi Bölge kamu kurumları STK'leri ve kalkınma ajanslarına ve 36'sı kar amacı güden işletmelere 08/07/2019-08/08/2019 tarihleri arasında anket çalışması uygulanmış ve gelen sonuçlar analiz edilerek kurumsal stratejik plana katkı sağlamıştır.

2.2. Taslak Birim Hedefleri

Analiz çalışmaları sonrasında Ajansın ve birimlerin amaçları, bu amaçların alt hedefleri ve hedeflere ulaştıracak eylem adımları/faaliyetler/stratejiler belirlenmiş ve bu eylemlere ilişkin bütçeleme ve risk tespiti yapılmıştır. Birimlerin oluşturduğu amaç ve alt hedefler bilgisi aşağıdaki gibidir:

Tablo 3. Kurumsal Stratejik Plan Taslak Birim Hedefleri

Hedef.1: Ajansın kurumsal kapasitesini artırmak	Hedef.1.1 Çalışanların mesleki ve kişisel gelişimlerini desteklemek üzere her yıl en az 10 günlük eğitim verilmesi Hedef.1.2. Ajans faaliyetlerini en etkin şekilde yürütmek adına uzman personel sayısını en az 30, idari personel sayısını en az 6 da tutmak. Hedef.1.3. Ajansta kalite yönetim sistemini kurmak ve her yıl sürekliliğini sağlamak.
Hedef.2. Bölgenin kalkınma potansiyelini tespit ederek sürdürülebilir kalkınmaya yönelik strateji, plan ve programlar hazırlamak	Hedef.2.1. Bölge paydaşları ile olan koordinasyon faaliyetleri her yıl %10 artacaktır. Hedef.2.2. Ulusal ve uluslararası işbirliği faaliyetleri her yıl %10 artacaktır. Hedef.2.3. Plan, program ve strateji belgeleri ile uyumlu her yıl araştırma, analiz ve raporlama çalışması hazırlanacak ve kamuoyuna duyurulacaktır.
Hedef.3. Nitelikli proje ve faaliyetlerin ortaya çıkmasını sağlayan yenilikçi programlar geliştirmek	Hedef.3.1. Kaynakların %80 oranında nitelikli projeler için harcanmasının sağlanması, Hedef.3.2. Paydaşlarla işbirliği içerisinde TRC3 Bölgesi'ne en uygun 4 sektörde programın hayata geçirilmesi,
Hedef.4. Bölgede nitelikli ve büyük yatırımların gerçekleştirilmesine öncülük etmek ve YDO faaliyetlerinin etkinliğini sağlamak	Hedef.4.1. Tarımsal yerel ürünlerin üretim ve veriminin artırılarak ticarileştirilmesi, Hedef.4.2. Bölgenin yatırım ortamının geliştirilmesine katkı sağlamak, Hedef.4.3. Sektörel etkisi büyük altyapı projelerinin uygulanması,
Hedef.5. Dış fonların bölgeye çekilmesi, yurt dışı çalışma ziyaretleri ve fuar katılımlarının düzenlenmesi ile bölgenin tanıtılmasını sağlamak	Hedef.5.1. Dış fonlara yönelik proje yazma kapasitelerini geliştirme amaçlı her yıl 2 adet eğitim ve danışmanlık hizmetinin verilmesi, Hedef.5.2. Her yıl en az il bazlı 4 adet paydaşa yönelik, AB ve uluslararası Fonlar hakkında bilgilendirme toplantısı yapılması, Hedef.5.3. Plan sürecinde 1 adet IPA operasyonu geliştirilmesi, yazılması ve sunulması, Hedef.5.4. Plan sürecinde en az 3 adet küçük hibe projesi geliştirilmesi, yazılması ve sunulması, Hedef.5.5. Plan süresince en az 2 adet yurtdışı çalışma ziyareti ve 2 adet yurtdışı fuar organizasyonunun gerçekleştirilmesi,
Hedef.6. Ajans tarafından yürütülen programlara yönelik daha etkin bir izleme ve değerlendirme sistemi ile projelerin izlenmesi, yerel paydaşların proje yürütme ve uygulama kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağlamak	Hedef.6.1. Ajans tarafından yürütülen programlara yönelik daha etkin bir izleme ve değerlendirme sistemi ile projelerin izlenmesi, Hedef.6.2. Yerel paydaşların proje yürütme ve uygulama kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağlanması.

II. AMAÇ VE HEDEFLER

A. Ajansın Amaç ve Hedefleri

Ajans kurumsal olarak kalkınma sürecinin temel referans kurumu olmayı, bölgesel olarak orta vadede TRC3 Bölgesi'nin diğer bölgelerle arasındaki gelişme farklarının en aza indirmeyi, uzun vadede de kendi potansiyellerini gerçekleştirerek ülkemizin gelişmiş bölgeleri arasında yer almayı hedeflemiştir.

1. Ajansın Temel İlke ve Değerleri

Akıcılık	Güvenilirlik	Şeffaflık
Bölgesel değerlere saygı	Sosyal paydaşlık ve sosyal içerme	

2. Ajansın Stratejik Amaçları

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, Bölgesel ve bölgeler arası sosyo-ekonomik farklılıkların azaltılması, Bölgesel gelişmenin hızlandırılması, Yerel ve bölgesel aktörlerin eşgüdümünün geliştirilmesi, Üst planlarda belirlenen gelişme eksenlerinde gerçekleşen gelişme ve değişimlerin izlenmesi ve paylaşılması

B. Temel Politikalar ve Öncelikler

İnsan Odaklılık Yaratıcı ve yenilikçi fikirlerin teşvik edilmesi, Uzman ve nitelikli insan kaynağı ile çalışma, Bilimsel bilgi ile bilginin yönetimi ve paylaşılması	Katılımcılık ve yönetim, Rekabet ikliminin geliştirilmesi, Çalışan memnuniyeti,

III. 2019 YILI AJANS FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. Mali Bilgiler

1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Ajansın 2019 yılına ait bütçe uygulama sonuçları aşağıda yer alan tabloda gösterilmiştir. Yıllık bütçe giderleri toplamı 39.346.764,72 TL olarak gerçekleşirken bütçe gelirleri toplamı 47.669.753,50 TL olarak gerçekleşmiştir. Gelir gider dengesi 8.322.988,78 TL olarak sonuçlanmıştır.

Tablo 4. Ajansın 2019 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

HESAP KODU			BÜTÇE GİDERİNİN TÜRÜ	Cari Yıl (2019)
830			GİDERLER HESABI	39,346,764.72
830	01		Personel Giderleri	7,865,157.16
830	01	01	Personel Ücretleri	5,638,624.42
830	01	02	İhbar ve Kıdem Tazminatları	26,284.30
830	01	03	Sosyal Haklar	670,564.13
830	01	05	Ödül ve İkramiyeler	1,471,869.54
830	01	09	Diğer Ödemeler	57,814.77
830	02		Sosyal Güvenlik Kurumlarına Prim Giderleri	1,679,551.15
830	02	01	İşsizlik Sigortası Fonuna Ödemeler	147,719.78
830	02	02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Ödemeler	1,531,831.37
830	03		Mal ve Hizmet Alım Giderleri	5,463,241.07
830	03	02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	862,283.52
830	03	03	Yolluklar	291,620.76
830	03	04	Görev Giderleri	53,907.32
830	03	05	Hizmet Alımları	3,452,377.39
830	03	06	Temsil ve Tanıtma Giderleri	24,108.36
830	03	07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	217,737.19
830	03	08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	78,816.47
830	03	09	Teknik Destek Giderleri	482,390.06
830	07		Sermaye Transferleri	24,338,815.34
830	07	01	Proje Teklif Çağrısı Yöntemiyle Verilen Destekler	15,054,807.12
830	07	02	Doğrudan Faaliyet Desteği	0.00
830	07	03	Güdümlü Proje Destekleri	5,593,320.00
830	07	09	Diğer Sermaye Transferleri	0.00
830	07	90	Cazibe Merkezleri Destekleme Programı Desteği	3,639,221.52
830	07	93	Avrupa Birliği Fonlarından Aktarılan Paylar Kapsamında Yapılan Sermaye Transferleri	51,466.70
BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI (A)				39,346,764.72

HESAP KODU			BÜTÇE GELİRİNİN TÜRÜ	Cari Yıl (2019)
800			BÜTÇE GELİRLERİ HESABI	47,669,753.50
800	01		Merkezi Yönetimden Aktarılan Paylar	14,030,099.00
800	02		İl Özel İdarelerinden Aktarılan Paylar	2,586,897.62
800	03		Belediyelerden Aktarılan Paylar	4,213,307.98
800	04		Sanayi ve Ticaret Odalarından Aktarılan Paylar	54,029.82
800	06		Faaliyet Gelirleri	0.00
800	07		Bağış ve Yardımlar	20,700,000.00
800	07	01	Cazibe Merkezleri Destekleme Programı	13,300,000.00
800	07	01	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	7,400,000.00
800	08		Alacaklardan Tahsilatlar	1,267,940.30
800	08	03	Belediyelerden Aktarılan Paylar	1,267,940.30
800	10		Diğer Gelirler	4,817,478.78
800	10	01	Faiz Gelirleri	4,817,328.78
800	10	01.01	Mevduat Faiz Gelirleri	2,342,565.35
800	10	01.02	Proje Avans Hesapları Faiz Gelirleri	747,725.37
800	10	01.03	Gecikme Faizleri	331,116.76
800	10	01.90	Cazibe Merkezleri Destekleme Programı Desteği Hesapları Faiz Gelirleri	1,395,921.30
800	10	04	Şartname , Basılı Evrak, Form, Kitap, Yayın vb. Satış Gelirleri	150.00
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI (B)				47,669,753.50

NET BÜTÇE GELİRİ (D=B-C)				47,669,753.50
NET BÜTÇE GELİRİ - BÜTÇE GİDERİ (D-A)				8,322,988.78

2. Mali Denetim Sonuçları

2.1. Dış Denetim

Ajans 2018 yılı Dış Denetimi 2019 yılı Mart ayında AC İstanbul Uluslararası Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

Mali Denetim kapsamında yapılan incelemede; bütçe gerçekleştirmeleri ve mali tabloların denetimi ile mevzuata uygunluk denetimi hakkında olumlu görüş, iç kontrol sistemi denetimi kapsamında yapılan incelemede; organizasyonel yapılanma ve insan kaynakları denetimi, risk yönetimi denetimi sonucunda Ajansa iç denetçi istihdamı yapılmadığından şartlı görüş, süreç ve yöntemler denetimi, muhasebe ve kayıt sistemi ile bilgi sistemleri denetimi hakkında ise olumlu görüş verilmiştir. Performans denetimi kapsamında yapılan incelemede; ekonomiklik, verimlilik ve etkinlik denetimi gerçekleştirilmiş olup denetimler sonucunda olumsuz bulguya rastlanmamıştır.

2.2. Sayıştay Denetimi

Sayıştayca Bakanlık üzerinden Ajansa gönderilen genel denetim bulguları hakkında Ajansın değerlendirme ve katkıları hazırlanarak 12/07/2019 tarihinde e-posta üzerinden tekrar Bakanlığa gönderilmiştir. Ayrıca 08/11/2019 tarihli resmi yazıyla Ajansa KAGM tarafından gönderilen Sayıştay 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu bulguları tablosu 29/01/2020 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında Kurul'un bilgisine sunulmuş olup bu bulgularla ilgili alınacak tedbirlerin uygulanması için Genel Sekretere yetki verilmiştir.

2.3. Mali Yönetim Yeterliliği

2011 yılında yürütülen hazırlık faaliyetleri sonucunda 'Mali Yönetim Yeterliliği' almaya hak kazanan Ajans'ta, yeterlilik kriterlerini sistemli hale getirmeye yönelik faaliyetlere sonraki yıllarda devam edilmiş olup 8-9-10/05/2017 tarihlerinde Ajansın Mali Yönetim Yeterliliği gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı içerisinde Mali Yönetim Yeterliliği incelemesi yapılmamıştır.

B. Performans Bilgileri

1. Proje ve Faaliyet Bilgileri

1.1. Kurumsal Gelişim ve Yönetim

1.1.1. Eğitim

2019 yılı içerisinde, Ajans personelinin mesleki ve kişisel gelişimine katkı sunacak ve Ajans çalışmalarında verimliliğini ve bilgi düzeyini artıracak eğitimler düzenlenmesi hedeflenmiştir. 2019 yılı içerisinde Ajans tarafından personele yönelik düzenlenen eğitimler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 5. 2019 Yılında Ajans Tarafından Personele Yönelik Verilen Eğitimler

No	Eğitimin Adı	Süre (gün)	Katılımcı Sayısı (kişi)	Tarih
1	İletişim ve Çatışma Yönetimi	2	45	26-27/02/2019
2	Sektörel Analiz Yöntemleri	3	19	24-26/04/2019
3	Zaman Yönetimi	1	44	29/04/2019
4	Stratejik Plan Hazırlama Eğitimi	3	19	12-14/06/2019
5	Fizibilite Hazırlama ve Değerlendirme	5	17	29/07-02/08/2019
6	Eğitiminin Eğitimi	5	8	07-11/10/2019

Doğrudan Ajans tarafından düzenlenen eğitimler haricinde, personelin sektörel çalışma konuları ile ilgili yurtiçi çalışma ziyareti, toplantı, seminer, konferans ve fuar katılımları da sağlanmaktadır. Ayrıca, Ajansın çalışma alanı içerisinde personelin yetkinliklerini geliştirmek için Bakanlık başta olmak üzere kamu kurumlarının kendi plan ve programları dâhilinde katılım çağrısı yaptıkları eğitimlerden de faydalanılmaktadır. Diğer kurumların düzenlediği eğitimlere katılan personelin, edindiği bilgi ve

tecrübeyi ilgili diğer Ajans personellerine aktarmaları da sağlanmaktadır. 2019 yılında kurumlar tarafından düzenlenen ve Ajans personelinin katılım sağladığı eğitimler aşağıda belirtildiği gibidir.

Tablo 6. 2019 Yılında Diğer Kurumlarla İş birliği İçinde Personele Sağlanan Eğitimler

No	Eğitim Adı	Kurum	Tarih	Süre (gün)	Personel Sayısı (kişi)
1	Ufuk 2020 Bilgi Çoğaltıcıları Eğitimi	TÜBİTAK	09-10/04/2019	2	1
2	AB Projeleri İhale Yönetimi Eğitimi	AB Başkanlığı	16-18/04/2019	3	1
3	Harita Okumacılığı, ATLAS ve ETUYS Eğitimi	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	05-06/08/2019	2	1
4	Mal Alımı İhaleleri için İhale Şartnamesi ve Piyasa	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	21-22/08/2019	2	3
5	YER-MEK Saha Organizasyonu Eğitim	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	26/08/2019	1	4
6	Ufuk 2020 Bilgi Çoğaltıcıları 2. Eğitim	TÜBİTAK	12-13/09/2019	2	1
7	Uygulamalı Dış Ticaret Uzmanlığı	Dış Ticaret Platformu Firması	16-22/09/2019	7	1
8	Dijital Pazarlama Eğitimi	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı/Facebook	25-26/09/2019	2	4
9	Yalın Üretim ve Dönüşüm	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	27/09/2019	1	2

1.1.2. Genel Yönetim Faaliyetleri

Yönetim Kurulu Toplantıları

Kalkınma Ajansları Çalışma Usul ve Esaslarının 16. maddesinin 1. fıkrasında Ajans Yönetim Kurulunun üye tam sayısının yarısından en az bir fazlası ile her ay asgari bir kez toplanması öngörülmüştür. Bu bağlamda Ajans Yönetim Kurulu, telekonferans yöntemiyle veya fiziki ortamda her ay düzenli olarak toplanmaktadır.

Kalkınma Kurulu Toplantıları

19/08/2016 tarih ve 29806 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Kalkınma Ajansları Kalkınma Kurullarına Temsilci Gönderecek Kurum ve Kuruluşların Belirlenmesi ve Bazı Bakanlar Kurulu Kararlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar” çerçevesinde kaldırılan Kalkınma Kurulu, 15/07/2018 tarihinde yayınlanan 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden yürürlüğe girmiştir. Ancak Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurul üyelikleri yeniden teşkil edilmediğinden 2019 yılında Kalkınma Kurulu toplantısı gerçekleştirilmemiştir.

Yardımcı Hizmetler

Yardımcı hizmetler, hizmet alımı yolu ile gerçekleştirilen giderler ile iletişim giderlerini kapsamaktadır. Hizmet alımı yolu ile gerçekleştirilen giderler; temizlik, güvenlik ve araç kiralama ve Ajans araçlarının bakımı gibi hizmetleri kapsamaktadır (Ajansa kayıtlı 8 adet otomobil ve 1 adet minivan Ajans çalışmaları için ulaşım hizmeti vermektedir). İletişim giderleri ise telefon, internet, kargo, kurye, posta ve diğer gönderim işlemlerini içermektedir. Bunun yanı sıra vekâlet ve noter ücretleri, banka masrafları, ihale ilan bedelleri, sözleşmelerden kaynaklanan vergi giderleri vb. giderler de söz konusu olmaktadır.

Demirbaş, Ofis Ekipmanı ve Tüketime Yönelik Mal ve Malzemeleri İhtiyaç Tespiti ile Temini

2019 tarihinden itibaren yıl içerisinde ajansın temel ihtiyaçları doğrultusunda; temizlik malzemeleri, kırtasiye malzemeleri, toner ve yazıcı ekipmanları, demirbaş ve tüketime yönelik malzemelerin temini yapılmıştır.

Bilişim Teknolojileri Altyapısının Geliştirilmesi

2019 yılı içerisinde bilgi ve teknoloji altyapısının geliştirilmesine yönelik faaliyetler aşağıda yer almaktadır.

Ağ: Ajans merkezinin Yatırım Destek Ofisleri ile veri iletişiminin daha hızlı, kesintisiz olması ve güçlü internet erişimi sağlamak için şebeke kapsama alanına göre Ajans Ana Hizmet Binası ile Yatırım Destek Ofislerine tesis edilen fiber ethernet/internet VPN altyapısı güçlendirilmiş, yedek hat bağlanarak kesintiler engellenmiş, Ajans merkezinde yaşanan bağlantı sorunlarını gidermek için ağ altyapısı kontrolleri yapılarak gereksiz ağı meşgul eden unsurlar ortadan kaldırılmıştır.

KAYS: Mülga Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın mülga Kalkınma Bakanlığı ile iş birliği çerçevesinde TÜBİTAK yardımı ile Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemine (KAYS) entegre edilen ve 2013 yılı çağrılarında uygulamaya alınan "Online Başvuru" ve "Değerlendirme" modülleri ile "İzleme ve Değerlendirme" modülü hali hazırda uygulanan ve GPD ile önceki MDP'ler ve DFD'ler kapsamında izlemesi devam eden projeler için kullanılmaya devam edilmektedir. Ayrıca İnsan Kaynakları Modülü, Satın alma, Muhasebe Modülü ve diğer modüller aktif olarak kullanılmaktadır.

Güvenlik: Ajansın yazılım (anti-virüs) güvenliğinin yıllık lisans yenilemesi ile sürdürülebilirliği sağlanmaktadır. Yetkisiz erişimler ve saldırılara, casus yazılımlara, istenmeyen e-postalara, bilgi hırsızlığına karşı gerekli önlemler alınmış, 2020 yılı için planlama yapılmıştır. (Güvenlik duvarı yardımıyla) Ajans bilgi sistemleri verileri herhangi bir afet durumunda Ajans Ana Hizmet Binası dışında güvenli bir şekilde muhafaza altına alınması ve bilgi sisteminin sürdürülebilir olması amacıyla Batman YDO'ya yedekleme sistemi kurulmuştur. Merkez sunucusundaki değişiklikler gün sonunda yedekleme sunucusuna aktarılmaktadır. Bu sayede aynı anda iki farklı lokasyonda yedekleme sunucuları kurulmuş, veri kaybı sorunu en aza indirgenmiştir. Sistem aksaklıkları ve sorunlarını monitörize edebilecek yazılımlar ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Gerekli görülen yazılımların alımı için 2020 ilk dönem (Ocak-Şubat gibi) çalışmalar yapılacaktır.

Bilgisayarlar (İstemci ve Sunucu) ve Diğer Donanımlar: Yeni hizmet binasında Konferans Salonu, Eğitim ve Değerlendirme Salonları, Toplantı ve VIP Salonları, Görüşme Odaları ile beraber Danışma, Güvenlik, Sistem Odası gibi birimlerde ihtiyaç duyulacak donanımlar ve yeni personel alımlarına, eski bilgisayarların yenilenme ihtiyacına ve diğer ihtiyaçlara bağlı olarak Ajansta oluşacak masaüstü ve dizüstü gereksinimlerinin karşılanması kapsamında Bilgisayar ve Ek Donanım Alım İşi gerçekleştirilmiştir. Exchange sunucusuna 2016 yazılımı yüklenmiş olup kullanıcı bazında lisansları alınmıştır. Mevcut sunuculardan Active Directory sunucusu ile Exchange sunucusu sanallaştırılarak donanım ihtiyacı minimize edilmiştir. Ancak harddisk ihtiyacı olması halinde 2020 yılında kapasite arttırımı için hdd donanımı satın alınabilir.

Kullanıcılarımızın kullandıkları eski bilgisayarlarda hız/performans testleri yapılmıştır, geri dönüşümleri ve daha verimli çalışmaları için ssd hdd alınması tavsiye edilmiştir.

İhtiyaca bağlı olarak mevcut sunucuların donanımlarının yenilenmesi, yazılımlarının güncellenmesi, disk ve bellek kapasitesinin arttırılması daha fazla veri saklamaları ve bu verilere daha kısa sürede erişim sağlanabilmesi amacıyla Ajans merkezinde 40 TB'lık NAS Sunucu, Batman YDO'da 64 TB'lık yedekleme sunucusu kurulmuştur. Ajansın ihtiyaçlarına uygun olarak; yazıcı, tarayıcı, fotokopi cihazları, sunum cihazları ve taşınabilir diskler gibi ek donanım gereksinimleri karşılanacaktır.

Bakım: Ajans bünyesinde mevcut bilgi iletişim teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla önleyici bakım ve onarım faaliyetleri 3 aylık periyotlarla yapılmaktadır.

Yazılım: Aktif olarak kullanılan EBYS ve KAYS yazılımlarının yanında personelin görev ve çalışmalarını yönetebileceği, birim başkanı ve Genel Sekreter tarafından personelin performansının ölçülebileceği ve Ajans iş süreçlerine uygun bir yazılımın geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla DİKANET yazılımı sürekli geliştirilmektedir.

1.2. İletişim ve Tanıtım

1.2.1. İletişim

Ajanslara verilen görev ve yetkiler göz önüne alındığında, özellikle TRC3 Bölge'sinde faaliyet gösteren ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla yakın ve etkin iletişim içerisinde bulunmak önemlidir. Bu açıdan önceki yıllarda kurulan iletişimin kalitesinin ve etkinliğinin artırılması, sistematığe kavuşturulması ve sürdürülebilirliği sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda sosyal medya araçları kurumsal olarak iletişim ve tanıtım aracı olarak kullanılmaktadır. Ajansın henüz yazılı bir iletişim stratejisi bulunmamaktadır.

1.2.2. Tanıtım

a) Basın Toplantıları

Basın meslek kuruluşlarının en üst çatı örgütlenmesi olan Türkiye Gazeteciler Konfederasyonu'na bağlı Güneydoğu Anadolu Gazeteciler Federasyonu yönetim kurulu üyeleri 08/03/2019 tarihinde Ajansı ziyaret etmiştir. Federasyon üyelerine, Ajansın faaliyet gösterdiği TRC3 Bölgesi'ndeki Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinde Ajans'ın yaptığı çalışmalar konusunda detaylı bilgi verilmiştir ayrıca 05/11/2019 tarihinde Siirt'te Ajansın yönlendirmeleri ve bilgilendirmeleri sayesinde artan teşvik belgeli yatırımların tanıtılması amacıyla basın toplantısı gerçekleştirilmiştir.

b) Medya Tanıtım Faaliyetleri

2019 yılında Ajans web sitesinde (www.dika.org.tr) 96 adet haber, 30 adet duyuru, 1 adet Hibe duyurusu, 9 adet ihale ilanı yayınlanmıştır. Sosyal medya hesaplarının aktif kullanımı ile daha çok kişiye erişilmesi sağlanmaktadır. Yıl içerisinde https://twitter.com/DiKA_DicleKA adresinden 144 adet, <https://www.youtube.com/user/trc3dika> adresinden 16 adet ve <https://tr-tr.facebook.com/DicleKalkinmaAjansi.DIKA/> adresinden 2 adet paylaşım yapılmıştır. Ayrıca kamu kurumlarının sitemiz ve diğer hesaplarımızdan ilan edilmesini istedikleri gönderiler de duyurulmuştur. Bu sayılara Bakanlık ve Ajanslar gibi diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili yayınlar dahildir.

c) Proje Tanıtım Toplantıları

“Türkiye – AB İş Dünyası Diyalogu Hibe Programı Projesi” Tanıtım Toplantısı

TOBB tarafından yayınlanan programın 2018 yılı teklif çağrısı kapsamında, Ajans tarafından Mardin Ticaret ve Sanayi Odasının kurumsal ve sektörel kapasitesini arttırmak amacıyla Mardin TSO ve Granada TSO'nun ortak olduğu projenin açılış toplantısı 12/06/2019 tarihinde Ajans ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Mardin Valiliği, Artuklu Kaymakamlığı, Mardin TSO, Granada TSO, Granada fahri başkonsolosu ve çeşitli STK'lerin üst düzey yetkilileri katılım sağlamıştır. Tanıtım toplantısında projenin iki önemli birleşeni olan kurumsal kapasitenin oluşturulması ve turizm sektörü kurumsal kapasitesi ile ilgili sunumlar yapılmıştır.

“Tarihi Mardin'in Yayalaştırılması Cumhuriyet Meydanı Projesi” Tanıtım Toplantısı

Mardin Büyükşehir Belediyesi tarafından GPD kapsamında sunulan "Tarihi Mardin'in Yayalaştırılması Cumhuriyet Meydanı Projesi" için 22/03/2019 tarihinde tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.

“Mardin Tasarım ve İnovasyon Merkezi Projesi” Tanıtım Toplantısı

Ajansın "Güdümlü Proje Desteği" kapsamında destek almaya hak kazanan, Mardin Artuklu Belediyesi'nin başvuru sahibi, Mardin Büyükşehir Belediyesi'nin proje ortağı olduğu "Mardin Tasarım ve İnovasyon Merkezi" projesi Ajansın konferans salonunda gerçekleştirilen toplantıda tanıtılmıştır.

“Mardin Gastronomi Müzesi ve Uygulama Merkezi Projesi” Tanıtım Toplantısı

Ajansın “Güdümlü Proje Desteği” kapsamında Mardin Büyükşehir Belediyesi’nin “Mardin Gastronomi Müzesi ve Uygulama Merkezi” projesi 14/03/2019 tarihinde Ajansın konferans salonunda yapılan programda tanıtılmıştır.

“Mardin Tarihi Çarşıların Canlandırılması Projesi” Tanıtım Toplantısı

Ajansın “Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı” kapsamında desteklenen “Mardin Tarihi Çarşıların Canlandırılması Projesi” tanıtım toplantısı 28/01/2019 tarihinde Ajans konferans salonunda yapılmıştır.

“Siirt Küçükbaş Hayvan Payetleme Birimi Kurulması Projesi” Tanıtım Toplantısı

Ajansın “Güdümlü Proje Desteği” kapsamında Siirt Üniversitesi tarafından sunulan “Siirt Küçükbaş Hayvan Payetleme Birimi Kurulması” Güdümlü Projesine dair basın bilgilendirme sunumu ve tanıtım toplantısı 03/09/2019 tarihinde Ajans merkezinde gerçekleştirilmiştir.

d) Proje Tanıtım Kataloğu

Ajans 2010 yılından başlayarak; sanayi, turizm, kırsal ve kentsel alanda küçük ölçekli altyapı programları ile özel sektörün desteklenmesine ilişkin KOBİ programlarını etkin bir şekilde yürütmüştür. Ayrıca sanayide verimlilik ve nitelikli gıda üretimine yönelik tematik programlar ile doğrudan faaliyet desteği kapsamında fizibilite ve örnek-model uygulamalara ilişkin faaliyetlere mali destek sağlamıştır. Kalkınma alanında etki yaratacak birçok projeyi desteklemiştir. Bu projelerle sanayi altyapısına yönelik eksikler giderilmiş, turizm alanında bölgenin potansiyelini öne çıkaracak önemli projeler uygulanmış, organik tarım ve meyvecilik alanında örnek bahçeler tesis edilmiş, modern sulama sistemleri kurulmuş ve bölgemizin her anlamda kentsel altyapı eksikliklerini gidermeye yönelik projeler uygulanmıştır. Özel sektör programları ile sektörel gelişmeyi hızlandırmak ve rekabetçi sektörleri güçlendirmek amacıyla KOBİ'lere yönelik programlarla girişimcileri ve yatırımcıları desteklenmiştir. Ayrıca, Doğrudan Faaliyet Desteği ile; önemli projelerin fizibiliteleri ve model uygulamalara yönelik yerel ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacak stratejik nitelikli ve/veya aciliyet içeren faaliyetlere yenilikçilik ve sürdürülebilirlik temelinde proje ve faaliyetlere destek sağlanmıştır. Bu projelerden 66 tanesine proje tanıtım kataloğunda yer verilerek ilgili kurum, kuruluş ve işletmelerle paylaşılmıştır. Ayrıca kataloğa Ajansın resmi internet sitesinden de ulaşılabilir.

e) Diğer Tanıtım Faaliyetleri

- 13/03/2019 tarihinde Ajans güdümlü proje desteğiyle faaliyetlerine başlanan “Batman İçin Yerel Pazar” projesinin Batman Belediyesi tarafından düzenlenen tanıtım toplantısına katılım sağlanmıştır.
- 17/03/2019 tarihinde Siirt’te, 18/03/2019 tarihinde Batman’da Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mustafa Varank’ın katılımıyla Dicle Kalkınma Ajansı ve il valilikleri tarafından düzenlenen "Milli Ekonomi Güçlü Sanayi" programına katılım sağlanmış, Ajansın başarılı projeleri hakkında kamuoyu bilgilendirilmiş, il yatırımları için açılış ve imza törenleri gerçekleştirilmiştir.
- 19-20/04/2019 tarihlerinde Şırnak Valiliği ve Şırnak Üniversitesi iş birliği ile Dengbej Kültürü’nün tanıtılması ve kayıt altına alınması amacıyla Uluslararası Dengbej Sempozyumu yapılmıştır.
- 02-04/05/2019 tarihlerinde Şırnak Üniversitesi ve Ajans iş birliği ile Uluslararası İktisat Kongresi gerçekleştirilmiştir.
- 01/08/2019 tarihinde Derik Zeytini Ödül Lansman Toplantısı Ajans bünyesinde ilgili kurumların katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- Siirt Tarım ve Orman İl Müdürlüğü’nün başvuru sahibi olduğu 2019 yılı SOGEP Güdümlü Proje destekleri kapsamında desteklenen “Siirt Ağaç ve Tarım Müzesi ile Rekreasyon Sosyal Tesisleri Projesi’nin tanıtımı il müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Tanıtım toplantısına 31/12/2019 tarihinde Ajans tarafından katılım sağlanmıştır.

- Batman kamu kurum ve kuruluşlarınca sunulan kamu hizmetlerinin yıllar içerisindeki değişim ve gelişiminin gözlemlenmesi; yatırımcılar açısından Batman'ın beşerî, doğal, ekonomik vb. imkân ve kabiliyetlerinin belirlenmesi; ilin şehir kültürü ve tarihine katkı sağlanması amacıyla Batman Valiliği koordinasyonunda çalışmaları yürütülen "Batman İl Yıllığı"nın hazırlanmasına 2019 yılı boyunca katkı sağlanmıştır.

1.3. Dış İlişkiler ve Fonlar

1.3.1. Geliştirilen Projeler

a) IPA II Destekleri Kapsamında Geliştirilen Projeler

TRC3 Bölgesi'nde Genç İstihdamının Arttırılması Projesi

TRC3 Bölgesinde genç istihdamını ve istihdam edilebilirliği desteklemek, genç nüfusun iş gücü piyasasının ihtiyaçları yönünde mesleki ve kişisel becerilerini geliştirmek amacıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı otoritesinde IPA II dönemi IKSOP kapsamında fonlanacak olan ve Ajans tarafından geliştirilen proje; 2018 yılında ilgili Bakanlığa gönderilmiş ve değerlendirme sürecinin tamamlanmasının ardından AB Delegasyonu tarafından kabul edilmiştir. Proje yaklaşık 4 milyon Avro revize bütçeye sahiptir. Operasyon, Ajansın bölge düzeyinde başvuru sahibi olarak geliştirdiği ve sözleşme aşamasına gelen ilk IPA operasyonudur. Operasyonel anlaşma 08/07/2019 itibariyle imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Hemen ardından Operasyon Koordinasyon Birimi (Operation Coordination Unit-OCU) kurulmuştur. Operasyonun süresi 36 aydır, hedef kitlesi 15-29 yaş arası gençler, TRC3 Bölgesinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ve işverenlerdir.

Hizmet ve Mal Alım bileşeni olmak üzere Operasyonun iki bileşeni bulunmaktadır. EuropeAid ve Başkanlığın sayfasında hizmet alım bileşenine yönelik ihale Ön Duyurusu yayınlanmıştır. Operasyon kabul edildikten sonra her iki bileşen için teknik şartnameler hazırlanmıştır.

Hizmet alımına ilişkin teknik şartname 06/05/2019 tarihinde AB delegasyonuna gönderilmiştir. Hazırlanan teknik şartname AB delegasyonu tarafından kabul edilmiş olup, 01/07/2019 tarihinde kısa liste değerlendirme sürecine ilişkin ihale duyurusu yayınlanmıştır. Kısa liste değerlendirme süreci 19/08/2019 – 27/09/2019 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Süreç raporunun delegasyon tarafından kabul edilmesiyle birlikte, teknik değerlendirme sürecinde 2. aşamaya geçilmiştir.

Mal alım bileşeni için ön duyuru 04/04/2019 tarihinde Başkanlık ve EuropeAid web sayfasında yayınlanmıştır. Hizmet Alım Bileşeninde olduğu gibi teknik destek masasından yardım alınarak teknik şartnameler üzerinde çalışılmış ve Bakanlığa iletilmiştir. Türkiye-Avrupa Birliği Delegasyonunun onayının ardından 27/09/2019 tarihinde mal alım hizmet bileşeninin ihale duyurusu yayımlanmıştır. 10/12/2019-10/01/2020 tarihleri arasında 1 lot ihale edilmiş, kalan 3 lot ilgili değerlendirme süreci devam etmektedir.

Türkiye – AB İş Dünyası Diyalogu Hibe Programı 2018 (Grant Scheme for Turkey-EU Business Dialogue (TEBD) Programı)

2018 yılında TOBB ve EUROCHAMBERS iş birliği ile Türkiye AB İş Dünyası Diyalogu Hibe Programı 2018 yılı teklif çağrısı yayınlanmıştır. Teklif çağrısının genel amacı Türkiye’de yer alan odaların Avrupa Birliği içerisinde yer odalarla iş birliği içerisinde karşılıklı bilgi ve iletişimin güçlendirilmesi, her iki iş dünyasının bütünleşmesini teşvik etmek, Türkiye’nin gelecekte AB’ye katılımıyla elde edeceği yeni fırsatlar ve zorluklar ile ilgili olarak farkındalık yaratmaktır. Ajansın teknik desteği ile birlikte hazırlanan projede MTSO (Mardin TSO) başvuru sahibi, İspanya’da faaliyet gösteren Granada TSO ise proje ortağıdır. Ayrıca Granada İl Turizm Kurulu ve Ajans projede iştirakçi kurum olarak yer almıştır. Başlangıç olarak hazırlanan konsept notun kabul edilmesinden sonra tam başvuru için davet alınmış ve çalışmalar sonrasında Merkezi Finans ve İhale Biriminden gelen yorumlar doğrultusunda revizyon çalışmaları yapılan proje kabul edilmiş olup 12/03/2019 tarihinde proje sözleşmesi imzalanmıştır.

Projenin Kurumsal Kapasite ve Sektörel Kapasite Bileşeni kapsamında projede tanımlanan faaliyetler Ajansın etkin koordinasyon desteği ve katılımı ile yürütülmüştür. Bu süreçte MTSO bünyesinde yönetim kurulu üyeleri ve çalışmaların katıldığı MTSO’nun Stratejik Hedefleri ve Odanın Sektörel Kapasitenin geliştirilmesi için 10-11/09/2019 ve 20/09/2019 tarihlerinde 2 adet çalıştay yapılmıştır. Çalıştaydan elde edilen sonuçlar dikkate alınarak, Kurumsal Kapasite Bileşeni kapsamında proje ekibi projenin sürdürülebilirliğine de katkı sağlamak amacıyla proje faaliyetleri kapsamında bulunmadığı

halde akreditasyondan düşmüş olan odanın tekrar akredite olmasına yönelik olarak çalışma yürütmüş, bu çerçevede MTSO'nun 2019-2022 Kurumsal Stratejik Planı hazırlanmış, Toplam Kalite Belgesi, C Sınıfı akreditasyon belgesi alınmıştır. Sektörel Kapasitenin geliştirilmesi kapsamında 2 adet genel paydaş toplantısı 22-23/10/2019 tarihlerinde yapılarak alt bileşen olarak belirlenen Otel ve Restoranlar Özelinde Hizmet Standartları ve Yönetişim Konularında Proje Ekibi tarafından sahada yürütülen anket çalışmaları ve odak grup görüşmelerinin sonuçları paylaşılarak paydaş görüşleri alınmıştır sonrasında Mardin'de turistik kapasitesi bulunan otel ve restoranlara yönelik 21-22/11/2019 tarihlerinde Konaklama Yönetimi eğitimi verilmiştir. Ayrıca 11-13/12/2019 tarihleri arasında gerçekleşen Granada TSO'nun Mardin ilini ziyareti sırasında MTSO'nun yapısal durumu incelenmiş ve Granada TSO'nun başarılı uygulamalarının tanıtıldığı geniş kapsamlı bir paydaş toplantısı düzenlenmiştir.

Şırnak Asfaltit Ocaklarının İşyeri Sağlığı ve Güvenliği İyileştirilmesi Projesi

İş Sağlığı ve Güvenliğinin İyileştirilmesi Hibe Programı kapsamında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Avrupa Birliği Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığı tarafından teklif çağrısına çıkılan ve maden sektörü ve maden sektörü dışında kalan çok tehlikeli sektörler için geliştirilen “İş Sağlığı ve Güvenliğinin İyileştirilmesi Hibe Programı”nın genel amacı iş sağlığı ve güvenliği şartlarının geliştirilmesi ve uyumlu kapsayıcı yöntemler geliştirilmesidir. Bu amaca uygun olarak Şırnak'ta bulunan 21 adet asfaltit ocağında iş kazası sayılarını azaltmak kaza riskini en aza indirmek amacıyla Ajans ve Şırnak Üniversitesi Madencilik Fakültesi ile 20/02/2019 tarihinde Şırnak Üniversitesinde bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı ile birlikte ajansın teknik desteği ile konsept not çalışmalarına başlanmıştır. 04/03/2019 tarihinde Şırnak Üniversitesinde Maden Fakültesi hocalarıyla ikinci kez bir araya gelerek konsept nota son şekli verilmiş ve konsept not başkanlığa iletilmiştir. 25/09/2019 tarihinde konsept not kabul edilmiştir. Bu süreçte tam başvuru için proje geliştirme çalışmalarına devam edilmiştir. 11/11/2019 tarihinde tam başvuru için evraklar tamamlanmış olup, “Şırnak Asfaltit Ocaklarının İşyeri Sağlığı ve Güvenliği İyileştirilmesi Projesi” adı altında başvuru yapılmıştır.

b) AB Birlik Programları ve Diğer Dış Fonlarla İlgili Geliştirilen Projeler

Yukarı Dicle Vadisi Somut Olmayan Kültürel Mirasını Koruma ve Farkındalık Yaratma Projesi (British Council)

Tarih Vakfı, Mardin Müzesi ve Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA), ortaklığıyla hazırlanan ve British Council tarafından desteklenen proje 21/09/2017 tarihinde uygulanmaya başlanmış ve 31/03/2019 tarihinde tamamlanmıştır. TRC3 Bölgesi'nde kaybolan veya kaybolmaya yüz tutmuş somut olmayan kültürel mirasın kayıt altına alınmasını, korunmasını ve tanıtılarak görünür kılınması hedefleyen proje, zengin kültürel çeşitliliğe sahip Yukarı Dicle Vadisi'nde yaşayan halklarının belleğinde veya günlük hayatının içinde yaşayan adet ve geleneklerden inançlara, bayramlardan şenliklere, el sanatlarından zanaatlara, şarkı ve oyunlardan yemeklere kadar, somut olmayan kültürel mirasına odaklanmıştır. Projeye TRC3 Bölgesi il kültür ve turizm müdürlükleri, müzeler, il milli eğitim müdürlükleri, üniversiteler ve yerel araştırmacılar destek sunmuşlardır.

Saha çalışmalarından önce 40 kadar gönüllüye sözlü tarih eğitimleri verilmiş ve eğitimlerin ardından Temmuz 2018'de çalışmalara başlanmıştır. Saha çalışmalarına paralel öğretmenlere “Kültürel Mirasın Temel Kavramları”, “Türkiye'deki Gelişimi ve Uluslararası Çalışmalar” ve “Güncel Örneklerle Kültürel Mirasın Eğitimdeki Yeri ve Önemi” gibi hususlarda eğitimler verilmiştir. Bu doğrultuda öğretmenler öğrencileriyle birlikte gerçekleştirecekleri atölye çalışmaları için konularını belirlemişlerdir. Çocuklar arasında somut olmayan kültürel miras ile ilgili farkındalığın artırılmasını amaçlayan bu faaliyetle öğrencilerin öğretmenleriyle birlikte yaptıkları çalışmalar 12/03/2019 tarihinde Mardin Müzesi ev sahipliğinde “Kültürüm: Dinliyorum, Çıyıyorum, Oynuyorum” sergisinde sergilenmiştir.

31/03/2019'da sona eren proje ile birlikte toplamda 4 adet sözlü tarih eğitimi verilmiş, 97 adet sözlü tarih görüşmesi yapılmış, 90 öğretmene eğitim verilmiş ve 900 öğrenci proje kapsamında aktif rol almıştır.

Gönüllü Köyü Su Değirmenleri (ABD Büyükelçileri Kültürel Mirası Koruma Fonu)

Ülkelerin kültürel miraslarını koruma çabalarını desteklemek ve ABD'nin diğer kültürlerle olan saygısını artırmak amacıyla ABD Büyükelçileri Kültürel Mirası Koruma Fonu oluşturulmuştur. Bu kapsamda 2019 yılı içerisinde açılan çağrıya Batman ili Gercüş ilçesi sınırlarında yer alan Gönüllü Köyü Değirmenleri için başvuru yapılmıştır. Tarih Vakfının başvuru sahibi olduğu projede Ajans ve Batman Müzesi Proje ortağı olarak yer almaktadır. Proje ile hedeflenen Gönüllü Köyünde yer alan Su değirmenlerinin fiziksel olarak belgelemek, sistemin mekanik ve su mühendisliği açısından çözümlemesini yapmak; sistemin tarihsel ve sosyo-ekonomik arka planını araştırmak, ortaya çıkarmak ve son olarak değirmenlerin geleceği için ilgili tarafların ve köy sakinlerinin katılımıyla bir strateji belgesi yazmaktır. Çağrıya 26/11/2019 tarihinde başvuru yapılmıştır.

Yukarı Dicle Vadisi Somut Olmayan Kültürel Mirasını Koruma ve Farkındalık Yaratma Projesi Impact Round (British Council)

British Council 2019 yılında mevcut hibelerin kültürel koruma fonu çalışmalarının etkisini ve sürdürülebilirliğini artırmak için bir defaya mahsus olmak üzere "impact round" olarak adlandırılan bir çağrı teklifi yayımladı. Daha önce yürütülmüş olan Yukarı Dicle Vadisi Somut Olmayan Kültürel Mirasını Koruma ve Farkındalık Yaratma Projesinin sürdürülebilirliğini ve yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla çağrıya başvuru yapılmıştır. Tarih Vakfının başvuru sahibi olduğu projede Ajans, Mardin Müzesi ve Batman Müzesi proje ortağı olarak yer almaktadır.

Proje faaliyetleri arasında somut olmayan kültürel miras ile ilgili çocuklar için dijital aplikasyon oluşturulması, katalog çalışması, sözlü tarih mülakatları, belgesel film çekimleri, 4 ilde belgesel gösterimleri ve akabinde gerçekleştirilecek olan belgesel ile ilgili oturumları ve elde edilen verileri içeren arşivlerin görünürlüğünün artırılması yer almaktadır. Açılan çağrıya 2/12/2019 tarihinde başvuru yapılmıştır.

Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı FRIT Kapsamında Geliştirilen Projeler

FRIT (Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı) programının devamı olarak 2018-2021 dönemini kapsayacak şekilde uygulanması planlanan FRIT II Programı kapsamında Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ve UNDP iş birliğiyle mültecilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde mültecilere istihdam olanakları sunmayı planlayan "Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin İstihdamı Yoluyla Entegrasyonunun Sağlanması Projesi" geliştirilmiştir. Proje uygulama yeri Dicle Kalkınma Ajansının da dahil olduğu 5 Ajans bölgesidir. Bu amaçla 04/02/2019 tarihinde UNDP Ankara Ofisinde çalıştay düzenlenmiştir.

Projenin iptal olması nedeniyle Dünya Bankası yürütücülüğünde ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları ve 11 il belediyesi ortaklığında yeni bir proje olan "Sosyal Girişimcilik Güçlendirme ve Uyum Projesi" geliştirilmiştir. Hedef topluluklar konusunda kapasite sahibi STK'lar de uygulamadaki rolleri yoluyla projeden faydalanacaktır. Projenin kalkınma amacı, Türkiye'nin hedef bölgelerinde mülteciler ve ev sahibi topluluklar için kadınların ve gençlerin geçim durumlarını iyileştirmek (sosyal girişimcilik ve istihdam yoluyla) ve sosyal uyumlarına katkıda bulunmaktır. Aralarında Mardin ilinin de olduğu 11 ilde uygulanması planlanan projenin ilk toplantısı Dünya Bankası ofisinde 10/09/2019 tarihinde Ankara'da gerçekleşmiştir. Proje ile ilgili bileşenlerin ve yol haritasının istişare edildiği çalıştay sonrası Dünya Bankası yetkilisi 01/10/2019 tarihinde Mardin'e ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu tarihte mülteciler ile ilgili kurumsal kapasitesi olan (GAP ÇATOM, Kızılay, Ret International vb.) Mardin ilindeki STK'lar Dünya Bankası yetkilisi ve Ajans uzmanları tarafından ziyaret edilmiş ve projenin STK ayağı ile ilgili görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca proje istişare süreçlerinin son durumuyla ilgili bilgilerin proje ortaklarına aktarıldığı bir toplantı 25-26/11/2019 tarihinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında gerçekleştirilmiştir.

1.3.2. Çalışma Ziyaretleri

Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü Ziyareti

06/08/2018 tarihinde Ankara’da Ajansın ve FAO’nun (Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü) karşılıklı olarak yürütülen ve planlanan faaliyetleri hakkında gerçekleştirilen toplantı sonrasında kurulan diyalogla birlikte 15/01/2019 tarihinde Ajans merkezinde FAO Türkiye temsilcileriyle ikinci bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda Ajansın “Tarımsal Yerel Ürünlerde Katma Değer Artışının Sağlanması Sonuç Odaklı Programı” kapsamında 2019 yılında planladığı ve ilk toplantı görüşmesinde prensip olarak benimsenen FAO ile iş birliği içerisinde yürütebilecek faaliyetlerden coğrafi işaret çalışmalarından, kooperatifçilik ve tarımsal örgütlenme faaliyetlerinden, FAO’nun Mardin’de Şükran Kırsal Kalkınma ve Sosyal Gelişim Derneği ile birlikte uyguladığı projelerden bahsedilmiştir.

1.3.3. Diğer Faaliyetler

- Turkey in Horizon Ufuk2020 Programında Türkiye 2. Aşama Projesi (Turkey in Horizon 2020-II)" kapsamında ilk olarak bilgi çoğaltıcılarının ihtiyaçlarının belirlenmesi çerçevesinde bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmasının akabinde anket sonuçlarının sistemde yer alan bilgi çoğaltıcılarıyla birlikte değerlendirilmesi amacıyla 18/03/2019 tarihinde Ankara’da İhtiyaç Analizi toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda ayrıca Türkiye 1. Aşama Projesinden elde edilen deneyimlerden ve sonuçlardan bahsedilmiştir.
- TÜBİTAK tarafından oluşturulan Bilgi Çoğaltıcıları Sisteminde yer alan Ajans, TRC3 Bölgesinde programın yaygınlaşmasını sağlamak ve program ile ilgili farkındalık yaratılması amacıyla rektörlerin de katılımıyla 16/05/2019 tarihinde Batman Üniversitesinde, 21/05/2019 tarihinde Artuklu Üniversitesinde, 22/05/2019 tarihinde Şırnak Üniversitesinde olmak üzere bilgilendirme toplantıları gerçekleştirmiştir.
- “Turkey in Horizon 2020-II. Aşama Katılım Öncesi Mali Yardım (IPA) Projesi” kapsamında, TÜBİTAK Ufuk 2020 programının daha geniş kesimlere duyurulmasını sağlamak amacıyla akademi, kamu, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan “Bilgi Çoğaltıcıları Sistemini” oluşturmuştur. TÜBİTAK aralarında DİKA’nın da olduğu yaklaşık 100 kadar kuruma sistem içerisinde yer almaları için davet göndermiş olup 2019 yılında birçok Ufuk 2020 Türkiye 2. Aşama Projesi etkinlikleri düzenlenmiştir. 2020 yılında da etkinlikler devam edecektir.
- Ulaştırma Sektörel Operasyonel Programı kapsamında Mardin Büyükşehir Belediyesine teknik destek verilerek Erişilebilir ve Kapsayıcı Ulaştırma başlığı altında 4,3 milyon £ bütçeye sahip ‘Mardin’de Bisiklet Dostu Yerel Ulaşım Kapasitesinin Geliştirilmesi’ projesi geliştirilmiştir.

“Sivil Toplum Destek Programı Üçüncü Dönem (CSSP-III) Bilgilendirme Toplantısı

IPA II alt programı olan Sivil Toplum Destek Programının genel hedefi Sivil Toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerini geliştirme konusundaki ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu doğrultuda programın üçüncü dönem teklif çağrısı yayımlanmıştır. Bu kapsamda Ajans tarafından Sivil Toplum Destek Programında Üçüncü Dönem ile ilgili Sivil Toplum kuruluşlarına 08/08/2019 tarihinde Ajans binasında bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda öncelikle Sivil Toplum Destek Programında Üçüncü Dönem ile ilgili olarak programın genel ve özel amaçlarından, bütçesinden desteklenecek, desteklenmeyecek proje konularından ve örnek uygulamalardan bahsedilmiştir.

Coğrafi İşaret Sisteminde, Yönetişim, Denetim ve Aile Çiftliği Temelinde Örgütlenme Paneli (YÖREX Coğrafi İşaretler Paneli)

Çalışma Programında Tarım Sonuç Odaklı bölümünde Proje ve faaliyetler ana başlığı altında iş birliği ve koordinasyon faaliyeti olarak planlanan Tarımsal Örgütlenmeler ve kooperatifçilik çalıştay Bakanlığın YÖREX Fuarı kapsamında Ajanstan talep ettiği panel organizasyonu değerlendirilerek fuar kapsamında yapılması kararlaştırılmıştır.

Planlanan panel yöresel ürünlerin ulusal ve uluslararası pazarda ki değerini artırma, yöresel ürünlerin tescil edilmesini teşvik etmek konularında farkındalık sağlama amacıyla Ajans organizasyonu ve Karacadağ Kalkınma Ajansının desteğiyle 25/10/2019 tarihinde “Coğrafi İşaret Sisteminde, Yönetişim, Denetim ve Aile Çiftliği Temelinde Örgütlenme Paneli” adı altında düzenlenmiştir. Panelde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Şanlıurfa Turizmi Geliştirme A.Ş., Gastro Art, Karacadağ Kalkınma Ajansı yetkilileri konuşmacı olarak katılım sağlamıştır. Coğrafi işaretlerin kırsal kalkınmada etkisi, aile çiftliklerinin rolleri, üretici birliklerinin katma değerden aldıkları payların artırılması gibi konular panelde ele alınmıştır.

Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Destek ve Teşvik Rehberi

Bölgemizde devletimizin gerçekleştirdiği önemli kamu yatırımlarını sosyal açıdan bütünleyecek projeleri üretecek sivil toplum örgütlerinin doğru bilgilendirilmesi ve AB başta olmak üzere mali destek mekanizmalarına yönlendirilmesi açısından somut, açık ve odak bir el kitabının önemli katkılar sağlayabileceği düşüncesiyle STK'lara yönelik olarak destek ve teşvik rehberi hazırlanmıştır. Bölgedeki STK'lara ve STK çalışanlarına kamu ve özel kaynaklı hibeler/destekler konusunda toplu ve özet bilgiyi mantıksal bir çerçeve içerisinde sunma amacıyla hazırlanan "Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Destek ve Teşvik Rehberi", kamu ve özel kurumlar tarafından STK'lara sağlanacak mali ve teknik desteklerin hibe miktarları, yararlanıcılarda aranan özellikler, destek unsurları ve süreleri hakkında bilgi vermektedir. STK'ların proje üretmelerinde kolaylaştırıcı ve desteklerden yararlanma konusunda yönlendirici nitelikte olmak üzere 2018 yılında hazırlanan rehberin 2019 yılında basımı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu rehber Ajans web adresinden erişime açıktır. Rehberin tanıtılması amacıyla 07/10/2019 tarihinde Ajans merkezinde ayrıca bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

1.4. Planlama, Programlama ve Koordinasyon

1.4.1. Sektörel Analiz Çalışmaları

Derik Zeytin Raporu

Derik zeytini sofralık tüketime yönelik oldukça talep gören özel bir ürün olarak üretimi çok sınırlı kalmış ve markalaşmadığından yerele olan katma değer etkisi de hissedilememiştir. Yıllık 1.300 tona yaklaşan üretimi Derik kent merkezinin çevresinde yoğunlaşmaktadır. Ürün hasadıyla birlikte Mardin ili sınırları ile Mardin dışında bulunan bölge insanların yoğun talep gösterdiği bu ürün yerel pazarda tüketilmektedir. Derik zeytinine olan talebin yüksek olmasına rağmen sınırlı üretimin artırılması, yerel pazarlar dışında ürünün bilinirliğinin artırılarak talebin artırılması ve ürünün markalaşması yoluyla yerel kalkınmaya daha çok katkı sağlaması amaçlanan raporun taslak hali tamamlanma aşamasındadır.

Siirt Fıstığı Raporu

2017 yılı itibarıyla 10 bin ton civarında gerçekleşen Siirt fıstığı rekoltesinin artırılması, ürünün veriminin iyileştirilmesi ve üretimin Batman ve Mardin’de de yaygınlaştırılması temel gelişme alanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Siirt fıstığının veriminin ve üretiminin artırılması yoluyla katma değer artışının sağlanması için bu ürüne ilişkin tarımsal üretim ve işleme-satış süreçlerinin incelenmesi, her ne kadar satış sorunu bulunmasa da yerel üretimin daha iyi pazarlara yönlendirilmesi açısından ürün bazlı bir araştırmayı gerekli kılmaktadır. Bu amaçla Siirt fıstığının kurulum ve üretim aşamalarında kalite ve veriminin artırılmasına ve üretim alanlarının TRC3 Bölgesini kapsayacak şekilde genişletilmesine yönelik Siirt fıstığı taslak raporu hazırlanmıştır.

TRC3 Bölgesi Mevcut Durum Raporu Çalışması

Ajans tarafından, faaliyet alanı olan TRC3 Bölgesinin sosyoekonomik durumunu ve potansiyelini güncel verilere dayalı olarak ortaya koymak amacıyla “TRC3 Bölgesi Mevcut Durum Raporu” çalışması devam etmektedir. Sektör bazlı hazırlanacak olan raporların veri toplama süreci tamamlanmış olup TRC3 Bölgesi Tarım, Sanayi, Ulaştırma ve Haberleşme mevcut durum raporlarının taslak hali Ekim 2019’da tamamlanmıştır.

Ekonomik Göstergeler Bülteni

Ülkemizin 2023 vizyonu çerçevesinde, Bölgemizdeki tüm sektörlerde kaydedilen gelişimin ölçümü ve analizi, hayata geçirilecek politikaların ve yapılacak yatırımların planlanabilmesi açısından yüksek önem arz etmektedir. Bu saikle hazırlanan Ekonomik Göstergeler Bülteni çalışması TRC3 Bölgesi’ne ilişkin güncel istatistiki verilerin altı aylık dönemler halinde kamuoyuyla paylaşılması maksadıyla hazırlanmıştır. Ekonomik Göstergeler Bültenleri 2019 yılı içerisinde tamamlanarak Ajans resmî web sitesinde yayımlanmıştır.

1.4.2. Tematik Analiz Çalışmaları

TRC3 Bölgesinde Kooperatifçilik ve Örgütlenme Raporu

TRC3 Bölgesinde kırsal alanların kalkınması, gelir dağılımındaki adaletin sağlanması, son yıllardaki gıda ürünlerinin karşılanmasında yaşanan sorunların çözüme kavuşturulmasında etkin işleyen bir kooperatifçilik sistemi ile çözüme kavuşturulabilir. TRC3 Bölgesi’nde var olan tarımsal kalkınma kooperatiflerinin bu nedenden dolayı daha profesyonel, etkin ve verimli çalışan yapılara dönüştürülmesi oldukça önemlidir. Çalışmanın içeriğinin oluşturulması amacıyla 2018 yılında saha çalışmalarına başlanmış olup TRC3 Bölgesi’nde öne çıkan üretici birlikleri ziyaret edilerek anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) tarafından organize edilen ‘Kırsal Alanlarda Sosyal İnovasyon etkinliğine katılım sağlanarak Samsun ve Amasya’daki başarılı kooperatif örnekleri incelenerek detaylı görüşmeler yapılmış ayrıca çalışma kapsamında Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliği ziyaret edilmiştir. Saha çalışmaları sonrasında raporun taslak hali tamamlanmıştır.

TRC3 Bölgesi İl Bazlı Sosyal Analiz Çalışması

TRC3 Bölgesi İl Bazlı Sosyal Analiz Çalışması, nüfus, göç, eğitim, sağlık, aile, suç ve güvenlik, yoksulluk ve gelir dağılımı, dezavantajlı gruplar, kültür, sanat, spor, internet, basın, medya ve sivil toplum ile vatandaşlık konularını biçimlendiren alanlarda merkezi ve yerel yönetim önceliklerinin belirlenmesi, politika tercihlerinin netleştirilmesi, zaman içinde değişimin izlenmesi ve müdahale araçlarının gözden geçirilmesinde katkı sağlamak ve mevcut durumun ortaya konulması amacı ile hazırlanmıştır. Raporlar hazırlanırken özellikle TÜİK' in bölgeye ilişkin verileri konu bazında sistematik bir şekilde derlenmiş ve sosyal yapıya ilişkin önemli göstergeler tablo ve gösterimlerle yıllar bazında karşılaştırmalı olarak şematize edilmiştir. Her il için bilgi ve istatistikler aynı şekilde TRC3 Bölgesindeki diğer iller ve bölgesel bazda çıkarılmış, aynı zamanda ülke (TR) değerleri ile kıyaslamalı olarak verilmiştir. Bölgede sosyal projelerin ve sosyal amaçları da içeren ekonomik ve altyapı projelerinin gerekçelendirilmesinde önemli bir girdi niteliğinde olacak raporların editlenmesi tamamlanmış olup baskıya hazır hale getirilmiştir.

Suriyeli Sığınmacıların Sosyoekonomik Görünümü ve Bölgeye Entegrasyonu Araştırma Raporu

2011 yılından bu yana Suriye'de yaşanan iç savaş neticesinde ülkesini terk etmek zorunda kalan 2 milyonu aşkın kişi Türkiye'nin çeşitli illerinde çadır kentlerde, konteyner kentlerde veya şehirlerde yerel halk ile iç içe yaşamını sürdürmeye çalışmaktadır. TRC3 Bölge illerimizde (Mardin, Batman, Siirt, Şırnak) bulunan ve geçici koruma statüsü verilen Suriyeli sığınmacılar, bulundukları bölgelerde çeşitli sosyoekonomik değişimleri de beraberinde getirmiştir. Bu değişimlerin ve etkilerin Bölgemizdeki yansımalarının tespiti amacıyla, Bölgemizdeki Suriyeli Sığınmacıların sosyoekonomik görünümü ve Bölgeye entegrasyonuna yönelik analiz çalışmaları yürütülecektir. Rapor kapsamında ön hazırlık yapılmış olup, çalışmalar devam etmektedir.

TRC3 Bölgesi Dış Ticaret Analizi-Yeni Pazar İhtiyaçları Raporu

Ajans tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen TRC3 Bölgesi Sanayi Envanteri anket çalışmasında, Bölgenin daha çok Suriye ve Irak konusunda bilgi sahibi oldukları ve bu sebeple bu bölgeler ile dış ticaret yapmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bölge içerisinde üretilen malların %98'i Irak'a ihraç edilmektedir. Bölge içerisinde üretilen ürünlerin ihracatında en önemli sorun tek pazara olan bağımlılıktan kaynaklanan yüksek orandaki risktir. Özellikle ihracatın tek bir pazara olan bağımlılığının azaltılması amacıyla Bölgenin alternatif pazarlar ve dış ticaret olanakları hakkında bilgi düzeylerinin artırılması amacıyla alternatif pazarlar ve bu pazarların ticaret olanakları hakkında hazırlanacak raporun çalışma hazırlıklarına başlanmıştır.

Mardin Ekonomisinin Sosyoekonomik Gelişmesinde Dicle Kalkınma Ajansının Rolü

Mardin Artuklu Üniversitesi tarafından, Mardin ekonomisi üzerine hazırlanan kitabın bir bölümünde Dicle Kalkınma Ajansı'na da yer verilmiştir. Bu kapsamda, Dicle Kalkınma Ajansı ile ilgili genel ve Ajansın geçmişten günümüze sağladığı destek mekanizmaları ile ilgili kapsamlı bilgiler detaylandırılan veriler ışığında "Mardin Ekonomisinin Sosyoekonomik Gelişmesinde Dicle Kalkınma Ajansının Rolü" başlığı ile bir çalışma hazırlanmış ve ilgili kitapta yerini almıştır. Kitap basım aşamasındadır.

Dicle Kalkınma Ajansının TRC3 Bölgesine Ekonomik Açidan Etkisi

Şırnak Üniversitesi tarafından, TRC3 Bölge ekonomisi üzerine hazırlanan kitabın bir bölümünde Dicle Kalkınma Ajansı'na da yer verilmiştir. Bu kapsamda, Dicle Kalkınma Ajansı ile ilgili genel ve Ajansın geçmişten günümüze sağladığı destek mekanizmaları ile ilgili kapsamlı bilgiler detaylandırılan veriler ışığında "Dicle Kalkınma Ajansının TRC3 Bölgesine Ekonomik Açidan Etkisi" başlığı ile bir çalışma hazırlanmış ve ilgili kitapta yerini almıştır. Kitap basım aşamasındadır.

TRC3 Bölgesinde Sosyal Rehabilitasyon Projesi

Bölge'de bazı ilçe merkezlerinde yaşanan ve sosyal ve ekonomik hayatı ciddi derecede etkileyen hendek olayları sonrasında, birçok farklı yönden ele alınması gereken bu sorunun çözümü noktasında sorunun doğru tespit edilebilmesi amacıyla bir çalışma başlatılmıştır. Sosyal açıdan atılması gereken

adımların etkin ve etkili bir şekilde yapılabilmesi ve doğru tespitlerin ortaya konabilmesi, yaşanan sorunların nedenlerinin derinlemesine analiz edilmesini gerekli kılmaktadır. Ajans tarafından bu amaçla yürütülen “TRC3 Bölgesi’nde Sosyal Yaşamı Etkileyen Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerileri” konulu raporun saha ve analiz çalışmaları hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilmiştir. Ajans tarafından, 2019 yılı içerisinde söz konusu çalışmanın derlenmesi ve düzenlenmesi tamamlanarak baskıya hazır hale getirilmiştir. Çalışma kapsamında Bölge’de sosyal rehabilitasyonun sağlanmasına yönelik projelerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Yerleşme Merkezlerinin Kademelenmesi Araştırması (Yer-Mek)

Bir önceki hali 1982 yılında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yürütülen ve insan yerleşmelerinin kademeli bir merkezilik içinde olduğu kuramına dayanan “Yerleşim Merkezlerinin Kademelenmesi Araştırması”nda ticaret ilişkileri, haftalık pazar ilişkileri, eğitim ilişkileri, sağlık ilişkileri, ulaştırma ilişkileri, haberleşme ilişkileri ve mevsimlik göç hareketleri hususlarında merkezler arası etkileşim derecesinin ölçülmesi hususu dikkate alınmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ise araştırmayı güncelleyerek yatırımcıyı yönlendirme konusunda rehber bir çalışma gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Bu kapsamda çalışmaya Bakanlık öncülüğünde 2019 yılında başlanmış olup analiz ve kademeleme için gerekli olan verilerin önemli bir bölümü KAGM tarafından mevcut kayıt verilerinden karşılanmıştır. Ancak temin edilemeyen bazı veriler için Ajanslar tarafından alana çıkılarak köy, belde (büyük şehirlerde mahalle) ve il/ilçe terminalleri ve limanlarda dijital anket uygulaması gerçekleştirilmesi planlanmış ve Bakanlık tarafından bu amaçla anket soru formları hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında 01/04/2019 tarihinde gerçekleştirilen çalıştayda saha organizasyonu ve anket çalışmasının nihai hali belirlenmiştir.

23-24/07/2019 tarihlerinde Midyat’ta pilot çalışma gerçekleştirilmiş olup 24/07/2019 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında çalışma ile ilgili detaylı bilgi kurul üyelerine aktarılmıştır. Pilot çalışma kapsamında Midyat kaymakamlığında 60 köy muhtarına ve garajlarda 2 ilçe terminaline anket çalışması uygulanmıştır.

Eğitimler, çalıştaylar ve bilgilendirmelerin neticesinde TRC3 Bölgesinde çalışmanın başlaması için teknik şartname ve sözleşme gibi dokümanlar 07/10/2019 tarihinde hazırlanmış ve ilgili firma belirlendikten ve sözleşme imzalandıktan sonra 18/10/2019 tarihinde Ajans merkezinde firma anketörlerine Bölge tanıtılmış 10 anketöre ve çalışmadan sorumlu 5 Ajans uzmanına saha organizasyonu ile ilgili 1 günlük eğitim verilmiş ve ayrıca eğitim günü çalışmanın yol haritası belirlenmiştir. 23/10/2019 tarihinde saha organizasyonunu gerçekleştirmek üzere 4 ilin kaymakamlıklarına, belde belediyelerine, il ve ilçe terminallerine yazılar yazılmış ve anketler, saha çalışması el kitapları ve davet yazıları posta yoluyla iletilmiştir. Çalışma yazıların ardından 04/11/2019 tarihinde 4 uzman 1 Yer-Mek koordinatörü ve 10 anketörle her ilde eş zamanlı olacak şekilde başlamıştır. Çalışma kapsamında Mardin’de 617, Batman’da 295, Şırnak’ta 214 ve Siirt’te 288 olmak üzere toplam 1414 anketin gerçekleştirilmesi planlanmış, boşalan köyler, ilçede ilçe terminalinin veya motorlu taşıyıcılar kooperatifinin olmaması gibi nedenlerden dolayı 1405 anket gerçekleştirilebilmiştir. Gerçekleştirilen anketlerin ilçe bazlı dağılımları aşağıdaki gibidir.

Tablo 7. Mardin Yer-Mek Anketleri

İlçeler	Mahalle Sayısı	Terminal/Koop
Artuklu	64	İlçe terminali
Dargeçit	35	Kooperatif
Derik	77	Kooperatif
Kızıltepe	165	İlçe terminali
Mazıdağı	49	Kooperatif
Midyat	60	2 ilçe terminali ¹
Nusaybin	66	Kooperatif
Ömerli	42	Kooperatif
Savur	38	Kooperatif
Yeşilli	9	Kooperatif
Toplam	605	10

Tablo 8. Batman Yer-Mek Anketleri

İlçeler	Köy Sayısı	Belde Sayısı	Terminal/Koop
Merkez	31	1	İl terminali
Beşiri	53	1	İlçe terminali
Gercüş	58	1	Kooperatif
Hasankeyf	21	0	Kooperatif
Kozluk	69	1	Kooperatif
Sason	50	1	Kooperatif
Toplam	282	5	6

Tablo 9. Şırnak Yer-Mek Anketleri

İlçeler	Köy Sayısı	Belde Sayısı	Terminal/Koop
Beytüşşebap	26	0	Kooperatif
Cizre	31	0	İlçe terminali
Güçlükonak	18	1	Kooperatif
İdil	62	2	Kooperatif
Silopi	22	3	İlçe terminali
Merkez	19	3	İlçe terminali
Uludere	13	3	Kooperatif
Toplam	191	12	7

Tablo 10. Siirt Yer-Mek Anketleri

İlçeler	Köy Sayısı	Belde Sayısı	Terminal/Koop
Baykan	30	2	İlçe terminali
Eruh	53	0	İlçe terminali
Kurtalan	55	1	İlçe terminali
Pervari	38	1	Kooperatif
Merkez	35	1	İlçe terminali
Şirvan	57	0	Kooperatif
Tillo	6	0	Bulunmamaktadır
Toplam	274	7	6

Çalışmanın 04/11/2019-22/11/2019 tarihleri arasında bitirilmesi planlanmıştır. Anket çalışmasına katılım sağlayamayan muhtarlardan bilgi alınmasını sağlamak amacıyla çalışma bir hafta daha uzamış olup son anket olan Batman Bekirhan Belde anketi 09/12/2019 tarihinde gerçekleştirilebilmiş ve çalışma tamamlanmıştır. Saha çalışması kapsamında toplanan verilerde tespit edilen hatalar ve

¹ Midyat ve Estel Otogarına ayrı iki anket uygulanmış olup dijital ortamda birleştirilerek aynı sisteme aktarılmıştır.

gerekli düzenlemeler ilgili uzmanlarca incelenmiş ve kontrol edilmek üzere 17/12/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.

Birlikte Yaşama Kültürü - Mardin Örneği

Mardin şehri, tarih boyunca farklı din, dil ve kültürlerin beşiği olmuştur. Farklı etnik ve dinsel yapılara ev sahipliği yapan bu şehir, geçmişten bugüne Müslüman, kadim Hristiyanlardan olan Süryaniler ve Ermenilerle birlikte ortak yaşamın en önemli örneklerinden birisini oluşturmıştır. Tarihin uzun dönemleri boyunca söz konusu toplumda yaşayanların etnik, dinsel, iktisadi ve sosyal yaşamlarına dair somut bilgiler içeren şer'iyye sicilleri, tarihe ışık tutan çok önemli arşiv belgeleridir. Ajans tarafından hizmet alımı yoluyla yürütülen bir çalışma ile; ortak mirasın en önemli belgelerini oluşturan Mardin Şer'iyye Sicillerinin transkripsiyonu ile birlikte tıpkı basımının yapılarak birlikte yaşama kültürünün Mardin örneği üzerinden gün yüzüne çıkarılması amaçlanmıştır. Söz konusu çalışma kapsamında, Mardin Şer'iyye Sicillerine ait üç adet defterin transkripsiyonu yapılmış ve buradaki örnek olaylardan yola çıkılarak Mardin'de birlikte yaşama kültürü üzerine bir rapor hazırlanmıştır. 2018 yılında tamamlanan çalışmanın basımı gerçekleştirilmiştir.

Program Sonrası Değerlendirme Çalışmaları

Program sonrası değerlendirme çalışmaları kapsamında 2013 ve 2014 yılı mali destek programlarının değerlendirilmesi amacıyla İDB koordinasyonunda Ajans bünyesindeki uzmanlardan oluşan bir komisyon kurulmuştur. Hazırlık çalışmaları kapsamında, konuya ilişkin literatür/kaynak taranmış, geçmiş Ajans çalışmaları incelenmiş, iyi uygulama örnekleri araştırılmıştır. Değerlendirmesi yapılacak dört program için (2013 RSG, 2013 TKSA, 2014 SG, 2014 TKSA) 2019 yılının ikinci yarısında saha çalışması kapsamında kullanılmak üzere Kamu projelerine ve KOBİ projelerine yönelik iki ayrı anket formu hazırlanmıştır. Saha uygulaması 2020 yılında başlayacaktır.

1.4.3. Koordinasyon Faaliyetleri

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ajans arasındaki koordinasyon faaliyetleri

- 11/01/2019 tarihinde Bakanlık himayelerinde gerçekleştirilen Genel Sekreterler toplantısı kapsamında yeni dönem için öneriler, Ajans faaliyetleri ve gelecek projeksiyonuna ilişkin bir sayfalık Ajans künyesi Bakanlıkla paylaşılmıştır.
- Anahtar Dergisi'nde yayınlanmak üzere verimlilik, temiz üretim, enerji, çevre, endüstriyel simbiyoz ve yalın üretim" gibi konularda Ajansın yürüttüğü ya da desteklediği projelerden iyi uygulama örneği olabilecek 2 adet projeye ilişkin bilgi dokümanı 11/01/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- Yerleşim yerleri içerisinde kalmış sanayi alanlarının tamamen taşınması yerine bu alanlara eğitim ve dene-yap teknoloji atölyeleri, tasarım merkezleri ve bilim merkezi gibi yeni ve yenilikçi üretimin gerçekleştirilmesine yönelik işlevler kazandırılması için model önerilerini içeren taslak rapor Ajans tarafından hazırlanarak 29/01/2019 tarihinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına iletilmiştir.
- Bakanlığın resmi yazısıyla talep edilen Ajansın yıl içerisinde KÜSİ Strateji/Eylem Planı çerçevesinde gerçekleştirdiği faaliyetlere ilişkin bilgiler 02/02/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- Ajanslar tarafından Bakanlığa iletilen tema önerileri Bakanlık tarafından değerlendirilmiş ve "Mesleki ve Teknik Eğitim" temasının Ajanslar tarafından ortak çalışılması öngörülmüştür. Bu kapsamda Ajans mesleki eğitimle ilgili yerelde/ulusalda gerçekleştirilen ve gerçekleştirilebilecek faaliyet önerilerini 27/02/2019 tarihinde Bakanlığa göndermiştir.
- Yerleşim merkezlerinde merkez kademelerinin yeniden belirlenerek yatırım ortamının güncel bir şekilde analizi ve yatırımcıyı yönlendirme konusunda rehber bir çalışma olması önerisi amacıyla Bakanlık Yer-Mek çalışmasına başlamıştır. Çalışmanın saha organizasyonu ve anket çalışması hakkında Ajansın sunduğu görüş ve öneriler 27/03/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- "Altyapı, Şehirler ve Yerel İklim Eylemi Tematik Dönüşüm Alanı" kapsamında Dicle Kalkınma Ajansının planladığı/yürüttüğü/taf olduğu iyi uygulama örneği sayılabilecek iklim değişikliğine ilişkin proje ve çalışmalar 22/04/2019 tarihinde Bakanlığa sunulmuştur.

- Ajansların doküman arşivini tek bir platform üzerinden sunmak üzere hayata geçirilmesi planlanan Türkiye Kitaplığı projesine istinaden Ajans desteği ve eliyle üretilmiş dokümanlar ve söz konusu proje ile ilgili görüş ve öneriler 13/05/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- Yerel ve merkezi düzeyler arasında bilgi ve görüş alışverişinin sürekli bir şekilde işletilerek ulusal düzeyde koordinasyonun güçlü kılınması açısından 2019 yılı için Ajansların ortak çalışma alanı olacak 5 adet tema önerisi geliştirilerek 21/01/2019 tarihinde, 2020 yılı için 8 adet tema önerisi geliştirilerek 31/05/2019 tarihinde Bakanlığa sunulmuştur.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı kapsamında “Yaşanabilir Mekanlar, Sürdürülebilir Çevre” başlığı altında 378 no’lu “Kent içinde kalan sanayi alanları dönüştürülürken yeni ve yenilikçi üretim işlevlerinin korunarak geliştirilmesi için model oluşturulacaktır” tedbiri kapsamında hazırlanan Kent Merkezleri İçerisinde Kalan Sanayi Alanlarının Dönüşümü üzerine rapora ilişkin görüş ve önerilerin yer aldığı not 14/07/2019 tarihinde Bölge saha durumu bilgilerinin yer aldığı teknik not 21/11/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sn. Mustafa VARANK ve üst düzey yöneticilerce gerçekleştirilen yurtdışı resmi ziyaretlerin hazırlık çalışmalarında yararlanılmak üzere Bakanlığımız Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından talep edilen Ülke bilgi notları (İsveç, Irak) hazırlanarak 17/07/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından talep edilen yatırım konuları çalışması Rus yatırımcılar için 26/07/2019 tarihinde, Kazak yatırımcılar için 31/07/2019 tarihinde hazırlanmış ve Bakanlığa iletilmiştir.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Bakanlığın bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB Programları çerçevesinde Mardin ili proje sayısı ve yatırım tutarı bilgileri talep edilmiştir. İlgili bilgiler 20/08/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB) tarafından yürütülmesi planlanan bir proje ile ülkemizde geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin işsizliğine çözüm bulunması amaçlanmaktadır. Bu amaçla, ülkemizdeki piyasa beklentilerinin doğru bir şekilde yansıtılması amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından, bir anket çalışmasının yürütülmesi talep edilmiştir. Söz konusu anket çalışması 03/10/2019 tarihinde ilimizdeki kurum ve kuruluşlarla paylaşılmış, ilde faaliyet gösteren işletmelerin ankete katılımları koordine edilmiştir.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye’de Endüstriyel Kenevire Dayalı Sanayinin Geliştirilmesine Yönelik olarak endüstriyel kenevirin sanayide kullanım koşul ve olanaklarına yönelik olarak talep edilen bilgi notu 04/10/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.
- Ajanslar tarafından üretilen araştırma, analiz, fizibilite, plan, strateji belgesi ve diğer dokümanların tek bir platformda buluşmasını sağlamak amacıyla Ajans doküman bilgileri KAGM’ye iletilmiş ve doküman analizi için 05-06/08/2019 tarihlerinde Nevşehir’de düzenlenen Türkiye Kitaplığı Projesi çalıştayına katılım sağlanmıştır. Çalıştay sonrasında dijital sisteme yüklenmesini sağlamak amacıyla Ajans tarafından üretilmiş spesifik dokümanlar ve linklerin yer aldığı online Excel tablosu 16/10/2019 tarihinde Bakanlığa iletilmiştir.

b) 2019 Yılı Kalkınma Ajansları Ortak Teması “Mesleki ve Teknik Eğitim” Faaliyetleri

2018 yılı sonunda 26 bölgede “Milli Teknoloji, Güçlü Sanayi” özel gündemli Ajans yönetim kurulu toplantıları gerçekleştirilmiş ve bu toplantılarda Türkiye’de mesleki eğitimin geliştirilmesi en çok vurgulanan hususlardan biri olarak ön plana çıkmıştır. Bu kapsamda, yerel ve ulusal düzeydeki paydaşlarla yapılan istişareler neticesinde 2019 yılında Kalkınma Ajanslarının “Geleceğim Mesleğim” mottosuyla “Mesleki ve Teknik Eğitim” teması altında faaliyetlerini önceliklendirmesi kararlaştırılmıştır.

02/05/2019 tarihinde ilgili tema için Çalışma Programında yer alan faaliyetlerin görüşülmesi ve çalışma planının oluşturulmasına yönelik Ajans merkezindeki toplantıda Ajans YDO’larının gerçekleştireceği faaliyetler belirlenmiştir.

25/07/2019 tarihinde Mardin’de gerçekleştirilen İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu toplantısında Kalkınma Ajansları 2019 Yılı Ortak Teması “Mesleki ve Teknik Eğitim” ile ilgili Ajansın gerçekleştirmeyi planladığı faaliyetlere ilişkin sunum yapılmıştır.

Sanayici ve Mezun Buluşmaları

İş gücü ihtiyacı bulunan işletmelerle mesleki öğrencilerin ve okul yönetimlerinin bir araya gelerek ağ ilişkileri kurmalarını sağlamak amacıyla Mardin Artuklu Üniversitesi iş birliğiyle 25/11/2019 tarihinde buluşma düzenlenmiştir. Mardin’in önde gelen özel sektör yatırımlarından Mardin Tekstil, Mardin Çimento, Kalekim Group, İpek Bulgur ve Mahserte Tekstil ilgili programa konuşmacı olarak katılım sağlamışlardır. 24/12/2019 tarihinde düzenlenen programa ilde önde gelen 4 sanayi firmasının temsilcileri katılmıştır. Programda iş adamları iş deneyimlerini aktarmışlardır. 30/12/2019 tarihinde Siirt Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine yönelik “Sanayici Mezun Buluşmaları” etkinliği gerçekleştirilmiştir.

Usta ve Çırak Buluşması

Mardin Artuklu Üniversitesi iş birliğiyle 17/12/2019 tarihinde Usta ve Çırak Buluşması düzenlenmiştir. Program kapsamında Mardin Meslek Yüksek Okulu ve Kızıltepe Meslek Yüksek Okulu Organik Tarım, Bahçe Bitkileri ve Makine bölümü öğrencileri ile birlikte Mardin’de ön plana çıkan, kurumsallaşma düzeyi yüksek, önde gelen firmalardan olan İpek Bulgur ve Miray Un firmaları ziyaret edilmiştir. Batman Mesleki Eğitim Merkezi Giyim ve Mobilya bölümü öğrencileri ile birlikte 23/12/2019 tarihinde Raudi masa ve Med Tekstil firmalarına ziyaret gerçekleştirilmiştir. 20/12/2019 tarihinde 2019 yılı Mesleki ve Teknik Eğitim Teması Faaliyetleri Kapsamında Siirt’te Meslek Lisesi öğrencilerine Siirt OSB’de “Usta-Çırak Buluşmaları” teknik gezi faaliyeti düzenlenmiştir.

Liderler Programı

Program kapsamında 23/12/2019 tarihinde Batman OSB Bilim ve Teknik Koleji Gıda Teknolojisi öğrencilerine yönelik “Liderler Programı” düzenlenmiştir. Programda iş hayatına dair tecrübeler, meslek lisesi öğrencileri ile paylaşılmıştır. 26/12/2019 tarihinde 2019 yılı Mesleki ve Teknik Eğitim Teması Faaliyetleri Kapsamında Siirt Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine yönelik “Liderler Buluşması” Paneli gerçekleştirilmiştir.

30/12/2019 tarihinde 2019 yılı Mesleki ve Teknik Eğitim Teması Faaliyetleri Kapsamında Siirt’te Meslek Lisesi Öğrencilerine yönelik “Mesleki Eğitimin Önemi” konulu seminer verilmiştir.

İlgili tema altında Mardin Artuklu Üniversitesi iş birliğiyle 30/12/2019 tarihinde Mardin Artuklu Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi’nde “TRC3 Bölgesi İllerinde Konferans/Seminer: Mesleki Eğitimin Sorunları ve Çözüm Önerileri” paneli düzenlenmiştir. Mesleki eğitimdeki mevcut durum, mesleki eğitimin sorunları ve çözüm önerilerinin ele alındığı panele, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Dicle Üniversitesi Teknokenti ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkilileri katılım sağlamıştır.

2019 yılı Teknik Destek Programı kapsamında Bölge üniversitelerinin ve il milli eğitim müdürlüklerinin başvurusuyla 4 ilde “Proje Hazırlama Eğitimi” ve “Etkili Sunuş Teknikleri Eğitimi”, Mardin ve Batman illerinde ise “İnovasyon Eğitimi” ve Tasarım Odaklı Düşünme Eğitimi” meslek lisesi ve meslek yüksek okulu öğrencilerine verilecektir. Ayrıca Artuklu Üniversitesinin 2019 TD Programına başvurusuyla ilgili tema kapsamında “Yeni mezunlar ve son sınıf öğrencilerine yönelik CBS mesleki Eğitimi” aralık ayında verilmiştir.

Tema kapsamında Ajansın ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde gerçekleştirdiği faaliyetlere ait rapor temanın uygulama çerçevesi doğrultusunda 12/12/2019-09/01/2020 tarihlerinde Bakanlığa iletilmiştir.

c) Diğer Koordinasyon Faaliyetleri

GAP BKİ ile Koordinasyon Faaliyetleri

Ajansın orta vadeli sonuç odaklı programları ve yıllık çalışma programında yer alan iş birliği içerisinde gerçekleştirilebilecek Tarım, istihdam ve turizm faaliyetleri konusunda istişare edilmesi ve ortak yürütülebilecek konularda iş birliklerinin geliştirilmesine yönelik görüş alışverişinde bulunmak üzere 28/03/2019 tarihinde GAP BKİ ziyaret edilmiştir.

GAP BKİ Tarımsal Üretimin Desteklenmesi Programı

GAP BKİ Başkanlığı tarafından kırsal alandaki insan, doğal, fiziki, finansal ve sosyal kaynakların korunması ve geliştirilmesi dikkate alınarak tarımsal eğitim ve yayım uygulamaları, tarım ve hayvancılık altyapısı ile tarımsal üretimin geliştirilmesi, tarım ve tarım dışı gelir getirici faaliyetlerin ve organik tarım projelerin desteklenmesi amacıyla hazırlanan "Tarımsal Üretimin Desteklenmesi Programı"na Mardin'den nitelikli başvuruların kazandırılması amacıyla 25 Mart 2019 tarihinde Ajans merkezinde bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

2021-2023 GAP Eylem Planı Çalışmaları

2021-2023 dönemini kapsaması planlanan yeni nesil GAP Eylem Planı hazırlık çalışmaları kapsamında 16/12/2019 tarihinde GAP BKİ hizmet binasında gerçekleştirilen toplantıya katılım sağlanmış olup toplantı sonrası eylem planına katkı sağlaması amacıyla BKİ alanında faaliyet gösteren 3 ajans (DİKA, İKA, Karacadağ) il bazlı öne çıkan sektörler ve mekânsal gelişme eğilimleri raporları hazırlanması istenmiştir. Rapor 27/12/2019 tarihinde GAP BKİ'ye iletilmiştir.

SOP Yürütme Komisyonu Toplantıları

SOP Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri kapsamında SOP'ların uygulamaya konulması, faaliyetlerin gerçekleştirmelerinin takibi ve böylece başarılı bir şekilde hedeflerine ulaşması amacıyla ASGPB başkanlığında SOP Yürütme Komisyonu kurulmuştur. Bu doğrultuda 20/02/2019 tarihinde Komisyonun 2019 yılı ilk çeyrek toplantısı Ajans merkezinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca İstihdam SOP kapsamında Siirt YDO tarafından "Yatırım Ortamı Çalışma Grubu" oluşturulmuş ve 29/11/2019 tarihinde ilk grup toplantısı Siirt Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, Siirt Ticaret ve Sanayi Odası, Siirt KOSGEB Müdürlüğü ve Siirt Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü'nün katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Ziyareti

TRC3 Bölgesinin tarımsal yerel ürün potansiyelini harekete geçirmek yerelde işbirliğini geliştirerek bilgi ve tecrübe paylaşımını artırmak amacıyla antepfıstığı ve badem; bölgesel olarak ise bağ, ceviz, zeytin, nar vb. meyve türlerinin yetiştiriciliğinde karşılaşılan sorunlara çözüm üretme ve üretimde verimin artırılmasına yönelik araştırmalar yapan Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü, Ajansın "Tarımsal Yerel Ürünlerde Katma Değer Artışının Sağlanması Sonuç Odaklı Programı" kapsamında 18/04/2019 tarihinde ziyaret edilmiş ve ziyaret neticesinde edinilen bilgiler tarımsal üretim konusunda faaliyet gösteren kurum ve üretici birlikleriyle paylaşılmıştır.

Uluslararası Siirt Fıstığı Çalıştayı

Siirt Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Ajans iş birliğiyle 29/04/2019 tarihinde fıstık üretim ve satış hacmi yüksek ülkelerin başında gelen İran ve Amerika'dan uzmanların, ülkemizde fıstık üretim yöntemleri konusunda uzman bilim adamlarının ve örnek çiftçilerin katılımıyla gerçekleştirilen çalıştayda Siirt fıstığının ekim, budama, aşılama ve sulama gibi önemli üretim evrelerinde verim artırıcı yöntemlerin ve potansiyel pazarlar ve ihracat yöntemleri anlatılmıştır. Çalıştaya Siirt Valiliği, Bölge tarım ve orman

müdürlükleri, üniversiteler, tarım sanayi firmaları, sektör temsilcisi dernek ve vakıflar, üretici birlikleri ve kooperatif temsilcileriyle çiftçiler katılım sağlamıştır.

TRC3 Bölgesi Coğrafi İşaretler Projesi

Küçük üreticilerin pazara yönelik üretim yapmalarının teşvik edilmesi, piyasaya daha kaliteli ürün sunulması ve yerel dinamiklerin harekete geçirilmesi açısından önem taşıyan “TRC3 Bölgesinde Coğrafi İşaretler Projesi” Dicle Kalkınma Ajansı teknik desteği ve koordinasyonu ile 2016 yılında başlatılmıştır. Projenin amacı TRC3 Bölgesinde belirli coğrafi alanlarda üretimi yapılan yöreye özgü tarım ve gıda ürünlerine coğrafi işaret tescili ile değer kazandırılarak üretim ve pazarlama aşamasında yer alan aktörlerin gelirinin artırılması ve bu yolla yerel kalkınmanın sağlanmasıdır. Ürünlerle ilişkin saha çalışmaları, analizler ve raporlamalar imzalanan protokol neticesinde Ajans desteği ile Harran Üniversitesi tarafından yapılmaktadır. Süreç, üniversite tarafından gerçekleştirilen saha çalışmaları sonrasında yapılan raporlama neticesinde Türk Patent Enstitüsüne coğrafi işaret başvurusu yapılması ve başvurunun değerlendirilerek coğrafi işaret alınması adımlarını kapsamaktadır.

Tablo 11. Proje Kapsamında Coğrafi İşaret Alınması Planlanan Ürün Tablosu

Ürün	Başvuru Sahibi	Ürün Durumu	Başvuru Numarası	Başvuru Tarihi
Derik Halhalı Zeytinyağı	Kızıltepe Ticaret Borsası	Raporlama tamamlandı ve başvurusu yapılmıştır.	C2019/193	19.11.2019
Kızıltepe Mercimeği	Kızıltepe Ticaret Borsası	Raporlama tamamlandı ve başvurusu yapılmıştır.	C2019/194	19.11.2019
Mezruna Üzümlü	Batman Ticaret Borsası	Raporlama tamamlandı ve 2020 yılı içerisinde başvurusu yapılacaktır.	-	-
Sason Çileği	Batman TSO	TPE ² Değerlendirme Aşamasında	C2018/224	03.12.2018
Zivzik Narı	Siirt TSO	TPE Değerlendirme Aşamasında	C2019/011	25.01.2019
Siirt Bittımı	-	Saha Çalışmaları yapılmıştır. Laboratuvar ve analiz çalışmalarına	-	-
Faraşın Balı	Şırnak TSO	Raporlama tamamlandı. 2020 yılı içerisinde başvurusu yapılacaktır.	-	-
Şırnak Otlı Peyniri	-	Saha Çalışmaları yapılmıştır. Laboratuvar ve analiz çalışmalarına	-	-

İl Planlama ve Koordinasyon Kurulu Toplantıları

İllerdeki yatırımları ve sosyo-ekonomik gelişmeleri yerel ve bölgesel kalkınma perspektifiyle değerlendirmek, bunlara ilişkin sorunların çözülmesinde ve sahip olunan potansiyelin değerlendirilmesinde kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonu sağlamak üzere Ajansın illerde yürütmüş olduğu faaliyetler ve desteklenen projelerin mevcut durumlarının yansıtıldığı her il için altı aylık brifing raporları hazırlanarak valiliklere gönderilmiş; TRC3 Bölgesi illerinde İl Planlama ve Koordinasyon Kurulu Toplantılarına katılım sağlanmıştır.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Toplantıları

İstihdam ve mesleki eğitim politikalarının oluşturulması, istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirler ile uygulanacak aktif işgücü programlarının belirlenmesi, istihdam etkinliklerinin ve mesleki eğitim uygulamalarının izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmaları kapsayan İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarına TRC3 Bölgesi illerinde katılım sağlanmıştır.

² Türk Patent Enstitüsü

İl İdare Şube Başkanları Toplantıları

TRC3 Bölgesi illerinin genel sorunları, kamu kurumları tarafından yürütülen hizmetler ve yatırımlar ile kurumlar arası koordinasyon, vatandaş odaklı hizmet standardı oluşturulması, kamu harcamalarında tasarruf hususlarının görüşüldüğü il idare şube başkanları toplantılarına katılım sağlanmıştır.

Ilisu Barajı ve HES Projesi Bilim Komitesi Saha Ziyaretleri

"Ilisu Barajı ve HES (Hidroelektrik Santrali) Projesi" kapsamında oluşturulan Ilisu Bilim Komitesi'nin Mardin, Batman ve Siirt illerinde gerçekleştirilen 2019 Yılı 1. (01-03/04/2018) Saha Ziyaretlerine katılım sağlanmıştır. Ayrıca saha ziyareti sonrası 04/04/2019 tarihinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nda (Ankara) gerçekleştirilen Değerlendirme Toplantıları'na, 23/07/2019 tarihinde 2. Saha Ziyareti Kapsamında "Gelir İyileştirme Çalışmaları"na katılım sağlanmıştır.

Kamu-Üniversite-Sanayi İş birliği Platformu

Kamu, Üniversite ve Sanayi arasındaki iş birliğini tesis etmek, yürütülen mevcut çalışmaların yanında yeni projeler tasarlamak ve uygulanmasına altyapı oluşturmak amacıyla oluşturulan KÜSİ Platformu'nun 15/02/2019'da Batman'da ve Şırnak'ta; 27/06/2018'de Mardin'deki toplantılarına ayrıca 18-19/02/2019'da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı AR-GE Teşvikleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülmekte olan ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilen KÜSİ Strateji/Eylem Planı toplantısına katılım sağlanmıştır. Ayrıca paydaşların tek bir nokta üzerinden AR-GE fonlarına, araştırmacılara, yatırımcılara ve bilgi kaynaklarına erişimi amacıyla hazırlanan "Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği Portalının (KÜSİP)" görünürlüğünü artırmak amacıyla Ajans resmi internet sitesinden www.kusip.gov.tr web adresinde yer alan portal sayfasına erişim linki eklenmiştir.

Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı TRC Bölgesi Turizm Sektörü Toplantıları

2019 yılı Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı kapsamında belirli sektör ve temalarda çalışmaları bulunan veya çalışmalar yapmayı amaçlayan ajansların birbirleriyle eşleştirilerek tecrübe paylaşımının gerçekleştirilmesi ve ortak bir sinerjinin yaratılması amaçlanmış ve Dicle Kalkınma Ajansı, İpekyolu Kalkınma Ajansı ve Karacadağ Kalkınma Ajansı turizm teması adı altında eşleştirilmiştir Program kapsamında Ajans tarafından 17/07/2019 tarihinde organize edilen turizm sektörü temalı tecrübe paylaşım toplantısı Mardin'de gerçekleştirilmiş. Ajansın ev sahipliği yaptığı toplantıya GAP Bölgesi'nde faaliyet gösteren Karacadağ Kalkınma Ajansı, İpekyolu Kalkınma Ajansı (İKA) yanı sıra GAP Bölge Kalkınma İdaresi (BKİ) katılım sağlamıştır. Toplantıda Ajansın turizm alanında gerçekleştirdiği projeler ve GAP idaresinin Mezopotamya Destinasyonu hakkında katılımcılara bilgi verilmiştir. Ajanslar ve GAP idaresinin katılım sağladığı çalıştaylar ve toplantılar neticesinde Mezopotamya temalı ortak bir turizm sonuç odaklı program düzenlenmesi kararlaştırılmış olup 2020 için çalışmalara başlanmıştır. Ayrıca tema altında kurulacak işbirliği temelindeki faaliyetlerden biri Çinli turizm acentalarına GAP Bölgesinin 'Mezopotamya' teması altında bir gezi organizasyonu ile tanıtılarak turist akışının sağlanmasıdır. Bu kapsamda 12-19 Ekim 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen gezi programının ilk ayağı Gaziantep olmuştur. Program kapsamında Adıyaman, Şanlıurfa, Mardin ve Diyarbakır gezileri gerçekleştirilmiştir. 16-17/10/2019 tarihleri arasında Mardin; yabancı turist potansiyelini değerlendirmek üzere Çin Turizm acentaları yetkililerine yerinde tanıtılmıştır. Program kapsamında ayrıca Çin ve yerel turizm acentalarıyla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

III. Tarım Şurası

Ülkemizde bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi; gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliğini temin; kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyo-çeşitliliğin korunması ile bu kaynakların sürdürülebilir kullanımı; çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi; tarımsal ve hayvansal üretimin planlanması, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi; tarımsal piyasaların düzenlenmesi; orman ve mera yönetimi; tabiatın korunması, konularında çalışmalar yapmaya ve stratejiler oluşturmaya yardımcı olacak kararları almak hedefleriyle kurulan 3. Tarım Şurası Tarımsal Destekleme Politikaları Çalışma Grubu içerisinde bir temsilci ile yer alan Ajans bu

kapsamda 2019 yılı içerisindeki toplantılara katılım sağlayarak TRC3 Bölgesindeki tecrübesini buraya aktarmış ve ulusal politikaların altlığı niteliğindeki bu çalışmalara katkı sağlamıştır.

1.4.4. Diğer Faaliyetler

- 01/04/2019 tarihinde Yerleşim Merkezlerinin Kademelenmesi çalışmasının Ajanslar ve Bölge Kalkınma İdarelerine tanıtımını sağlamak yerelde yapılacak saha organizasyonu ve anket çalışmasının nihai halini oluşturmak amacıyla Bakanlık koordinasyonunda gerçekleştirilen toplantıya katılım sağlanmıştır.
- 03/04/2019 tarihinde Batman Valiliği öncülüğünde yapılan “Alternatif Ürün Kazandırma Toplantısı” nda, ilimizdeki tarımsal ürün çeşitliliğinin ve birim alanda verimin artırılması, mevcut tarım ürünlerine alternatif ürün arayışları, ilimizde lavanta ve kekik yetiştirilmesi konusunda yürütülecek çalışmalar ele alınarak değerlendirilmiştir.
- GAP Entegre Kırsal Kalkınma Projesi kapsamında kırsal alanların daha etkin bir şekilde analiz edilmesi, kırsal kalkınma politikalarının yerel paydaşlarla birlikte kararlaştırılması ve uygulamaya geçirilmesi amacıyla seçilen 13 pilot ilçedeki projelerin son durumlarının ve önümüzdeki dönemde yapılması öngörülen çalışmaların görüşüldüğü Şanlıurfa’da gerçekleştirilen toplantıya ilçe Kaymakamlıklarıyla birlikte 16/04/2019 tarihinde katılım sağlanmıştır.
- GAP BKİ tarafından desteklenerek yürütülen Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayide Entegre Kaynak Verimliliği Projesi kapsamında TRC3 Bölgesinde yürütülen çalışmalarda teknik iş birliği yapılmıştır. Proje kapsamında Şanlıurfa ve Ankara’da düzenlenen toplantılara katılım sağlanmıştır.
- 01-03/07/2019 tarihinde Genel Sekreterler düzeyinde gerçekleştirilen Kalkınma Ajansları ve Bölge Kalkınma İdareleri Koordinasyon Toplantısı için özet bir bilgi notu hazırlanmış ve toplantıya katılım sağlanmıştır.
- 18/07/2019 Siirt Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen Tarım Şurasına katılım sağlanmıştır.
- Türkiye’nin Ulusal İltica Sisteminin Kuvvetlendirilmesi Projesi kapsamında 30/07/2019 ve 01/08/2019 tarihlerinde Antalya’da gerçekleştirilen “Yerel Yönetimler ve Kalkınma Ajansları ile İşbirliğinin Güçlendirilmesi Çalıştayı”na ilişkin Ajans tarafından mültecilere yönelik yapılan çalışmalar hakkında bir bilgi notu hazırlanmış ve çalışmaya katılım sağlanmıştır.
- 19-23/08/2019 tarihleri arasında Ajanslararası Değişim Programı kapsamında Ajans ve Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı iş birliğinde gerçekleşen personel değişimi programına 3 Ajans personeli katılım sağlamıştır.
- 11/09/2019 tarihinde Şanlıurfa-Mardin arasında inşaatı planlanan demiryolu güzergahına ilişkin görüş ve önerilerin yer aldığı teknik bilgi notu TCDD;’ye ve ilgili firmaya iletilmiştir.
- Şırnak Cumhuriyet Başsavcılığı İl Koruma Kurulu Başkanlığı Toplantısına 07/10/2019 tarihinde katılım sağlanmıştır.
- Şırnak’ta düzenlenen AFAD Yerel Düzey Hizmet Grupları Lojistiği Hizmet Grubu Toplantısına 24/10/2019 tarihinde katılım sağlanmıştır.
- 2013-2018 GAP Eylem Planında yer alan Ajansın sorumlu olduğu faaliyetlerin 2019 yılı ilk 3 aylık faaliyetlerin gerçekleşme durumlarını gösteren tablolar 22/04/2019 tarihinde, 6 aylık faaliyetlerin gerçekleşme durumlarını gösteren tablolar 19/07/2019 tarihinde, 9 aylık faaliyetlerin gerçekleşme durumlarını gösteren tablolar 30/10/2019 tarihinde GAP Bölge Kalkınma İdaresine iletilmiştir.
- 11/12/2019 tarihinde GAP ve UNDP girişimleriyle kadın istihdamının Urfa’da artırılmasına yönelik “Girişimcilik Arama Toplantısı” na katılım sağlanmıştır.
- Tarım, hayvancılık, turizm ve kooperatifçilik alanında bölgesel kalkınma proje fikirlerini tartışmak amacıyla 24/12/2019 tarihinde Mardin’de Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği tarafından fonlanan ve Hayata Destek Derneği tarafından gerçekleştirilen “Kalkınmada Kadın Girişimciliği temalı Geçim Kaynakları Çalıştayı”na katılım sağlanmış, Ajansın kadınların istihdamı ve girişimci olabilmesi için gerçekleştirdiği faaliyetler çalıştayda anlatılmıştır.

1.5. Proje ve Faaliyet Destekleme

1.5.1. Doğrudan Finansman Destekleri

a) Fizibilite Desteği Programı

Program, TRC3 Bölgesi'nin kalkınmasına ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik Ajansın plan, program ve stratejik öncelikleri ile uyumlu, kısa/orta vadede yatırıma dönüştürülebilecek nitelikteki fizibilite çalışmalarının desteklenmesini kapsamaktadır. Fizibilite Desteğine yönelik 2019 yılı FZD başvuru hazırlık çalışmalarının tamamlanmasının ardından program başvuruları 25/04/2019-24/12/2019 tarihleri arasında alınmıştır. Program kapsamında toplam 8 (sekiz) adet başvuru alınmış olup başvurusu alınan proje tekliflerine ait detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 12. Programa Başvuran Fizibilite Projeleri

Proje Adı	Başvuru Sahibi Adı	İl
Nusaybin Hububat Ticaret Merkezi Yapım Fizibilitesi	Nusaybin Ticaret Borsası	Mardin
Gençlerin İstihdamına Yönelik Teknoloji ve Bilişim Atölyelerinin Oluşturulma Fizibilitesi	Gençlerin Eğitimini Destekleme Derneği	Siirt
Mardin ve Siirt Yöresine Ait Geleneksel Giyimin Hazır Giyim ve Turizm Pazarındaki Payının ve Çeşitliliğinin Fizibilitesi	Artuklu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	Mardin, Siirt
Mardin Bulgurunun Markalaştırılması Fizibilite Çalışması	Mardin Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü	Mardin
Sason, Pervari ve Faraşın Balı Üretiminde Kalite Standardizasyonu ve Pazarlama Modelleme Çalışması	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi	Batman, Siirt, Şırnak
Şırnak (Şehr-i Nuh) Kadın Girişimcilik Sarayı	Şırnak Üniversitesi	Şırnak
Derik Zeytin Çiftlikleri ve İşleme Tesisleri Fizibilitesi	Derik Belediye Başkanlığı	Mardin
Midyat Tekstil Kent Projesi	MÜSİAD Mardin Şubesi	Mardin

Gelen proje tekliflerinin değerlendirmeleri programın Başvuru Rehberinde yer alan özel amaç ve öncelikler ile diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler neticesinde toplam 6 (altı) proje teklifi programın amaç/öncelikleri ile ilgililiği sağlanamadığından ve yeterli puan alamadığından başarısız bulunmuştur. 2 (iki) adet proje ise başarılı bulunmuştur.

Tablo 13. Program Kapsamında Başarılı Bulunan Fizibilite Projeleri

İl	Proje Adı	Başvuru Sahibi Adı	Ajans Desteği (TL)	Toplam Bütçe (TL)
Mardin	Mardin Bulgurunun Markalaştırılması Fizibilite Çalışması	Mardin Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü	117.000	131.000
Mardin	Derik Zeytin Çiftlikleri ve İşleme Tesisleri Fizibilitesi	Derik Belediye Başkanlığı	134.990	149.990

Değerlendirme Komitesince başarılı bulunan 2 (iki) adet proje Ajans Yönetim Kurulunca onaylandıktan sonra projelerin sözleşme imzalama işlemlerine başlanılacaktır.

b) Güdümlü Proje Desteği

Başvuru Aşamasında Yer Alan Güdümlü Projeler

Şırnak Bal Kümesi Geliştirilme Merkezi Projesi

Şırnak ilinde üretilen bal, arı sütü ve diğer arıcılık faaliyetlerinin katma değerinin artırılarak yerelde üretim süreçlerine katılan üreticilere daha fazla katkı sağlanarak ve Şırnak ilinde faaliyet gösteren arıcıların gelirlerinin iyileştirilerek sosyo-ekonomik gelişmeye katkı sağlanmasını amaçlayan proje 28/11/2018 tarihinde KAYS üzerinden başvuruya açılmıştır. Sisteme bilgi girişı ve proje fizibilitesinin hazırlanması, proje başvuru sahibi Şırnak İli Arı Yetiştiricileri Birliği tarafından devam etmektedir. Projenin bütçesi yaklaşık 4 milyon TL olup Ajans destek oranı %56'dır.

Cizre İş Geliştirme Merkezi-Yeniden Başvuru Talebi

Cizre'de İşGEM'in kurulması amacıyla girişimcilere yönelik imalat için uygun yer tahsisi, işletme kültürü bilgi ve birikiminin ve nitelikli ara elaman istihdamının artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca projenin başarılı bir şekilde yürütülmesi halinde de daha geniş kapsamda bir tesisin kurulması planlanmaktadır. Proje 28/11/2018 tarihinde KAYS üzerinden başvuruya açılmıştır. Daha nce Cizre Belediyesi'nin başvuru sahibi olduğu başvuru; yeniden yapılan mutabakat toplantıları sonucunda Şırnak İl zel İdaresi olarak değiştirilmiştir. Projenin fizibilitesi hazırlanmıştır. Uygulama projelerinin hazırlanması devam etmektedir. Projenin yaklaşık maliyeti 8 Milyon TL, Ajans destek oranı ise %90'dır.

Silopi Tekstil Kent Projesi

Silopi'de bulunan tekstil sektörü potansiyelini harekete geçirerek istihdam alanı oluşturulması amacı ile gerçekteştirilmesi düşünülen projenin fizibilitesi hazırlanmıştır. Çalışma Programı ve bütçenin onaylanması ve mutabakat toplantıları sonrasında Şırnak İl zel İdaresi işbirliğinde yaklaşık maliyeti 10 milyon TL olan projenin başvuru aşamasına geçilecektir.

Değerlendirme Aşamasında Yer Alan Güdümlü Projeler

Mardin OSB Enerji Verimliliği Projesi

Gıda rnleri üretim ve ticaret süreçlerinde değer zinciri üzerindeki verimsizliklerin giderilerek ilin tarıma dayalı gıda sanayi potansiyelinden daha etkin yararlanılması, bitkisel üretim geliştirilmesi, katma değeri yüksek ürünlerin üretimine destek verilmesi ve üretimde verimliliğin artırılması amacıyla geliştirilen proje için başvuru işlemleri tamamlanmıştır. Yönetim Kurulu onay aşamasında olan projenin başvuru sahibi Mardin OSB'dir. Proje bütçesi yaklaşık 4 milyon TL olup Ajans destek oranı %56'dır. İlgili projenin geliştirilmesi, fizibilite raporunun hazırlanması ve proje başvurusunun gerçekteştirilmesi sürecinde Ajans doğrudan teknik destek sağlamıştır.

Bakanlık Onay Aşamasında Yer Alan Güdümlü Projeler

Mardin Gastronomi Müzesi ve Uygulama Merkezi Projesi

Projenin amacı UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına dahil edilen Mardin'in gastronomi alanında kurumsallaşmasını sağlamak amacıyla Mardin'e özgü yöresel yemeklerin tespiti, özgün standartlarının oluşturulması ve kayıt altına alınarak turizmle bütünleştirilmesi ve böylece kentin sosyal ve ekonomik gelişmesine katkı sağlanmasıdır. Mardin Büyükşehir Belediyesinin başvuru sahibi olduğu projenin fizibilite revize süreci Ajans tarafından takip edilmektedir. Projenin değerlendirilmesi için Bakanlık tarafından Mardin'e düzenlenen saha ziyaretinde ve proje hakkında bilgi verilmesi hususlarında başvuru sahibi ile iş birliği geliştirilmiştir. Projenin toplam bütçesi yaklaşık 5,5 milyon TL olup Ajans destek oranı %75'tir.

Sözleşme Aşamasına Geçen Güdümlü Projeler

2019 yılı sonu itibariyle sözleşme aşamasına geçen Güdümlü Proje bulunmamaktadır.

Uygulama Aşamasındaki Güdümlü Projeler

Batman için Yerel Pazar Projesi

Batman ilinde yöresel ürünlerinin tanıtılması ve üreticilerin ürünlerini daha rahat ve uygun fiyata pazarlayabilecekleri bir ortamın oluşturulması, bunun yanı sıra mamul ürünün ticari amaç güderek üretiminin arttırılması için, ayrıca tarımsal ürünlerin işlenmesinde girişimcilik ve yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla modern bir Yerel Pazar (Alo Tevşo) kurulması hedeflenmektedir. 2017 yılında sözleşmesi imzalanan ve Batman Belediyesinin yürütücüsü olduğu projenin yaklaşık maliyeti 7,7 milyon TL olup Ajans destek oranı %90'dır.

Siirt Eski arşıların Rehabilitasyonu Projesi

Proje ile kentin yıpranmış yoksullaşmış tarihi arşısı olan "Helvacılar arşısı" nda yer alan yöresel ürünlerle bakırcılık, kalaycılık ve ayakkabıcılık gibi zanaat mesleklerinin yeniden canlandırılarak ticarileştirilmelerini sağlayacak ve turizm cazibesini arttıracak ve böylece ilin tarihi arşısının ekonomik hayat içerisinde yeniden önemli bir yer haline gelmesini sağlayacak projenin başvuru sahibi Siirt Belediyesidir. Projenin yaklaşık maliyeti 6,6 milyon TL olup Ajans tutarın %90'ını karşılayacaktır.

ol Ekolojik Köy Projesi

Batman ili Hasankeyf ilçesinde uygulaması devam eden projenin 2017 yılında sözleşmesi imzalanmıştır. İlçede bulunan irili ufaklı birçok mağaranın turizme kazandırılması amacıyla Hasankeyf Kaymakamlığı tarafından 2017 Yılı Güdümlü Proje Desteği kapsamında hazırlanan proje ile, ol Köyü'ndeki 8 mağara 16 yataklı butik otele dönüştürülmekte, atıl durumdaki taş evler restore edilmekte, hobi bahçeleri, yürüyüş yolları ve kamp alanları yapım aşaması devam etmektedir. Projenin başvuru sahibi Hasankeyf Kaymakamlığı olup yaklaşık maliyeti 2,67 milyon TL'dir. Ajans destek oranı %75'tir.

Midyat Telkâri Tasarım ve Uygulama Merkezi Projesi

Yerelde turizm sektörüne yönelik olmak üzere klasik tasarım ve üretim anlayışıyla üretilen ve büyük ölçüde de taklit sektörünün etkisine giren ve bunun sonucunda kalite ve pazarlama alanlarında glkler yaşayan Midyat'ın simgesi haline gelen telkri ürününün inovasyona yönelik olmak üzere tasarımlarının yapılması ve üretilmesi amacıyla tasarım ve uygulama merkezinin kurulması proje ile amaçlanmaktadır.

Projenin başvuru sahibi Midyat Kaymakamlığıdır. Ayrıca proje faaliyetleri arasında yer alan ve 21-24/01/2019 tarihlerinde İtalya'da düzenlenen VicenzaOro Fuarı'na ilgili paydaş ile ajans uzmanı katılım sağlanmıştır.

Tarihi Mardin'in Yayalaştırılması Cumhuriyet Meydanı Projesi

Eski Mardin'de bulunan I. Cadde ulaşım hizmetlerinin kent halkının ve ziyaretçilerin ihtiyaçları ile uyum içinde iyileştirilmesini sağlamak amacıyla geliştirilen ve kentsel alanların turizmle bütünleştirilerek modernize edilmesini sağlayacak proje için başvuru işlemleri tamamlanmıştır. DFD kapsamında 2015 yılında fizibilite raporu hazırlanan bu projenin başvuru sahibi Mardin Büyükşehir Belediyesidir. Projenin değerlendirilmesi için Bakanlık tarafından Mardin'e düzenlenen saha ziyaretinde ve proje ile ilgili bilgi verilmesi hususlarında Mardin Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği geliştirilmiştir. Projenin uygulama aşamasına kadarki sürecine teknik destek sağlanmıştır. 2019 yılında uygulama aşamasına geçen projenin maliyeti yaklaşık 5,3 milyon TL'dir. Ajans tutarın %75'ini karşılayacaktır.

Siirt Küçükbaş Hayvan Payetleme Birimi Kurulumu Projesi

Küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin modern yetiştirme tekniklerini kullanarak doğurganlık, et ve süt ürünü temini açısından daha verimli hayvanlara sahip olmalarının sağlanması ve böylece uygulanacak proje ile bölgenin ülkemizde hayvancılık faaliyetleri açısından bir merkez konumuna gelmesi amaçlanmaktadır.

Projenin fizibilite çalışmaları 2019 yılında tamamlanmış olup fizibilitenin bazı analiz kısımlarında Ajans desteği sağlanmıştır. Ardından bütçe revizyonu yapılarak Bakanlık onayına sunulmuştur. Bakanlık onayının ardından 2019 yılında uygulama aşamasına geçen projenin başvuru sahibi Siirt Üniversitesi olup yaklaşık maliyeti 16,2 milyon TL'dir. Ajans tutarın %45'ini karşılayacaktır.

Mardin Tasarım ve İnovasyon Merkezi Projesi

Bugün Mardin'in en önemli turistik hediyelik eşya ürünlerinden biri sayılan telkârinin fabrikasyon üretim sürecinden çıkartılarak yerelde el emeğiyle ve özgün tasarlanarak üretilmesinin sağlanması ve elektronik satış kanalları ile pazar hacminin artırılması altyapısını oluşturacak projenin başvuru sahibi Artuklu Belediyesidir. Proje hazırlık döneminde ajans proje sahibine teknik destek sağlamıştır. Proje 2019 yılında uygulama aşamasına geçmiştir. Projenin yaklaşık bütçesi 1,8 milyon TL olup Ajans %90 oranında destek sağlayacaktır.

Mardin Gıda Analiz ve Ticaret Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi

Tarım üretim ve ticaret ile son ürün elde etmeye yönelik işleme süreçlerinde değer zinciri üzerindeki verimsizliklerin giderilerek ilin tarım ve tarıma dayalı gıda sanayi potansiyelinden daha etkin yararlanılmasını amaçlayan projenin KAYS başvurusu gerçekleştirilmiştir. Proje hazırlık aşamasında Ajans başvuru sahibine teknik destek sağlamıştır. Fizibilitesi tamamlanan proje 2019 yılında uygulama aşamasına geçmiştir. Projenin başvuru sahibi Kızıltepe Ticaret Borsasıdır. Proje bütçesi yaklaşık 7 milyon TL olup Ajans destek oranı %55'tir.

Tablo 14. 2019 Yılında Sözleşmesi İmzalanan Gündümlü Projeler

Proje Adı	Sözleşme Bütçesi (TL)	Sözleşme Ajans Katkısı (TL)	Destek Oranı (%)
Mardin Gıda Analiz ve Ticaret Kapasitesinin Geliştirilmesi	7.135.606,89	3.889.270,63	54,51
Mardin Tasarım ve İnovasyon Merkezi	1.833.608,00	1.650.247,20	90,00
Siirt Küçükbaş Hayvan Payetleme Birimi Kurulumu Gündümlü Projesi	16.231.818,00	7.308.641,65	45,03
Tarihi Mardin'in Yayalaştırılması Cumhuriyet Meydanı Projesi	5.355.000,00	4.016.250,00	75,00

Onay Alamayan Gündümlü Projeler

Modern Kurtalan Çarşısı Projesi

Siirt'in Kurtalan ilçesinde bulunan zanaat ve yöresel tarım ürünlerinin pazarlandığı Yenidoğan çarşısı dükkanlarının üst yapısında oluşan fiziksel yıpranmanın giderilmesi böylece çevre kalitesinin artırılarak yerel ticareti ve ilçe turizmini canlandırmayı amaçlayan projenin bütçe revizyonu yapılarak Bakanlık onayına sunulmuştur. Projenin başvuru sahibi Kurtalan Belediyesi olup projenin Ajans desteği ile uygulanması Bakanlık tarafından uygun görülmemiş ve proje onay almamıştır.

1.5.2. Teknik Destek

Eğitim verme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, geçici uzman personel görevlendirme, danışmanlık sağlama, lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici teknik faaliyetleri kapsayan TD programına yönelik 2019 yılı başvuru hazırlık çalışmalarının tamamlanmasının ardından yapılan 2 dönem başvuruları sonucu sözleşme imzalanan projeler uygulanma aşamasındadır. TD programı 2'şer aylık dönemler şeklinde başvuru alınıp değerlendirilecek şekilde tasarlanmış ve son dönem TD programı 13/12/2019 tarihi itibarıyla başvuruya kapatılmıştır.

Tablo 15. 2019 Yılı Teknik Desteği Kapsamında Alınan Başvuru Sayıları

İl	Teknik Destek Başvuru Sayısı	Başarılı Başvuru Sayısı	Başarısız Başvuru Sayısı
Mardin	20	5	12
Batman	18	10	8
Şırnak	13	8	5
Siirt	6	4	2

1.5.3. Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)

Aralık 2019'da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğünden bildirildiği üzere, Sosyal Destek Programı (SODES) yerine Ajanslar tarafından yürütülecek olan Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP); yerel dinamikleri harekete geçirerek yoksulluk, göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunları gidermek, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara karşılık vermek, toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi güçlendirmek, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha aktif katılmalarını sağlamak amacıyla istihdam, sosyal içerme, kültür, sanat ve spor alanlarındaki projeleri desteklemek üzere geliştirilmiştir.

Bakanlığın 2019 yılı için ajanslara ilettiği Sosyal Destek Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslarının taslağının belirlenmesinin ardından 24/05/2019 tarihinde Bölgemizde uygulanmak üzere hazırlanabilecek SODES GPD'lerinin kapsamının belirlenmesi ve 2018 yılında belirlenen proje başlıklarının değerlendirilmesi hususlarının istişare edilmesi amacıyla PYB başkanlığında bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda Ajansların 2019 yılı ortak teması olan mesleki eğitimde istihdam ve kırsal yoksulluğun önüne geçilmesine yönelik SODES GPD tasarlanması noktasında fikir birliğine varılmıştır. Bu amaçla 02/07/2019-12/07/2019 tarihleri arasında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Milli Eğitim Müdürlükleri, İŞKUR, SGK kurumlarından veriler toplanmıştır. Usul ve esasların yayımlanmasının ardından programa yönelik öncelikler Bakanlık tarafından duyurulmuş ve başvurular alınmaya başlanmıştır.

2019 yılı SOGEP Programı kapsamında, ön başvurusu alınan 25 adet SOGEP güdümlü proje bilgi formu Ajans tarafından ön incelemeye tabi tutulmuştur. Ön inceleme sonrası TRC3 Bölgesi kapsamındaki illerin Valiliklerinde ön onaya sunularak her ilden 3 proje Bakanlık onayına gönderilmiştir. Bakanlık değerlendirmesi neticesinde Mardin, Siirt ve Şırnak illerinden birer proje uygun görülerek desteklenmeye hak kazanmıştır. Kurumlardan sözleşme için gerekli evraklar talep edilmiş olup projeler sözleşme imzalanma aşamasındadır.

Tablo 16. 2019 Yılı SOGEP Proje Başvuruları

İl	Başvuru Sayısı	Bakanlığa Gönderilen Proje Sayısı	Başarılı Bulunan Proje Sayısı
Mardin	4	3	1
Batman	4	3	0
Şırnak	5	3	1
Siirt	12	3	1
TOPLAM	25	12	3

Tablo 17. Desteklenmeye Hak Kazanan SOGEP Projeleri

İl	Proje Adı	Başvuru Sahibi	Revize Destek Tutarı (TL)
Mardin	Bir Dünya Üreten Kadın Projesi	Mardin Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	2,6 milyon
Şırnak	Tasarım Beceri Atölyeleri	Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü	1,9 milyon
Siirt	Siirt Ağaç ve Tarım Müzesi ile Rekreasyon Sosyal Tesisleri	Siirt Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü	2,9 milyon

1.5.4. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP)

Ülke sathında daha dengeli bir yerleşme düzeninin sağlanması ve göçün kademeli olarak yönlendirilebilmesi için nispeten geri kalmış ve göç veren bölgelerde, bölgesel çekim merkezi niteliğini haiz şehirlerin katma değeri yüksek üretim, ihracat, istihdam, verimlilik ve teknoloji ve yenilikçilik kapasitelerinin artırılması amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen programın kapsadığı iller içerisinde TRC3 Bölgesinden Mardin ili de yer almaktadır.

Program kapsamında Ajans tarafından CMDP Usul ve Esasları çerçevesinde paydaşlarla birlikte aşağıdaki 5 adet proje geliştirilerek proje değerlendirme komisyonunda onaylanmış ve ön onay için Bakanlığa gönderilmiştir. Projelere ilişkin bilgileri gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 18. 2019 Yılı CMDP Kapsamında Geliştirilen Projeler

Proje Adı	Proje Sahibi	Yaklaşık Bütçesi (TL)
Mardin 2.OSB Elektrik Altyapısının Kurulması Projesi	Mardin 2. OSB Müdürlüğü	15 milyon
Mardin Fuar Merkezi Projesi	Artuklu Belediyesi	30 milyon
Mardin OSB Mesleki Eğitim Merkezi Projesi	Artuklu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	3 milyon
Nusaybin Tekstil Kent Projesi	Mardin Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı	20 milyon
Mardin Genç Girişimci Merkezi Projesi	Artuklu Üniversitesi	3 milyon

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılan değerlendirme sonucunda 02/08/2019 tarihinde Mardin 2.OSB Müdürlüğü tarafından geliştirilen “Mardin 2.OSB Elektrik Altyapısının Kurulması Projesi” ön onay almıştır. Ajans teknik desteği ile Mardin 2.OSB Müdürlüğü tarafından projenin fizibilitesi hazırlanmış, Ajans Değerlendirme Komisyonu tarafınca onaylanarak 14/10/2019 tarihinde nihai onay için Bakanlığa iletilmiştir. Bakanlık tarafından yapılan değerlendirme ile birlikte Mardin 2.OSB Elektrik Altyapısının Kurulması Projesi 13,3 milyon TL’lik destek tutarıyla onaylanmıştır. Proje sözleşme aşamasındadır.

Tablo 19. Uygulama Aşaması Devam Eden CMDP Projeleri

Proje Adı	Yaklaşık Bütçesi (TL)	Ajans Destek Tutarı (TL)	Başvuru Sahibi
Mardin Tarihi Çarşıların Canlandırılması Projesi	10 milyon	8 milyon	Mardin Büyükşehir Belediyesi
Dara Antik Kenti Ören yeri Çevre Düzenlemesi Projesi	4 milyon	4 milyon	Mardin Müze Müdürlüğü

1.5.5. Ajans Destekleri Bilgilendirme ve Eğitim Faaliyetleri

- 15/03/2019 tarihinde Batman Valiliği koordinasyonunda ilimiz Balpınar beldesinde gerçekleştirilen “Seracılığı Geliştirme ve Çilek Yetiştiriciliğini Yaygınlaştırma Projesi” toplantısına katılım sağlanmış, seralar gezilmiş ve üreticilerden bilgi alınmıştır.
- Şırnak İl Özel İdaresi ve Ajans tarafından geliştirilme aşamasında olan Silopi Tekstil Kent GÜdümlü Projesi ekseninde İl Özel İdaresi ile beraber istişare edilmek üzere 15/05/2019 ve 10/06/2019 tarihlerinde toplantı gerçekleştirilmiştir.
- 28/06/2019 tarihinde Siirt Ticaret ve Sanayi Odası Personeline Ajans Destekleri hakkında bilgilendirme yapılmıştır.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2019 SOGEP uygulama usul ve esasları yayımlandığında proje ilanı ve rehberin açıklanması durumunda yürütülecek süreçler hakkında Siirt ilinde 5 kamu kurumuna mayıs ve haziran aylarında muhtelif tarihlerde bilgilendirme yapılmıştır. Ayrıca Şırnak’ta 01/10/2019 tarihinde paydaşlara bilgi vermek amacıyla SOGEP toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 03/04/2019 ve 08/07/2019 tarihlerinde Pervari’de, 19/06/2019 ve 10/09/2019 tarihlerinde Baykan’da 26/06/2019 ve 17/12/2019 tarihlerinde Kurtalan’da, 04/07/2019 tarihinde Erüh’ta, 26/08/2019 tarihinde Şirvan’da, 14/11/2019 tarihinde Ömerli’de Ajans tarafından desteklenen mevcut projelerin ve ileride oluşabilecek proje fikirlerinin Kaymakamlık ve diğer kamu kurumlarının İlçe proje ofisleri ile görüşülmesine ve iş birliği geliştirilmesine yönelik bilgi alışverişi toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- Ajans tarafından yürütülen faaliyetler ile desteklenen projelere ait bilgilerin yer aldığı Siirt Faaliyetleri sunumu hazırlanarak hükümet temsilcilerine sunulmuştur.
- Derik Zeytin Çiftlikleri ve İşleme Tesisleri Fizibilitesi başvurusu öncesinde Derik Belediye Başkanlığı ile koordineli çalışılmış ve teknik destek Ajans tarafından verilmiştir.

1.6. İzleme ve Değerlendirme

1.6.1. Sözleşme Yönetimi ve İzleme Ziyaretleri

Devam etmekte olan programlara ilişkin destek ödemeleri gerçekleşme rakamları ile sözleşme bilgilerine ilişkin özet veriler Tablo 20 ve Tablo 21’da gösterilmiştir.

Tablo 20. Ajans Destek Programları Ödeme Gerçekleşme Oranları Tablosu

Yılı	Program Adı	Sözleşme Destek Tutarı (TL)	Gerçekleşen Ödemeler (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
2015	GPD	1.999.999,95	1.199.999,97	60,00
2017	GPD	18.530.117,83	8.652.998,88	46,70
2018	GPD	9.832.365,85	3.355.889,68	34,13
	CMDP	12.000.000,00	3.672.733,48	30,61
	EAG	27.695.042,87	12.313.354,80	44,46
	KYKİ	11.910.571,81	9.015.977,89	75,70
	FZD	589.665,47	0	0
2019	GPD	4.016.250,00	1.606.500,00	40,00

Tablo 21. Ajans Destek Programları Sözleşme Durumları Tablosu

Program Yılı	2015	2017	2018				2019	
Program Kodu	GPD	GPD	GPD	CMDP	EAG	KYKİ	FZD	GPD
Akdedilen Sözleşme Adedi	2	4	2	2	29	10	6	1
Feshedilen Sözleşme Adedi	1	0	0	0	1	0	0	0
Sözleşmelerin Uygulanma Oranı (%)	50	100	100	100	96,6	100	100	100
Fiilen Devam Eden Sözleşme Adedi	1	4	2	2	20	4	6	1
Uygulaması Biten Sözleşme Adedi	0	0	0	0	8	6	0	0
Sözleşmelerin Tamamlanma Oranı (%)	0	0	0	0	28,6	60	0	0

a) 2015 Yılı Programları

2015 yılından bu yana devam etmekte olan 1 adet güdümlü proje desteği bulunmaktadır. 2019 yılı içerisinde düzenli izleme ziyaretleri ve fiziksel kontroller gerçekleştirilmiştir. Yönetim Kurulu kararı ile verilen ek süre doğrultusunda izleme faaliyetleri devam etmektedir.

Güdümlü Proje Desteği

GPD kapsamında başarılı bulunan Hasankeyf Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği’nin “Üçyol Ekolojik Köy Projesi’nin sözleşmesi 2017 yılı başında imzalanmıştır. 2019 yılında Yönetim Kurulu kararıyla projeye ek süre verilmiştir.

İlk izleme ziyaretleri sonrası risk durumu izlenen projeye ön ödemesi blokeli olarak yapılmıştır. İlerlemekte olan projeye düzenli izleme ziyaretleri ve fiziksel kontroller gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı içerisinde zeyilname düzenlenmiştir. Proje kapsamında butik otel yapım işi tamamlanmış olup nihai rapor aşamasına gelinmiştir.

b) 2017 Yılı Programları

2017 yılından bu yana devam etmekte olan 4 adet güdümlü proje desteği bulunmaktadır. 2019 yılı içerisinde düzenli izleme ziyaretleri ve fiziksel kontroller gerçekleştirilmiştir.

Güdümlü Proje Desteği

Güdümlü Proje Desteği kapsamında destek almaya hak kazanan Batman Belediyesi'nin "Batman İçin Yerel Pazar", Siirt Belediyesi'nin "Siirt Eski Çarşının Rehabilitasyonu", Kızıltepe Ticaret Borsası'nın "Mardin Gıda Analiz ve Ticaret Kapasitesinin Geliştirilmesi" ve Artuklu Belediyesi'nin "Mardin Tasarım ve İnovasyon Merkezi" projelerine ait sözleşmelerin imzalanması akabinde proje uygulama eğitimleri verilmiş ve izleme faaliyetlerine başlanmıştır. İlk izleme ziyaretleri sonrası risksiz ve düşük risk grubunda değerlendirilen 3 projeye ön ödeme yapılmıştır. Diğer projenin ön ödemesi ana hizmet binası tamamlandıktan sonra yapılabilecektir. İlerlemekte olan 4 projeye düzenli izleme ziyareti gerçekleştirilmiştir.

c) 2018 Yılı Programları

Teknik Destek Programı

- Program kapsamında başarılı bulunan ve sözleşme imzalanan 41 Teknik Destek talebinden PYB tarafından eğitim/danışmanlık hizmet alımı süreci tamamlanan 38 faaliyet için gerekli koordinasyon sağlanmış ve YDO desteğiyle yerinde kontroller gerçekleştirildikten sonra hizmet işine yönelik muayene kabul ve nihai rapor onay süreci yürütülmüştür.

Fizibilite Desteği Programı

- Program kapsamında destek almaya hak kazanan altı FD projesinin izleme faaliyetleri yürütülmüştür. Yönetim Kurulu kararıyla 3 projeye ek süre verilmiştir.
- Projeler kapsamında 6 ayı yatırım konusunda fizibilite raporları ve bu tesislerin uygulama projeleri hazırlanmaktadır.
- İDB koordinasyonunda Ajans bünyesinde kurulan komisyonlarca taslak fizibilite raporları incelenmekte ve gerekli düzeltmelerin yararlanıcı tarafından yapılması sağlandıktan sonra raporlar kabul edilmektedir.
- 2 projedeki fizibilite raporlarının inceleme ve kabul süreci tamamlanmıştır. Diğer 4 projenin izleme faaliyetleri devam etmektedir.

Güdümlü Proje Desteği

- Güdümlü Proje Desteği kapsamında başarılı bulunan Midyat Kaymakamlığı'nın "Midyat Telkâri Tasarım ve Uygulama Merkezi ve Siirt Üniversitesi'nin "Siirt Küçükbaş Hayvan Payetleme Birimi Kurulumu" projelerine ait sözleşmelerin imzalanması akabinde proje uygulama eğitimleri verilmiş ve izleme faaliyetlerine başlanmıştır.
- İlk izleme ziyaretleri sonrası risksiz ve düşük risk grubunda değerlendirilen 2 projeye ön ödemesi yapılmış ilerlemekte olan 2 projeye düzenli izleme ve fiziksel kontrol ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.
- Midyat Kaymakamlığı tarafından yürütülen projede usulsüzlük rapor edilmiştir. Bu projeye yönelik süreç içerisinde iki zeyilname düzenlenmiştir.

Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı

- Cazibe Merkezlerini Destekleme Programları kapsamında başarılı bulunan "Dara Antik Kenti Ören Yeri Çevre Düzenlemesi" ve "Mardin Tarihi Çarşıların Canlandırılması" projeleri ile sözleşme imzalanması sonrasında paydaşlara proje uygulama eğitimi verilmiş ve izleme ziyaretlerine başlanmıştır.
- İlk izleme ziyaretleri sonrası risksiz ve düşük risk grubunda değerlendirilen 2 projeye ön ödeme yapılmış ilerlemekte olan projelere düzenli izleme ziyaretleri ve fiziksel kontroller gerçekleştirilmiştir.

- Mardin Müzesi tarafından yürütülen projede usulsüzlük rapor edilmiştir. Bu projeye yönelik devam eden süreç içerisinde zeyilname düzenlenmiştir.

Ekonomik Altyapının Geliştirilmesi Mali Destek Programı (EAG MDP) ve Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi Mali Destek Programı (KKİ MDP)

- Her iki mali destek programı kapsamında değerlendirme sonucunda başarılı olup sözleşmesi imzalanan projelere 13-14/09/2018 tarihlerinde proje uygulamaya yönelik Başlangıç Toplantısı yapılmış ve Proje Uygulama Eğitimleri verilmiştir.
  - 27/09/2018-11/10/2018 tarihleri arasında düzenlenen ilk izleme ziyaretleri sonrası düşük risk grubunda değerlendirilen EAG MDP kapsamındaki 16 projeye ilk etapta ödeme yapılmış olup sonrasında risk durumu ortadan kalkan 7 projeye daha ön ödeme yapılmıştır. Aynı izleme ziyaretleri sonrası düşük risk grubunda değerlendirilen KYKİ MDP kapsamındaki 9 projeye ön ödeme yapılmış devamında risk durumu ortadan kalkan 1 projeye daha ön ödeme yapılmıştır.
  - Ara Rapor sunan EAG MDP kapsamındaki 4 projenin ve KYKİ MDP kapsamındaki 3 projenin raporları onaylanmış ve ara ödemeleri gerçekleştirilmiştir.
  - Tamamlanan EAG MDP kapsamındaki 8 projenin ve KYKİ MDP kapsamındaki 6 projenin nihai raporları onaylanmış ve nihai ödemeleri gerçekleştirilmiştir. Devam etmekte olan projelerin izleme faaliyetleri yürütülmektedir.
  - EAG MDP kapsamında desteklenmeye hak kazanan Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Midyat Belediyesi tarafından yürütülen projelerde usulsüzlük rapor edilmiştir. YK kararına istinaden bu projelere yönelik devam eden süreç içerisinde zeyilname düzenlenmiştir.
  - Satın alma faaliyetlerinin tamamlanmasının ardından yüklenici sözleşmeleri ve hakedişlerini Ajansa sunan yararlanıcıların proje hesaplarında bulunan blokeler aşamalı olarak kaldırılmıştır.
- Projeler kapsamında yararlanıcı kurumlar tarafından sunulan zeyilname talepleri değerlendirilmiş ve Genel Sekreterlik tarafından verilen onay çerçevesinde zeyilnameler düzenlenmiştir.

d) 2019 Yılı Programları

Teknik Destek Programı

Program kapsamında başarılı bulunan ve sözleşme imzalanan 25 Teknik Destek talebinden PYB tarafından eğitim/danışmanlık hizmet alımı süreci tamamlanan faaliyetler için gerekli koordinasyon sağlanmakta ve YDO desteğiyle yerinde kontroller gerçekleştirildikten sonra hizmet işine yönelik muayene kabul ve nihai rapor onay süreci yürütülmektedir.

Güdümlü Proje Desteği

- Güdümlü Proje Desteği kapsamında destek almaya hak kazanan Mardin Büyükşehir Belediyesi'nin "Tarihi Mardin'in Yayalaştırılması Cumhuriyet Meydanı" projesine ait sözleşmenin imzalanması akabinde proje uygulama eğitimi verilmiş ve izleme faaliyetlerine başlanmıştır.
- İlk izleme ziyaretleri sonrası risksiz ve düşük risk grubunda değerlendirilen projeye ön ödeme yapılmıştır.
- İlerlemekte olan projeye de düzenli izleme ve fiziksel kontrol ziyaretleri planlanmaktadır.

1.6.2. İlerleme ve Kapanış Raporları

a) Program İlerleme Raporlarının Hazırlanması

2019 yılı içerisinde uygulaması devam etmekte olan ve aşağıda isimleri verilen programlar için gerçekleşen Yönetim Kurulu toplantılarında sunulmak üzere 3'er aylık dönemleri kapsayan Program İlerleme Raporları hazırlanmıştır.

- Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi Mali Destek Programı
- Ekonomik Altyapının Geliştirilmesi Mali Destek Programı
- Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı

b) Program Kapanış Raporlarının Hazırlanması

Destek Yönetimi Kılavuzunun ilgili hükümleri doğrultusunda tamamlanmış olan aşağıda isimleri belirtilen Mali Destek Programlarının Program Kapanış Raporları hazırlanmış olup Yönetim Kurulu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sunulmuştur.

- 2014 yılı Kentsel ve Çevresel Altyapının İyileştirilmesi Mali Destek Programı
- 2015 yılı Meyveciliğin Geliştirilmesi Ortak Mali Destek Programı

1.6.3. Diğer Faaliyetler

a) Denetim Faaliyetleri

Kurumumuzda istihdam edilen denetçi bulunmadığından dolayı Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin 41 inci maddesi çerçevesinde 2016 yılı Mali Destek Programları kapsamında Ajanstan destek alan ve tamamlanan KOBİ projelerine 2019 yılının ikinci yarısında denetim ziyareti gerçekleştirilecektir.

b) Koordinasyon Faaliyetleri

- İDB'nin proje uygulama sürecinde yaşadığı tecrübelerinin PYB'nin hazırladığı başvuru rehberlerine ve teklif çağrısına yansıtılması için edinilen tecrübeler PYB'ye aktarılmıştır.
- KKB ile koordineli olarak destek ödemelerinin gerçekleştirilmesi ve sözleşme fesihlerinden doğan alacakların tahsil edilmesi konularında çalışma sağlanmıştır.
- KKB tarafından yürütülen birimimizle ilgili satın alma süreçlerine komisyon görevlendirmeleri çerçevesinde katkı sağlanmıştır.
- ASGPB tarafından yürütülen SOP ve çalışma programı hazırlıklarına katkı sunulmaktadır.
- Ajansın diğer birimlerinden gelen bilgi ve belge talepleri iş yoğunluğunun el verdiği ölçüde karşılanmıştır.
- Proje teklif çağrısı sürecinde PYB Birimine mali destek programlarının ön inceleme, ön izleme ve bütçe revizyonu aşamalarında yardım sağlanmıştır.
- İDB faaliyetlerini ilgilendiren alanlarda, bölge kurum ve kuruluşları, Valilikler ve Bakanlık tarafından talep edilen bilgi ve belgeler hazırlanmaktadır.

1.7. Yatırım, Destek ve Tanıtım

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın öngördüğü vizyon çerçevesinde yatırım destek ofislerinin yalnızca teşvik ve destek ile izin ve ruhsat işlemlerinin takip ve sonuçlandırılmasında görev alan aracı birimler olarak değil, aynı zamanda yatırımcının ihtiyaç duyduğu her türlü bilgilendirmeyi yapabilen ve onları doğru danışmanlık yaparak yönlendirebilen, ilin iş ve yatırım ortamına ilişkin derinlemesine çalışmalar yürüten ve ilde yatırım destek ve tanıtım konularında koordinasyonu sağlayan birimler olması için faaliyetler yürütülmektedir. Bu faaliyetlerin sürdürülmesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda, TYDTA (Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı) başta olmak üzere ilde faaliyet gösteren ilgili kurum ve kuruluşlar ile yakın temas ve iş birliği içerisinde hareket edilmektedir. Yatırım destek ofisleri aşağıda belirtilen asli çalışmaların yanı sıra ilgili mevzuat çerçevesinde kendilerine verilen görev ve yetkilerini yerine getirmek üzere, faaliyet gösterdikleri illerde kurulan kurul, komisyon, komite gibi danışma ve karar alma süreçlerine Ajans adına katılmakta, ayrıca Bakanlık koordinasyonunda, merkezi veya uluslararası kurum ve kuruluşlarla iş birliği sağlamaktadır. Ayrıca yatırım destek ofisleri özel sektörde faaliyet gösteren firmaları her hafta düzenli olarak ziyaret etmektedir. Ziyaretler ajansın farklı sektörlerde önde gelen firmaların tanınması, firmaların yaşadıkları sorun ve önerilerin tespiti, ajansla özel sektör arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi kapsamında olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

1.7.1. Yatırım Analiz ve Strateji Çalışmaları

TRC3 Bölgesinde İstihdam Yoğun Sektörlerin Geliştirilme Potansiyeli Raporu

TRC3 Bölgesinde aktif genç nüfusun yoğun olmasından dolayı istihdam yoğun sektörlerin başında gelen tekstil, hazır giyim ve çağrı merkezi gibi yatırım potansiyeli olan sektörler yatırımcılar tarafından değerlendirilmektedir. Ajans; YDO'lar aracılığıyla yatırımcılara teknik destek, bilgilendirme ve yönlendirme hizmetleri vererek önde gelen ve istihdam yoğun sektörlerdeki yatırımcı ve firmaları bölgeye çekmek amacıyla sürekli temas halindedir. TRC3 Bölgesi bölgesel teşviklerden en üst düzeyde faydalanılması bakımından ayrıca yatırım için cazip bir konumdadır. Bu bağlamda Bölgenin istihdam yoğun sektörlerinin tespit edilmesi ve istihdam kapasitesinin artırılma potansiyelinin incelenmesi amacıyla raporun hazırlanması hedeflenmektedir.

Çağrı Merkezi Yatırım Rehberi

TRC3 Bölgesinde çağrı merkezi yatırımlarının avantajlarının anlatıldığı "Çağrı Merkezi Yatırım Rehberi" çalışmalarına başlanmıştır. Çağrı merkezi sektörünün mevcut durumu, sektör büyüklüğü, yatırım tutarları, çağrı merkezi yatırımları için Bölgenin destek ve teşvik avantajları gibi bilgilerin yer aldığı rehber için taslak çalışma Batman YDO tarafından yürütülmektedir.

Yatırım Alanlarının Belirlenmesi Pilot Çalışması

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında sanayi yatırım alanlarının belirlenmesi ve geliştirilmesine ilişkin 30/10/2019 tarihinde imzalanan işbirliği protokolü kapsamında Kahramanmaraş, Karaman, Muğla, İzmir, Batman, Edirne ve Trabzon illeri yönetmelik kapsamında değerlendirilmek üzere pilot iller olarak; illerde yer alan Kalkınma Ajansları Yatırım Destek Ofisleri (YDO) ise çalışmanın koordinatörü olarak belirlenmiştir. 22/07/2019'da Bakanlığımız tarafından Ankara'da çalışmanın içeriği ve yöntemi gündemi ile düzenlenen toplantıya katılım sağlanmıştır. Toplantı sonrasında çalışma ile ilgili Valilik makamına bilgi verilmiştir. Bu kapsamda ilgili bakanlıklardan gelen veriler, ilgili YDO'lara gönderilmekte olup pilot illerin YDO'ları tarafından "Yatırım Alanlarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik" çerçevesinde uygun bulunan alanlara ilişkin ön etüt raporlarının hazırlanması çalışmaları yürütülmektedir.

Batman 2.OSB Bilgilendirme Raporu

Son yıllarda hızla gelişen ekonomik potansiyeli ile Batman'ın, artan yatırım taleplerine cevap verebilecek, KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu fiziksel teknolojik altyapısı tamamlanmış üretim alanları oluşturacak, sürekli ve güvenilir altyapı hizmetleri sağlayacak, ürünlerin güvenli bir şekilde depolanmasını, sevkiyatını, atıkların kontrolünü ve çevreye duyarlı olarak uzaklaştırılmasını

sağlayacak olan yeni bir Organize Sanayi Bölgesi'ne olan ihtiyacı gerekçelendirmek ve yer seçimi önerisi hakkında bilgi sunmak amacıyla 09/2019'da bilgilendirme raporu hazırlanmıştır.

Mardin 2.OSB Sektörel Öneri Raporu

Ajans tarafından Mardin 2. OSB'nin etkinliğinin ve verimliliğinin artması, firmaların yer tahsis taleplerinde ayırt edici kriterler göz önüne alınarak katma değeri yüksek ürünlerin/sektörlerin bölgemize çekilmesi amacıyla "Mardin 2.OSB Sektörel Analiz Öneri Raporu" çalışması devam etmektedir. Firmaların yer tahsislerinde yararlanılacak olan bu çalışmayla, firmaların mali yapısı, üretim deneyim, ihracat potansiyeli/ithal ikame boyutu, piyasa ve pazar gücü, yatırım miktarı / bina ve makine, teşvik belgesi durumu, istihdam durumu, önerilen yatırımın katma değer sağlama boyutu, yenilikçilik düzeyi gibi kriterler esas alınarak firmalara ilişkin bir değerlendirme kriterleri puanlama tablosu oluşturulacaktır. Başvuru Formu aracılığıyla firmaların arazi tahsis başvuruları gözden geçirilecektir. İlgili çalışma taslak olarak tamamlanmış olup, raporlama çalışmalarının 2020 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Özel Sektöre Yönelik Yatırım Destek ve Teşvik Rehberi

Ajans tarafından bölge girişimcilerine kamu ve özel kaynaklı hibeler/destekler konusunda toplu bir özet bilgiyi mantıksal bir çerçeve içerisinde sunma amacıyla hazırlanan "Özel Sektöre Yönelik Yatırım Destek ve Teşvik Rehberi" ilimizdeki kamu kesimi, özel kesim ve STK'lara iletilmiştir.

1.7.2. Yatırım Teknik Destek ve Danışmanlık Çalışmaları

a) Yatırım Teşvik Sistemi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Sistemi kapsamında teşvik belgesi müracaatı yapmak isteyen ya da bilgi almak isteyen yatırımcıların yatırımları hakkında detaylı bilgiler alınarak, yatırım konularının E-TUYS sistemine dahil olup olmadığı, YDO'lara başvuran her yatırımcıyı bilgilendirme ve yönlendirme niteliği taşıyan "Özel Sektöre Yönelik Yatırım Teşvik Rehberleri" hazırlanmış ve teşvik sisteminin yararlarını içeren e-mail ile bilgilendirme faaliyetleri yapılmasının yanı sıra yatırım süreçleri karar sürecinden tamamlanma sürecine kadar YDO'lar nezaretinde takibe alınmıştır. 2019 yılında tüm YDO'larda yatırımcıların elektronik ortamda sorunsuz bir şekilde teşvik işlemlerini gerçekleştirmelerine yönelik E-TUYS hakkında sunum ve bilgilendirme yapılarak yatırımcıların teşvik sistemine başvuru yapması sağlanmıştır. Ayrıca Mardin yatırımlarının takibi, yatırımların sektörlere göre dağılımı, taahhüt edilen istihdam ve toplam yatırım tutarlarının tespit edilmesi amacıyla Teşvik Sistemi Özet Tablosu hazırlanmıştır.

Tablo 22. Yatırım Destek Ofisleri Tarafından Yeni Teşvik Sistemi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Yatırım Destek Ofisi	Teşvik İzleme Ziyaret Sayısı	Kapatılan Teşvik Belgesi Sayısı
Mardin	1	0
Batman	0	5
Siirt	2	0
Şırnak	1	2

b) Ajans-KOSGEB İşbirliği Protokolü Çerçevesinde Verilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri

Bölgemizde ekonomik kalkınmayı tetikleyecek ve istihdam sorununun çözümüne katkı sunacak faktörlerinden biri olan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla, Ajans ile KOSGEB arasında geliştirilen iş birliği kapsamında uygulamalı girişimcilik eğitimleri düzenlenmektedir. KOSGEB ile imzalanan protokol çerçevesinde 2019 yılında Mardin ilinde 10 kur, Batman ilinde 3 kur olmak üzere 30'ar kişilik sınıflar halinde toplam 13 kur UGE eğitimi verilmiştir. KOSGEB Girişimcilik Dairesi Başkanlığının 12/11/2019 tarihli yazısı ile Ajans ve Başkanlık arasındaki protokol feshedilmiştir. Eğitimlerde hedef kitle olarak hükümlü, genç ve kadın girişimcilerden özellikle yenilikçi fikre sahip

olan kişiler seçilmiştir. Eğitime katılıp sertifika almaya hak kazanan kişilere törenle katılım belgesi dağıtılmıştır.

c) Devlet Destekleri ve Diğer Finansman Kaynaklarına Yönelik Bilgilendirme ve Danışmanlık Faaliyetleri

- Ajans tarafından 17/01/2019 tarihinde organize edilen “Devlet Destekleri Batman Bilgilendirme Toplantısı” nda Ajans, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, KOSGEB, SGK ve İŞKUR gibi kurum ve kuruluşlar tarafından sağlanan destek ve teşviklere ilişkin sunumlar gerçekleştirilmiştir.
- 05/02/2019 tarihlerinde gerçekleştirilen İl Ekonomi Değerlendirme Toplantısında, Batman’da tekstil sektörünün geliştirilmesi için yürütülecek çalışmalar, İŞKUR, DİKA ve KOSGEB destekleri, tarımsal ürün çeşitliliğinin geliştirilmesi ve ilde kurulması planlanan 2. OSB ile sanayicilerin sorunları ele alınarak masaya yatırılmıştır.
- Batman Tekstil ve Hazır Giyim Üretim-İmalat Yeri ve Yönetim Modeli çalışması kapsamında, Batman’da tekstil alanında üretim yapan firmaların arsa ihtiyacının karşılanması, tekstilde bir kümelenme modelinin oluşturulması, yeni tekstil firmalarının Batman iline kazandırılması için yapılacak faaliyetler, İŞGEM ve kuluçka merkezi kurmak suretiyle yeni girişimcileri teşvik etmek üzere 08/03/2019 ve 29/05/2019 tarihlerinde toplantı gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlığın talebi ve Ajans öncülüğünde “Kalkınma Ajansları ve KOSGEB destekleri ile teşvik uygulamalarından faydalanmış ve faaliyete geçmiş olan işletmelerin değerlendirilmesi” gündemiyle 2019 yılının ilk toplantısı 11/06/2019 tarihinde Ajansta gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Mardin Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, Mardin 1.OSB Müdürlüğü ve Mardin 2.OSB Müdürlüğü katılım sağlamıştır. Toplantı Destek Değerlendirme Tablosu Ajans tarafından hazırlanarak Bakanlığa iletilmiştir.

1.7.3. Yatırım Tanıtım ve İş Birliği Faaliyetleri

BIOFACH Organik Ürünler Fuarı

2019’da 30’uncusu düzenlenen BIOFACH fuarı (Uluslararası Organik Gıda ve Tarım Ürünleri Fuarı), ziyaret eden profesyonellere organik üreticilerle tanışabilecekleri ve sektördeki en son gelişmelerden esinlenebilecekleri bir ortam sunmaktadır. 16-19/02/2019 tarihlerinde Almanya’da düzenlenen BIOFACH Fuarına Karacadağ Kalkınma Ajansı, İpekyolu Kalkınma Ajansı ve Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi arasında 22/06/2018 tarihinde imzalanan protokol gereği üç Ajanstan uzmanlar ve üç bölgede organik tarım yapan paydaşlar katılım sağlamıştır. Katma değerli yöresel ürünlerin üretiminde kullanılan yöntemler ve aletler noktasında firmalar için ufuk açıcı bir ziyaret olmuştur.

Emitt 23. Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı

Bu yıl 23. kez düzenlenen EMITT (Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı) dünyanın en büyük dört turizm organizasyonundan biridir. İstanbul TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi’nde 31/01-03/02/2019 tarihlerinde gerçekleştirilen fuara Ajans, faaliyet gösterdiği TRC3 Bölgesindeki il yetkilileri ile birlikte kapsamlı bir katılım sağlamıştır. Dört ilin Valilik İl Kültür Turizm Müdürlükleri ve Belediyeleriyle yapılan iş birliği sonucunda ilde bulunan seyahat acenteleri ve otellerinin yanı sıra şehrin turistik yerleri tanıtılmıştır. Ajans EMITT Fuarı’na katılım sağlayarak Bölge illerinin tanıtılmasına, turizmcilerin iş birlikleri geliştirmesine ve sektör kuruluşlarının turizm alanında ortaklaşa çalışmalar yürütmesine destek olmuştur. Ayrıca fuarda Batman standı EMITT yönetimi tarafından “Destinasyonlar” dalında “En İyi Stand Dekor” ödülüne layık görülmüştür.

Mardin Sürdürülebilir Turizm Projesi

Yukarı Mezopotamya Havzası’nın en eski yerleşimlerini barındıran Mardin, ev sahipliği yaptığı pek çok medeniyetin bıraktığı eşsiz kültürel ve tarihi değerler ile yaşayan birçok müze kentleri barındırmaktadır. 1979 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından “Koruma Alanı” ilan edilen

Mardin'in bu eşsiz kültürel mirası, oldukça önemli ve dünya çapında kabul gören bir turizm potansiyelidir. 2000 yılında UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Dünya Kültür Mirası Listesine adaylık çalışmalarıyla birlikte Mardin'de sürdürülebilir turizm konusundaki farkındalık gelişmeye başlamıştır. Mardin iline yapılan turistik ziyaretler, son on yılda önemli bir artış göstermektedir. IPA kapsamında desteklenerek uygulanan ve 2014 yılında tamamlanan 'Mardin Sürdürülebilir Turizm Projesi' kapsamında Mardin turizminin rekabet gücü analiz edilmiş, geleceğe ilişkin eğilimleri içeren senaryolar çalışılmış ve paydaşların yoğun katılımı ile Mardin için Sürdürülebilir Turizm Stratejisi hazırlanmıştır. Söz konusu strateji dokümanını uygulamaya yönelik eylem planları da belirlenmiştir. Bu çalışmalar Mardin'de yürütülen birçok Ajans GÜDÜMLÜ Projesi, CMDP ve kamu yatırımı projesine dayanak oluşturup uygulamaya geçirilmesine katkı sağlasa da ülkemizin en önemli kültür turizm cazibe noktalarından birisi olan Mardin için bu çalışmaları bir program dahilinde ve bütünsel olarak hayata geçirebilecek ortak bir turizm platformu, ortak yerel bir bakış ve vizyon bulunmamasına istinaden bu projeyi destekleyici mahiyette çalışmalara devam edilmiştir. Bu kapsamda 27-28/09/2019 tarihlerinde "Mardin Turizm Paydaşları Toplantısı" gerçekleştirilmiştir. Toplantının etkisini artırmak ve UNESCO'nun dikkatini Mardin'e çekmek amacıyla Turizm Paydaşları Toplantısına UNESCO Türkiye Milli Komisyonu davet edilmiştir. Bu yaklaşımla Mardin'in UNESCO sürecinin canlandırılması ve sistematik bir şekilde uygulamaya sokulması amaçlanmıştır. Toplantı ile birlikte Ajans koordinasyonunda, UNESCO hedefini ortaya koyacak şekilde yerel paydaşların etkin katılımı ile ortak bir politika etrafında hareket eden bir turizm platformunun oluşturulması, kültür turizmine yönelik olarak internet ve sosyal medyanın da etkili bir şekilde kullanıldığı ulusal ve uluslararası tanıtım programının hazırlanması ve Mardin'in dünya çapında görülmesi gereken ender yerlerden birisi olarak konumunun güçlendirilmesine yönelik çalışmalar için bir yol haritası belirlenmiştir.

Yöresel Ürünler Fuarı (YÖREX, Antalya)

Üretildiği veya yetiştirildiği yörenin adıyla anılan tarım ürünleri, gıda ürünleri, el sanatı ve sanayi ürünlerini ulusal ve küresel ölçekte tanıtmak amacıyla organize edilen Fuara 2016, 2017 ve 2018 yıllarında Ajansın mali desteği ve koordinasyonunda Bölgedeki ilgili tüm aktörlerin iş birlikleriyle katılım sağlanmış ve Bölgemizin yöresel ürünleri turizm ve kırsal kalkınma ekseninde tanıtılmıştır. Bölgenin coğrafi işaretli ürünleri başta olmak üzere turizm ve kırsal kalkınma açısından potansiyel barındıran yöresel ürünlerinin tanıtılması amacıyla ilgili oda ve borsalar ile kamu kurum ve kuruluşlarının iş birliğiyle fuara katılım sağlanması Bölgenin yöresel ürünlerinin tanıtılması ve yeni pazarlara açılması açısından önemli görülen fuara 22-27/10/2019 yılında Ajansın desteği ve koordinasyonu ile Bölgedeki ilgili paydaşların katılmaları sağlanmıştır.

"Coğrafi İşaretli Mardin Bulguru Yeni Pazarlara Açılıyor" URGE Projesinin Uygulanması

TRC3 Bölgesinde önemli potansiyeli bulunan Mardin Gıda Kümesinin geliştirilmesine yönelik olarak un, bulgur ve makarna üretimini sağlayan firmaların Irak dışında yeni pazarlara açılmasını amaçlayan ilk girişim Ajansın öncülüğünde 2015 yılında başlatılmış ve bu kapsamda URGE programının bütün destek kalemlerinden yararlanmak suretiyle Ortadoğu, Avrupa ve Kuzey Amerika'ya yönelik yeni pazar arayışlarına ilişkin çalışmalar yürütülmüştür. Başarılı bir şekilde tamamlanan bu projenin ardından Ajansın teknik desteğiyle Kızıltepe Ticaret Borsası'nın yürütücülüğünde ve Mardin Bulgur Sanayicileri Derneğinin iş birliğiyle Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen URGE programı kapsamında 'Coğrafi İşaretli Mardin Bulguru Yeni Pazarlara Açılıyor' projesinin başvurusu yapılmış ve kabul edilmiştir. Proje ile bölgenin ihracat yelpazesinin genişletilmesi ve çeşitlendirilmesi için yerel üretimin uluslararası rekabetin artırılmasına yönelik teknik kapasitenin geliştirilmesine önemli katkılar sunulması amacıyla Ajans, Kızıltepe Ticaret Borsası ile iş birliği içerisinde projenin uygulama ayağında yer almak suretiyle teknik destek sağlamaktadır.

1.7.4. Diğer Faaliyetler

- 04/03/2019 tarihinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından düzenlenen “Yatırım Destek Ofisleri İyi Uygulama Örnekleri” toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Yatırım yapmayı zorlaştıran sorun ve ihtiyaçların belirtildiği İl Sorun ve İhtiyaçlarını belirten bilgi notu hazırlanarak 13/03/2019 tarihinde Ticaret Bakanına sunulmuştur.
- 14/03/2019 tarihinde Siirt'teki önemli yatırımlardan biri olan Siirt Fıstığı İşleme Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Gaziantep'te Eximbank ile yapacağı kredi görüşmelerine katılım sağlanmıştır.
- 14/03/2019 tarihinde Ankara'da yapılan “Yatırım Sahaları Araştırması” toplantısında yatırıma uygun alanların artırılmasına yönelik olarak, halihazırda hazine arazilerinin tespit edilip önümüzdeki döneme ilişkin alternatif yatırım sahaları oluşturulması ve gerekli hukuki prosedürlerin tamamlanması amacıyla pilot iller olarak seçilen Batman, Edirne, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Muğla ve Trabzon illerinde yürütülecek çalışmaya esas olmak üzere, alternatif sanayi alanlarının belirlenmesine yönelik geliştirilen kriter seti tartışılmıştır.
- 16-17/04/2019 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen İstanbul Uluslararası Tekstil ve Hazır Giyim Zirvesine Ajans Genel Sekreteri panelist olarak katılım sağlamıştır.
- 10/05/2019 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararıyla biri Mardin'de olmak üzere Özel Endüstri Bölgesi ilan edilen 6 ildeki özel sektör yatırımları ve özel endüstri bölgelerinin avantajları hakkında bilgi notu hazırlanmıştır.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı çatısı altında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların iş birliği halinde hareket etmelerini sağlamak üzere 11/06/2019 tarihinde Ajans koordinasyonunda Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, I. Ve II. OSB Müdürlüklerinin katılımıyla Mardin ili Koordinasyon Toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- TÜSSİDE (TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü) ile GAP BKİ işbirliğiyle yürütülen "Girişimcilik ve Yenilikçilik Araştırma Projesi" kapsamında 20/03/2019, 25/03/2019, 27/03/2019 ve 09/07/2019 (kapanış tarihi) tarihlerinde Şanlıurfa ve Diyarbakır'da düzenlenen "Bölge KOBİ'lerini Geliştirmeye Yönelik Strateji Belgesinin Hazırlanması" ve "Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanayi Siteleri Yerleşimlerinin Değerlendirilmesi ve Gelişim Stratejilerinin Belirlenmesi" konulu uzman görüşlerinin alındığı yönetim çalıştayına katılım sağlanmıştır.
- 27/09/2019 tarihinde Batman ilinde tekstil sektörü alanında üretim yapan tekstil firmalarının sorun ve taleplerini dinlemek üzere Valilik koordinasyonunda düzenlenen toplantıya katılım sağlanmıştır.
- Siirt ilinde mevcut duruma ve yatırımlara yönelik bilgilerin yer aldığı il Brifingi 21/02/2019 tarihinde ve bilgi notu 03/10/2019 tarihinde hazırlanarak Siirt milletvekiline sunulmuştur.
- İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan PERDİS – Performans Ölçme ve Değerlendirme Sistemi verileri 26/11/2019 tarihinde hazırlanarak Siirt Valiliğine sunulmuştur.
- Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından 08-09/12/2019 tarihlerinde organize edilen İİT Üst Düzey Kamu ve Özel Yatırım Konferansına Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın talebi ve koordinasyonu ile katılım sağlanmıştır.

IV. Kurumsal Kabiliyet ve Kapasitenin Değerlendirilmesi

Ajans Problem İskeleti

Ajans Problem İskeleti (Ek 2) birim çalışanları ile görüşülerek oluşturulmuştur. Problemler taktiksel ve dış stratejilerin oluşturulmasına paralel olarak iç ve dış problem olarak ayrıştırılmış, problem tipleri ise altyapıdan kaynaklı eksiklikler **yapısal**, işleyiş ve süreçlerden kaynaklı eksiklikler **işlevsel**, birimler arasında iletişim eksikliklerinden kaynaklı sorunlar **iletişim**, örgütsel işleyişten kaynaklı problemler ise **organizasyonel** sorunlar olarak sınıflandırılmıştır. Bu problemlerin çözülmesi konusunda GZFT matrisi kullanılacaktır (Ek 3).

Yapısal Problemler

Y-1 Negatif dışsallıkların çokluğu:

Negatif dışsallık olarak Ajans faaliyetlerini yavaşlatan birçok kurumdan gelen görüş ve öneri sorularıdır. Birçok kurum tarafından birçok konuda Ajansın görüşü sorulmaktadır. Bu görüşlerin oluşturulması Ajansın değerli zamanının yitirilmesine sebebiyet vermektedir. Bunla beraber ajansın muhatap olduğu paydaşlarla beklenti uyumsuzluğu Ajansı zor durumda bırakmaktadır. Bu sorunların çözümü ise Ajansın daha sistematik olarak çalışması ile mümkündür. Ajansa sıkıntı yaratan en önemli sorunlardan bir tanesi ise mevzuat boşluklarıdır. Ajans işleyişinin en temel dokümanları olan kanun, yönetmelik ve kılavuzlardan kaynaklı olarak birçok sorun yaşamaktadır. Bunlardan ilki Ajans görev tanımının tam olarak yapılamamasından kaynaklı olarak Ajans görev ve sorumluluklarında yaşanan muğlâklık ve paydaşlarla yaşanan problemlerdir. Diğer bir konu ise destek mekanizmalarının DYK ile sınırlandırılmış olmasıdır. Personel rejiminde ise personel yönetmeliğinin istenilen düzeyde hazırlanamamış olmasından kaynaklı olarak personele arasında yaşanan gerilimler mevzuat boşluklarının yarattığı temel sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Y-2 Uygulanan yöntemin bölge ile uyumsuzluğu:

Mevcut durumda 26 kalkınma ajansına aynı yöntemlerin uygulanması önerilmiştir. Ancak 26 bölgenin farklı olmasına rağmen politika araçları benzer biçimde aynı bırakılmıştır. Bundan kaynaklı olarak bölgede uygulanan yöntemler, bölge ile uyuşmamaktadır. Bu duruma benzer olarak çeşitli analizlerin beklenilmesi (kümelenme) ancak bu analizlerin bölge ile uyumsuz olmasından kaynaklı sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu problem dışsal bir problem olup üst ölçekli Kalkınma Bakanlığı tarafından mevzuat değişikliği yapması ile çözümü mümkündür.

Y-3 Yaptırımların uygulanmaması

Disiplin yönergesine göre personelin işi yapmaması konusunda yaptırımlar birim başkanı inisiyatifine bırakılmıştır. Süreç yönetimini ve görev takip programının kullanılmamasından kaynaklı olarak performans ölçümü ve değerlendirmesi de objektif olarak yapılamamaktadır. İş takip programının olmaması ve birim başkanlarının kendi inisiyatiflerine göre değerlendirme yapması personel arasında hoşnutsuzluğa sebebiyet vermektedir. Performans yönetim sistemi ve iş takip sisteminin kurulması bu problemi ortadan kaldıracaktır.

Y-4 Performans göstergelerinin yetersizliği ve performans ölçümünün güvenilir olmaması

Mevcut durumda görev ve süreç takip sisteminin olmaması nedeniyle performans göstergeleri öznel olarak değerlendirilmektedir. Süreç ve görev takip sisteminin kurulması ile performans göstergelerinin ve performans ölçüm sisteminin revize edilmesi sağlanacaktır.

Y-5 Uzmanlıkların yetersizliği

Mevzuata göre Ajans ya yeni mezun ya da en az beş yıl tecrübeli elemanları uzman olarak istihdam etmektedir. Normal şartlar altında bakanlıklarda istihdam edilen yeni mezun personel uzman yardımcısı olarak başlatılmaktadır. Ajansta uzman olarak başlayan personelden uzman işi yapılması istenmektedir. Uzmanlıkların yetersizliğinden dolayı iş kalitesi düşük kalmaktadır. Bu durumun önüne geçilmesi için kapsamlı eğitim planlamasının yapılması gerekmektedir.

İşlevsel Problemler

İşlevsel problemler genel olarak iş süreçlerinden kaynaklı işlerin işleyişi ile ilgili problemlerdir. Bu problem sınıfına görev tanımlarının net olmaması, iş süreçleri ve iş akışlarının belirsizliği, görev iş dağılımındaki dengesizlik ve iş tatminsizliği girmektedir.

İ-1 Görev tanımlarının net olmaması

Öncelikli olarak görev ve süreç takip isteminin kurulmamasından kaynaklı olarak görev tanımları net yapılamamıştır. Görev tanımlarının net olmaması personel arasında görevin kimde olduğu ile ilgili olarak tartışmalara sebebiyet vermektedir. Görev ve süreç takip sisteminin kurulması bu sorunu ortadan kaldıracaktır.

İ-2 İş süreçleri ve iş akışlarının belirsizliği

İş süreçleri ile ilgili olarak her birim iş haritasını oluşturmaya çalışmış ancak iş süreç ve iş akışları ile ilgili olarak kapsamlı bir çalışma yürütülmemiştir. Kurumsal stratejik planın sonunda iş süreçleri ve iş akışları ele alınarak bu sorun ortadan kaldırılmaya çalışılacaktır.

İ-3 Görev ve iş dağılımındaki dengesizlik

Görev takip sisteminin her birim tarafından kullanılmaması birimler arası ve birim içi iş dağılımındaki dengesizlik ile ilgili olarak geri dönmektedir.

İ-4 İş tatminsizliği

İş tatminsizliği hem iç hem de dış etmenlerden kaynaklanmaktadır. Dış etmenler olarak kalkınma ajansları personel yönetmeliğinin zayıf olması ve mevzuattan kaynaklı olarak yükselmenin ya olmaması ya da öznel olarak yapılmaya elverişli olmasında kaynaklanmaktadır. İş tatminsizliği içsel olarak personel memnuniyet ve motivasyonunu artırıcı faaliyetlerin eksikliğinden de kaynaklanmaktadır. Dışsal olarak personel yönetmeliğinin değiştirilmesi için çalışmalar yürütülmesi ve içsel olarak motivasyon faaliyetlerinin artırılması ile çözülebilecektir.

İletişim Problemleri

Ajans içerisinde ve dış paydaşlarla iletişim konusunda problemler yaşanmaktadır. İletişim eksikliği; birimler arası iletişim eksikliği, bilgi ve belgenin hızlı, doğru ve etkin kullanımından kaynaklı yetersizlik ve paydaşlarla iletişim eksikliği şekilde zuhur etmektedir.

İL-1 Birimler arası İletişim Eksikliği

Birimler arası veri ve bilgi akışından kaynaklı olarak iletişim eksikliği yaşanmaktadır. Bu iletişim eksikliği ise genel anlamda süreçlerde verimsizliğe ve öngörülmeleyen çatışmalara yol açmaktadır. Birimler arasındaki iletişim eksiklikleri süreç ve görev takip ve paylaşım sisteminin kurulması, karar alma süreçlerinde daha fazla katılımcılık metotlarının kullanılması ile çözülebilecektir.

İL-2 Bilgi ve belgenin hızlı, doğru ve etkin kullanımındaki yetersizlik (yatay ve dikey)

Belge yönetimi ile ilgili olarak EBYS sistemi ile sorun çözülmüştür. Ancak bilgi ve veri kullanımı ve akışında büyük sağlıksızlıklar yaşanmaktadır. Veri ve bilgiler Nusaybin ortak klasöründe dağınık olarak saklanmaktadır. Birimler arası veri akışı da sistematığe dökülmemiştir. Bilgi akışının bu şekilde olması bilgi üretiminin tekrarlanmasına ve plan ve program tasarımlarında sorunlar oluşmasına sebebiyet vermektedir.

Organizasyonel Problemler

Bu kısımda organizasyon ve organize olmakla ilgili problemler işlenecektir. Organizasyonel problemler; zaman yönetiminin etkin yapılamaması, insan kaynaklarının yönetilememesi, örgütsel hiyerarşiden kaynaklı sorunlar, lojistik altyapının programsız kullanımı ve eksikliği, iş organizasyonu ve yönetimin sayısal ortamda yapılamaması olarak sınıflandırılmıştır.

O-1 Zaman Yönetiminin Yapılamaması

Görev ve süreç takip sisteminin olamamasından kaynaklı olarak zaman yönetimi tam anlamıyla yapılamamaktadır. Zaman yönetiminin yapılamaması birçok işin ertelenmesi veya zamanında yapılamaması olarak tezahür etmektedir. Sistemin manuel süreç takibinden otomatik süreç takibine geçilmesi ile çözülebileceği öngörülmektedir.

O-2 İnsan Kaynaklarının Yönetilememesi

İnsan kaynakları planlaması yıllık olarak yapılmaktadır. Ancak insan kaynakları uzmanının olmaması ve insan kaynakları planlamasının birimler tarafından sistemli yapılmaması öngörülemeyen sorunları beraberinde getirmektedir. İnsan kaynaklarından sorumlu bir uzmanın atanması ve insan kaynakları yönetim sistemini kurulması ile bu sorunların ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. Ayrıca iş akış süreçlerinde bir kalite standardı yakalanması, niteliğin arttırılması ve işlerin doğru bir prosedürle mevzuata uygun yürütülmesini desteklemek adına, iç kontrol/denetim ve kalite kontrol sistemlerinin Ajansta ivedilikle kurulması, işletilmesi ve bunun izlemesini, denetimini yapan bir mekanizmanın kurulması önemli husus olarak değerlendirilmektedir.

O-3 Örgütsel Hiyerarşi

Ana olarak ajansta 3 pozisyon bulunmaktadır: hizmetli, destek ve uzman. Hizmetli pozisyonundaki personel dışarıdan hizmet alımıyla yıllık olarak gerçekleştirilmektedir. Destek ve uzman pozisyonları için ise sınavla personel alınmaktadır. Destek personeli içerisinde hiyerarşik bir sistem bulunmamaktadır. Uzman personel arasında ise Genel Sekreterin uhdesinde olan birim başkanlığı ve koordinatörlük görevleri için atama yapılabilmektedir. Örgütsel hiyerarşide tecrübeli personel ve tecrübesiz personel arasında konum ve ücret olarak hiçbir farklılık bulunmamaktadır. Bu farklılaştırmanın yapılması için yeni mevzuat düzenlemesi yapılması gerekmektedir.

O-4 İş Organizasyonu ve Yönetiminin Sayısal Ortamda Yapılamaması

İş organizasyonu ve yönetim Excel’de her birim başkanı tarafından münferiden gerçekleştirilmektedir. İş takibi ve görev dağılımında sıkıntılara yol açmaktadır. Bunun engellenmesi için süreç ve görev takip sisteminin (program hizmet alımı ile) kurulup yönetim süreçlerinin sayısal ortamda daha etkin kullanımının sağlanması gerekmektedir.

Ajans GZFT analizi yapılarak Güçlü-Zayıf Yönler (İç) ve Fırsat-Tehditler (Dış) ortaya konulmuştur. GZFT analizinden sonra GZFT matrisi yapılarak fırsatlardan yararlanmak için güçlü yönlerin kullanıldığı *eylem stratejileri*, zayıf yönlerin fırsatlar kullanılarak düzeltildiği *değişim stratejileri*, tehdit risklerinin kontrol ve azaltılması için güçlü yönlerin kullanıldığı *idame stratejileri* ve fırsatla kullanılarak tehditlerin zararlarını azaltmak için *savunma stratejileri* oluşturulmuştur. Ajans taktiksel stratejilerine entegre biçimde bu stratejilerin gerçekleştirilmesi için eylem setleri oluşturulacaktır.

V. Öneri ve Tedbirler

Ajansın kurumsal ve işlevsel işleyişi ile ilgili öneri ve tedbirler aşağıda verilmiştir:

- Ajans faaliyetlerinde kullanılmak üzere çeşitli bilgilerin ve istatistikî verilerin temini ve tanzimi konusunda sorun yaşanmaktadır. Kamu kurumları tarafından toplanan veriler arasında tutarsızlıklar olabilmektedir. Talep edilen bilgilerin Ajans'a ulaşması uzun sürmekte, hatta yazının takip edilmediği durumlarda bilginin hiç ulaşmadığı görülmektedir. Özellikle TÜİK tarafından toplanan sektörel verilerin güncel olmaması ve sahadaki durum ile uyuşmaması, Ajans açısından sektörel gelişmelerin bölge kalkınmasına etkilerini tespit etmeyi ve öngörmeyi güçleştirmektedir. Veri toplama, paylaşım ve güncelleme süreçlerinde kurumlar arasında işbirliği geliştirilmeli ve kolaylaştırıcı olunması gerekmektedir.
- Ajansa sıkıntı yaratan en önemli sorunlardan bir tanesi ise mevzuat boşluklarıdır. Ajans işleyişinin en temel dokümanları olan kanun, yönetmelik ve kılavuzlardan kaynaklı olarak birçok sorun yaşamaktadır. Bunlardan ilki Ajans görev tanımının tam olarak yapılamamasından kaynaklı olarak Ajans görev ve sorumluluklarında yaşanan belirsizlik ve paydaşlarla yaşanan problemlerdir. Ajansın kurumsal yapı ve uygulamalarında ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi için idari ve hukuki düzenlemeler gerçekleştirilmelidir.
- Ajansın bulunduğu bölgede, sosyal açıdan bazı kısıtların olmasından dolayı mevcut personelin iş dışı motivasyonlarının sağlanmasında sıkıntılar yaşanmakta ve bu durum işten ayrılmaların önünü açmaktadır. Ayrıca personel sayısının az olması birimdeki idari işlerle zaman kaybetmesine ve ajansın asıl görev konularına yoğunlaşamamasına sebep olmaktadır. Personelin kariyer ve kişisel gelişim araçlarının geliştirilmesi ve çalışma standartları bakımından düzenlemeler yapılması gerekmektedir.
- Birimin yürütmekte olduğu temel fonksiyonlarda teknik aksaklıklar ve bilgi eksikliği mevcuttur. Bu eksikliği büyük ölçüde azaltmak amacıyla somut adımlar atabilmek için ise personelin öncelikli olarak eğitilmesi ve eğitim sonrasında ihtiyaç duyulması halinde danışmanlık hizmeti alımı ile süreci fonksiyonel düzenlemelerin ve bu düzenlemelerin uygulama aşamasını takip edecek sistemin hayata geçirilmesi ile sonuçlandırılmalıdır.
- İzleme ve Değerlendirme Birimi süreçlerinin iyileştirilmesine dönük mevzuatsal düzenlemeler için görüş ve öneriler Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na sunulmaktadır.
- Ayrıca, Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS)'nde tespit edilen sorunların giderilmesi amacıyla gerekli görülen değişiklik talepleri talep yönetim sistemi aracılığıyla sistem yöneticilerine iletilmektedir.
- İzleme ve Değerlendirme Birimi deneyim gerektiren teknik bir birimdir. Bu kapsamda birimde çalışması öngörülen personelin deneyim kazanma süreleri de göz önünde bulundurularak uzun

dönem için bir planlama yapılması ve İDB'nin Hukuk, Mimarlık/Şehir Bölge Planlama, Makine/Endüstri Mühendisliği ve Maliye/Finansman alanında tecrübeli en az 2 yeni uzman personel ile takviye edilmesi yarar sağlayacaktır. Mali ve teknik sorumluluğu yüksek olan bu birimde iş süreçlerinin nitelikli yürütülebilmesi anlamında risk oluşturabilmektedir. İDB ye yönelik yönetmelikte proje yüküne bağlı bir norm kadro düzenlemesi yada Ajansın birimlere yönelik bir iş yükü analizi yapması gerekmektedir.

- Önceki dönemde PYB tarafından İDB'ye devredilen projelerin niteliği konusunda da bazı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Son iki yılda zeyilname(sözleşme değişikliği) taleplerinin program bazında fazla sayıda olması proje başvurularının ve değerlendirme sürecinin ilgili birimlerce daha sıkı yürütülmesi gerektiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.
- Gündümlü Projelerin başvuru ve değerlendirme süreçleri ile bütçe kontrolü konusunda temel kriterleri ortaya koyan bir kılavuzun/rehberin oluşturulması, fizibilitelerin bütçe-faaliyet bütünlüğü ile başvuru sahibinin teknik ve mali kapasitesinin Bakanlık ve Ajans düzeyinde yetkin uzmanlarca etkin bir değerlendirme sürecinden geçirilmeleri önemlidir.

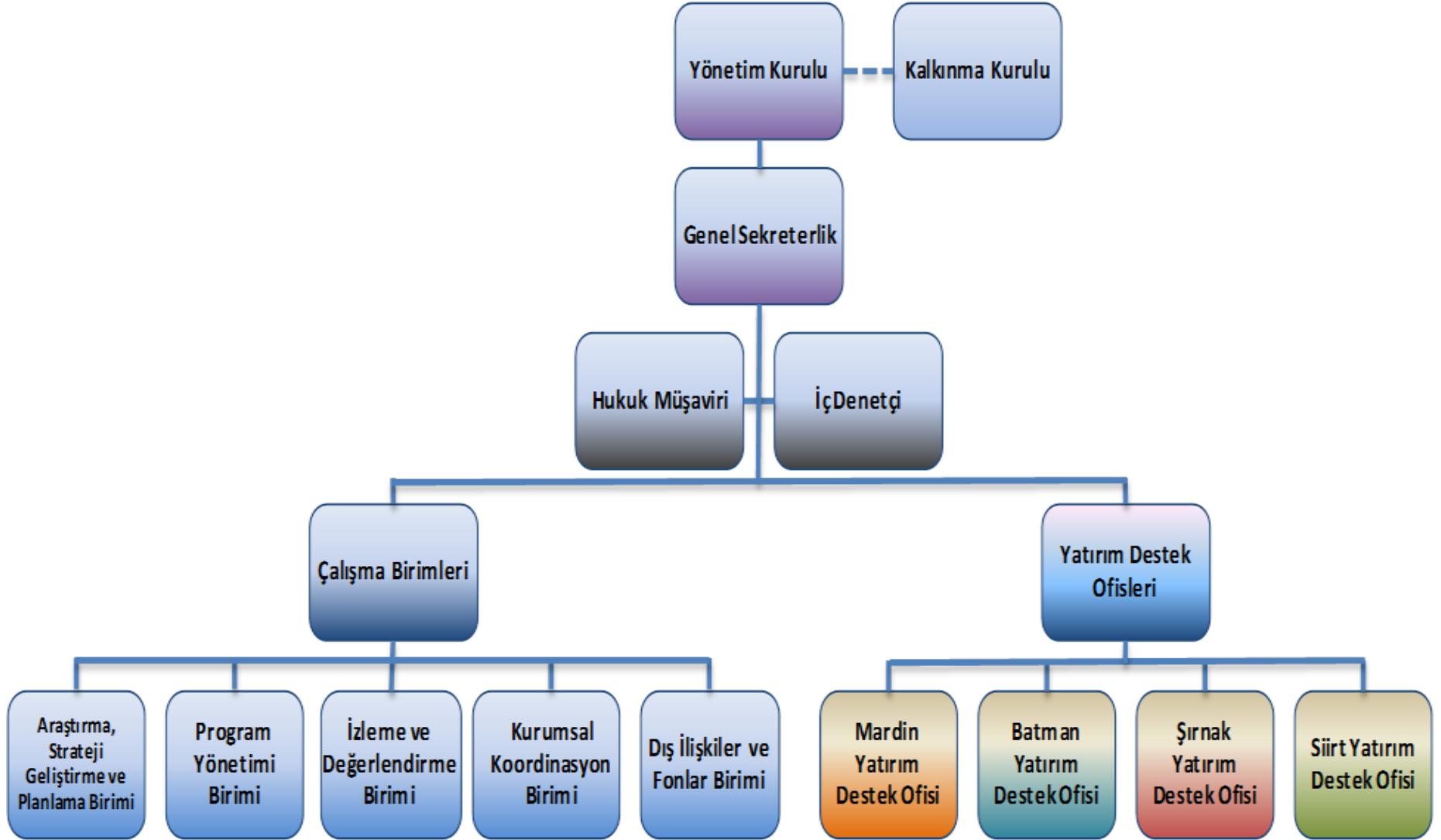
Ekler

Ek 1: Organizasyon Şeması

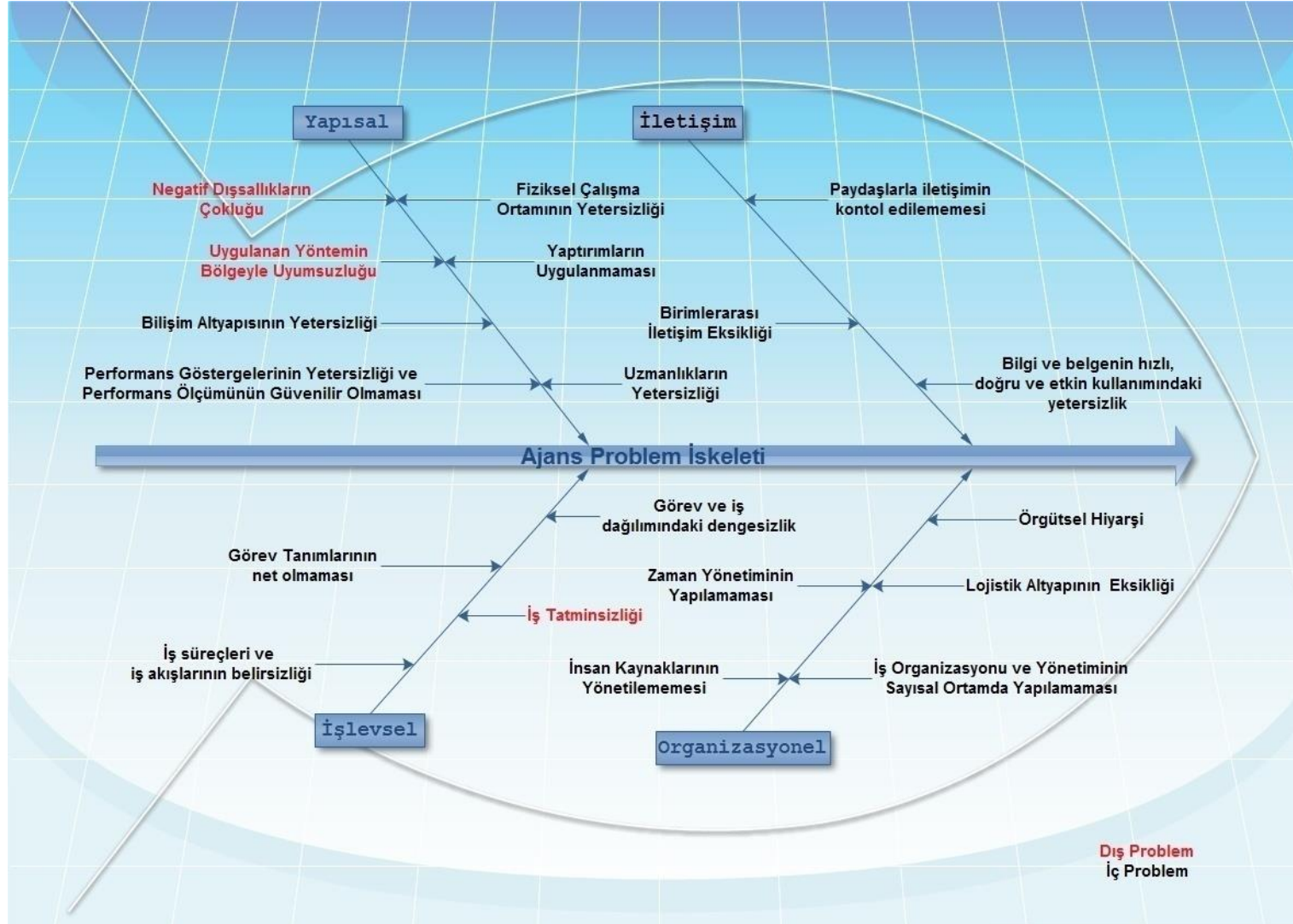
Ek 2: Ajans Problem İskeleti

Ek 3: Ajans GZFT Analizi

1) Organizasyon Şeması

2) Ajans Problem İskeleti

3) Ajans GZFT Analizi

